

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
DÖVLƏT STATİSTİKA KOMİTƏSİ**

№ _____

SOSIAL, İQTİSADI İNKİŞAF

9

YANVAR-SENTYABR

Məlumatlardan istifadə edərkən Azərbaycan Respublikasının
Dövlət Statistika Komitəsinə istinad etmək lazımdır.

Xüsusi işarələr:

"-" hadisə baş verməmişdir

"..." məlumat mövcud deyil

"0,0" məlumat çox kiçik rəqəmlə xarakterizə olunur

"x" müqayisə mümkün deyil

İzahlar:

-cari ilə dair məlumatlar növbəti dəqiqləşdirilmiş statistik hesabatlar əsasında sonrakı nəşrlərdə korrektə edilə bilər

-bəzi hallarda yekunla toplananların cəmi arasındakı fərq rəqəmlərin yuvarlaqlaşdırılması ilə izah olunur

-bu nəşrdə əvvəlki dövrlərə dair məlumatlarla əvvəlki nəşrlərdə həmin dövrlərə aid məlumatlar arasındakı bəzi fərqlər beynəlxalq praktikaya uyğun olaraq yekun statistik hesabatlar əsasında ilkin məlumatlarda aparılmış dəqiqləşdirmələrlə izah olunur

**Azərbaycan Respublikasının
Dövlət Statistika Komitəsi
Məruzə № 9
15 oktyabr 2018-ci il**

2018-ci İLİN YANVAR-SENTYABR AYLARINDA ÖLKƏNİN İQTİSADI VƏ SOSIAL İNKİŞAFININ MAKROİQTİSADI GÖSTƏRİCİLƏRİ

2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında ölkədə fəaliyyət göstərən müəssisə, təşkilat və fərdi sahibkarlar tərəfindən 57761,9 milyon manatlıq və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 0,8 faiz çox **ümumi daxili məhsul** istehsal edilmişdir. Bu dövrdə iqtisadiyyatın qeyri-neft sektorunda istehsal olunmuş əlavə dəyər 1,0 faiz, neft sektorunda isə 0,5 faiz artmışdır.

Əlavə dəyərin 45,9 faizi sənayedə, 9,5 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 6,4 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 6,3 faizi tikinti, 5,7 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, 2,4 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə, 1,5 faizi informasiya və rabitə, 14,4 faizi isə digər sahələrdə istehsal edilmişdir. Məhsula və idxala xalis vergilər ÜDM-in 7,9 faizini təşkil etmişdir. Əhalinin hər nəfərinə düşən ÜDM 5889,2 manata bərabər olmuşdur.

Sənaye müəssisələri və bu sahədə fəaliyyət göstərən fərdi sahibkarlar tərəfindən 2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında 35,6 milyard manatlıq və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2,0 faiz çox sənaye məhsulu istehsal edilmişdir. Sənayenin qeyri-neft sektorunda məhsul istehsalı 10,8 faiz, neft sektorunda isə 0,7 faiz artmışdır.

Sənaye məhsulunun 73,1 faizi mədənçıxarma sektorunda, 22,3 faizi emal sektorunda, 4,0 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sektorunda, 0,6 faizi isə su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorunda istehsal olunmuşdur.

Mədənçıxarma sektorunda neft hasilatı 0,7 faiz, əmtəəlik qaz hasilatı isə 2,4 faiz artmışdır.

Emal sektorunda avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı 27,4 dəfə, poliqrafiya məhsullarının istehsalı 2,8 dəfə, elektrik avadanlıqlarının və bütün məmulatlarının hər birinin istehsalı 2,5 dəfə, mebel istehsalı 2,1 dəfə, toxuculuq sənayesi məhsullarının istehsalı 53,3 faiz, dəri və dəri məmulatlarının, ayaqqabıların istehsalı 42,7 faiz, tikinti materiallarının istehsalı 32,2 faiz, ağacın emalı və ağacdən məmulatların istehsalı 20,6 faiz, metallurgiya sənayesi məhsullarının istehsalı 15,7 faiz, içkilərin istehsalı 11,4 faiz, kimya sənayesi məhsullarının istehsalı 7,8 faiz, hazır metal məmulatlarının istehsalı 7,4 faiz, kağız və karton istehsalı 5,8 faiz, geyim istehsalı 1,6 faiz artmış, qida məhsullarının istehsalı 0,6 faiz, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı 2,8 faiz, əczaçılıq məhsullarının istehsalı 3,6 faiz, kompüter, elektron və optik məhsulların istehsalı 10,1 faiz, maşın və avadanlıqların quraşdırılması və təmiri işləri 10,8 faiz, maşın və avadanlıqların istehsalı 13,2 faiz, sair nəqliyyat vasitələrinin istehsalı isə 64,0 faiz azalmışdır.

Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sektorunda istehsalın həcmi 5,9 faiz, su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorunda isə 2,2 faiz artmışdır.

İstehsal edilmiş sənaye məhsulunun böyük hissəsi istehlakçılara göndərilmiş, əvvəlki dövrlərdə yaranmış ehtiyatlar da nəzərə alınmaqla sənaye müəssisələrinin anbarlarında 01 oktyabr 2018-ci il vəziyyətinə 440,0 milyon manatlıq hazır məhsul olmuşdur.

Hazırda **kənd təsərrüfatı** bitkilərinin yığımı davam edir. Oktyabr ayının 1-nə kimi dənli və dənli paxlalı bitkilərin (qarğıdalısız) 1051,4 min hektar əkin sahəsinin 1045,8 min hektarı biçilmiş və həmin sahələrdən 3049,6 min ton və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 13,6 faiz çox məhsul götürülmüşdür. Orta hesabla hər hektardan 29,2 sentner məhsul əldə edilmişdir. Bundan əlavə, 24,1 min hektar dən üçün qarğıdalı sahəsindən 151,0 min ton məhsul toplanmış, hər

hektardan orta hesabla 62,7 sentner qarğıdalı dənı götürülmüşdür. Qarğıdalı dənı nəzərə alınmaqla ölkə üzrə taxıl istehsalı 3200,6 min ton olmuşdur.

2018-ci il oktyabr ayının 1-nə kimi sahələrdən 1298,1 min ton və ya keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 6,3 faiz çox tərəvəz, 852,8 min ton (1,1 faiz az) kartof, 395,9 min ton (8,8 faiz az) bostan məhsulları, 588,2 min ton (6,3 faiz çox) meyvə və giləmeyvə, 111,2 min ton (1,4 faiz çox) üzüm, 736,3 ton (28,1 faiz çox) yaşıl çay yarpağı, 167,7 min ton (3,3 faiz az) şəkər çuğunduru, 43,8 min ton (19,8 faiz az) pambıq, 23,9 min ton (19,8 faiz az) dən üçün günəbaxan və 3,8 min ton (4,0 faiz çox) tütün yığılmışdır.

Keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə cari ilin yanvar-sentyabr aylarında diri çəkiddə ət istehsalı 3,3 faiz artaraq 364,7 min ton, süd istehsalı 1,8 faiz artaraq 1550,8 min ton, yumurta istehsalı 0,6 faiz azalaraq 1295,9 milyon ədəd, yun istehsalı isə 0,7 faiz azalaraq 15,6 min ton olmuşdur. Bundan başqa, ölkədə 514 ton barama istehsal olunmuşdur ki, bu da son 20 ilin ən yüksək göstəricisidir.

2017-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ilə müqayisədə kənd təsərrüfatının ümumi məhsulu 4,3 faiz, o cümlədən bitkiçilik məhsullarının istehsalı 5,8 faiz, heyvandarlıq məhsullarının istehsalı isə 2,7 faiz artmışdır.

2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında əsas kapitala 10148,7 milyon manat məbləğində, yaxud 2017-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 11,5 faiz az vəsait yönəldilmişdir. Bu azalma neft sektoruna yatırılmış investisiyaların azalması ilə bağlı olmuş, qeyri-neft sektoruna yönəldilən vəsaitin həcmi isə 20,2 faiz, o cümlədən qeyri-neft sənayesinə qoyulmuş investisiyalar 24,4 faiz artmışdır. İstifadə olunmuş vəsaitin 7032,5 milyon manatı və ya 69,3 faizi məhsul istehsalı obyektlərinin, 2270,1 milyon manatı (22,4 faizi) xidmət sahələri üzrə obyektlərin, 846,1 milyon manatı (8,3 faizi) isə ümumi sahəsi 1503,6 min kvadrat metr olan yaşayış evlərinin tikintisinə sərf olunmuşdur. Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin 6156,3 milyon manatını və ya 60,7 faizini daxili vəsaitlər təşkil etmişdir.

Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin 7040,6 milyon manatı və ya 69,4 faizi bilavasitə tikinti-quraşdırma işlərinin yerinə yetirilməsinə sərf olunmuşdur.

Nəqliyyat sektorunda fəaliyyət göstərən müəssisələr və fiziki şəxslər tərəfindən 2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında 169,8 milyon ton yük və 1456,7 milyon sərnişin daşınmışdır. 2017-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə həm yük, həm də sərnişin daşımaları üzrə 1,3 faiz artım olmuşdur. Yüklərin 64,9 faizi avtomobil, 25,3 faizi boru kəməri, 6,1 faizi dəmir yolu, 3,6 faizi dəniz, 0,1 faizi isə hava nəqliyyatı ilə daşınmışdır.

Sərnişinlərin 88,2 faizi avtomobil, 11,6 faizi metro, qalanları isə hava və dəniz nəqliyyatı vasitələri ilə daşınmışdır.

İnformasiya və rabitə müəssisələri tərəfindən göstərilmiş 1357,2 milyon manatlıq xidmətlərin 72,5 faizi əhali sektoruna aid olmuşdur. Əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında göstərilmiş informasiya və rabitə xidmətlərinin həcmi dəyər ifadəsində 7,7 faiz artmış, bu sahədə əldə edilmiş gəlirin 81,6 faizi qeyri-dövlət sektorunun payına düşmüşdür.

2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında **pərakəndə ticarət** şəbəkəsindən əhaliyə 26158,1 milyon manatlıq məhsul satılmış, xidmət subyektləri tərəfindən 6286,5 milyon manatlıq **ödənişli xidmət** göstərilmişdir. 2017-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə əmtəə dövriyyəsi 2,7 faiz, əhaliyə göstərilmiş ödənişli xidmətlərdən əldə olunan gəlir 2,6 faiz artmış, ticarət şəbəkəsində 13133,9 milyon manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları, 13024,2 milyon manatlıq qeyri-ərzaq məhsulları satılmışdır.

Gömrük orqanlarında qeydiyyatı aparılmış, lakin gömrük rəsmiləşdirilməsi tam başa çatdırılmamış ixrac olunan xam neft və təbii qazın statistik qiymətləndirilmiş dəyəri də nəzərə alınmaqla 2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında ölkənin **xarici ticarət** dövriyyəsi 20275,7 milyon ABŞ dolları təşkil etmişdir. Ticarət dövriyyəsinin 13412,2 milyon dollarını və ya 66,1 faizini ölkədən ixrac olunmuş məhsulların, 6863,5 milyon dollarını (33,9 faizini) isə idxal məhsullarının dəyəri təşkil etmiş, nəticədə

6548,7 milyon dollar məbləğində müsbət saldo yaranmışdır. 2017-ci ilin yanvar-avqust ayları ilə müqayisədə xarici ticarət dövriyyəsi faktiki qiymətlərlə 34,8 faiz, o cümlədən ixrac 37,7 faiz, idxal 29,5 faiz artmışdır. Real ifadədə dövriyyə 0,2 faiz, o cümlədən ixrac 1,0 faiz artmış, idxal isə 1,2 faiz azalmışdır.

2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında qeyri-neft məhsullarının ixracı 2017-ci ilin eyni dövrünə nisbətən faktiki qiymətlərlə 13,5 faiz, real ifadədə isə 4,0 faiz artaraq 1093,7 milyon dollar təşkil etmişdir.

2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında 2017-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə **istehlak məhsullarının və xidmətlərin qiymətləri** 2,6 faiz, o cümlədən ərzaq məhsullarının qiymətləri 2,5 faiz, qeyri-ərzaq məhsullarının qiymətləri 3,0 faiz, əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlərin qiymətləri 2,5 faiz artmışdır.

2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında muzzla işləyənlərin **orta aylıq nominal əməkhaqqı** 2017-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 3,1 faiz artaraq 541,2 manat təşkil etmişdir.

2017-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında **əhalinin gəlirləri** nominal ifadədə 9,5 faiz artaraq 39690,3 milyon manata çatmışdır.

Maliyyə Nazirliyinin operativ məlumatlarına əsasən 2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında **dövlət büdcəsinə** 16089,7 milyon manat vəsait daxil olmuş, büdcədən 15666,0 milyon manat vəsait xərclənmiş, büdcənin icrasında 423,7 milyon manatlıq profisit yaranmışdır.

Mərkəzi Bankın məlumatlarına görə, 2018-ci il sentyabr ayının 1-nə ölkənin bank və digər kredit təşkilatlarının **kredit portfeli** milli valyuta ekvivalentində 12306,5 milyon manat təşkil etmiş, onun 9873,4 milyon manatı uzunmüddətli kreditlər olmuşdur. Ödəmə vaxtı keçmiş kreditlərin məbləği ümumi kredit portfelinin 14,4 faizini təşkil etmişdir.

Əhalinin banklardakı **əmanətlərinin** milli valyuta ekvivalentində məbləği 2018-ci il sentyabr ayının 1-nə 8020,8 milyon manat təşkil etmişdir.

2018-ci ilin sentyabr ayında milli valyutanın 1 ABŞ dollarına nisbətə **orta məzənnəsi** 1,70 manata (ilin əvvəlindən

1,70 manata), 1 Avroya – 1,98 manata (2,03), 100 Rusiya rubluna –2,51 manata (2,79) bərabər olmuşdur.

2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında **əhalinin sayı** 52427 nəfər artaraq 2018-ci il sentyabr ayının 1-i vəziyyətinə 9950,5 min nəfərə çatmışdır.

MAKROİQTİSADI GÖSTƏRİCİLƏR

Göstəricinin adı	2018-ci ilin yanvar- sentyabr ayları, faktiki	2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2017-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə	<u>Məlumat üçün</u> 2017-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2016-cı ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
A	1	2	3
Ümumi daxili məhsul, milyon manat	57 761,9	100,8	99,4
o cümlədən qeyri-neft ÜDM	32 821,1	101,0	102,5
Əhalinin hər nəfərinə düşən ÜDM, manat	5 889,2	100,0	98,4
Sənaye məhsulu, milyon manat	35 639,5	102,0	94,7
o cümlədən qeyri-neft sənayesi	7 417,3	110,8	103,1
Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər, milyon manat	10 148,7	88,5	99,0
o cümlədən qeyri-neft sektoruna	5 717,3	120,2	113,8
ondan qeyri-neft sənayesinə	1 076,1	124,4	2,1 d.
Kənd təsərrüfatı məhsulu, milyon manat	5 674,0	104,3	102,8
o cümlədən: bitkiçilik	2 900,6	105,8	102,6
heyvandarlıq	2 773,4	102,7	103,0
Nəqliyyat sektorunda yük daşınması, milyon ton	169,8	101,3	101,8
Nəqliyyat sektorunda sərnəşin daşınması, milyon sərnəşin	1 456,7	101,3	102,2
İnformasiya və rabitə xidmətləri, milyon manat	1 357,2	107,7	106,2
Pərakəndə ticarət dövriyyəsi, milyon manat	26 158,1	102,7	102,1
Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər, milyon manat	6 286,5	102,6	100,8
Dövlət büdcəsinin gəlirləri, milyon manat	16 089,7	133,6	119,2
Dövlət büdcəsinin xərcləri, milyon manat	15 666,0	122,5	120,3
Dövlət büdcəsinin profisiti, milyon manat	423,7	x	x
Əhalinin nominal gəlirləri, milyon manat	39 690,3	109,5	108,0
Əhalinin hər nəfərinə düşən nominal gəlirlər, manat	4 046,7	108,5	106,9

MAKROİQTİSADI GÖSTƏRİCİLƏR

...ardı

A	1	2	3
Əhalinin banklardakı əmanətləri, 2018-ci il 01 sentyabr vəziyyətinə, milyon manat	8 020,8	116,3	86,9
Kredit qoyuluşları, 2018-ci il 01 sentyabr vəziyyətinə, milyon manat	12 306,5	99,4	73,5
o cümlədən vaxtı keçmiş kreditlər	1 772,4	97,2	114,5
Orta aylıq nominal əməkhaqqı, manat	541,2*	103,1**	107,4***
İstehlak qiymətlərinin indeksi	x	102,6	113,9
Əhalinin sayı, 2018-ci il 01 sentyabr vəziyyətinə, min nəfər	9 950,5	100,8	100,9
Xarici ticarət dövriyyəsi¹⁾, mln. ABŞ \$			
faktiki qiymətlərlə	20 275,7*	134,8**	107,5***
müqayisəli qiymətlərlə	x	100,2**	86,8***
o cümlədən: ixrac			
faktiki qiymətlərlə	13 412,2*	137,7**	114,6***
müqayisəli qiymətlərlə	x	101,0**	91,1***
ondan qeyri-neft ixracı			
faktiki qiymətlərlə	1 093,7*	113,5**	130,1***
müqayisəli qiymətlərlə	x	104,0**	127,4***
idxal			
faktiki qiymətlərlə	6 863,5*	129,5**	96,5***
müqayisəli qiymətlərlə	x	98,8**	80,1***

Qeyd:

* 2018-ci ilin yanvar-avqust ayları.

** 2018-ci ilin yanvar-avqust ayları 2017-ci ilin yanvar-avqust aylarına nisbətən.

*** 2017-ci ilin yanvar-avqust ayları 2016-cı ilin yanvar-avqust aylarına nisbətən.

¹⁾ Hesabat dövründə gömrük orqanlarında qeydiyyatı aparılmış, lakin gömrük rəsmiləşdirilməsi tam başa çatdırılmamış ixrac olunan xam neft və təbii qazın statistik qiymətləndirilmiş dəyərində dair məlumatlar nəzərə alınmaqla.

Ümumi Daxili Məhsul

2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında ölkənin ümumi daxili məhsulu əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 0,8 faiz artaraq 57761,9 milyon manata çatmışdır.

İqtisadiyyatın qeyri-neft sektorunda istehsal olunmuş əlavə dəyər 1,0 faiz, neft sektorunda isə 0,5 faiz artmışdır.

Bu dövrdə tikinti sektoru istisna olmaqla, iqtisadiyyatın bütün sahələrində istehsalın artımı müşahidə edilmişdir. Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, informasiya və rabitə sahələrinin hər birində əlavə dəyər istehsalı 7,7 faiz, turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə sahələrində 7,6 faiz, kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq sahələrində 4,3 faiz, ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri sahələrində 2,7 faiz, sənayedə 1,6 faiz, digər xidmət sahələrində 0,4 faiz artmış, tikintidə isə 15,9 faiz azalmışdır.

ÜDM-in 45,9 faizi sənayedə, 9,5 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 6,4 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı sahələrində, 6,3 faizi tikintidə, 5,7 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, 2,4 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə, 1,5 faizi informasiya və rabitə sahələrində, 14,4 faizi digər sahələrdə istehsal edilmiş, məhsula və idxala xalis vergilər isə ÜDM-in 7,9 faizini təşkil etmişdir.

Əhalinin hər nəfərinə düşən ÜDM 5889,2 manata bərabər olmuşdur.

Ümumi daxili məhsul istehsalı

milyon manat

	Yanvar-sentyabr		2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2017-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
	2018	2017*	
Ümumi Daxili Məhsul	57761,9	49833,4	100,8
o cümlədən:			
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	3266,7	3052,7	104,3
Sənaye	26533,3	20090,2	101,6
o cümlədən:			
mədənçıxarma sənayesi	23115,5	17129,0	100,1
emal sənayesi	2771,1	2381,6	112,1
elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	554,9	492,1	105,9
su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	91,8	87,5	102,2
Tikinti	3644,3	4176,7	84,1
Ticarət və nəqliyyat vasitələrinin təmiri	5472,7	5188,7	102,7
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	3671,9	3447,9	107,7
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	1398,7	1264,4	107,6
İnformasiya və rabitə	895,7	834,4	107,7
Digər sahələr	8330,4	7931,4	100,4
Məhsula və idxala xalis vergilər	4548,2	3847,0	100,7
ÜDM-in deflyatoru	114,9	x	x

*) 2017-ci ilin aylıq göstəriciləri ilin yekun məlumatları əsasında dəqiqləşdirilmişdir.

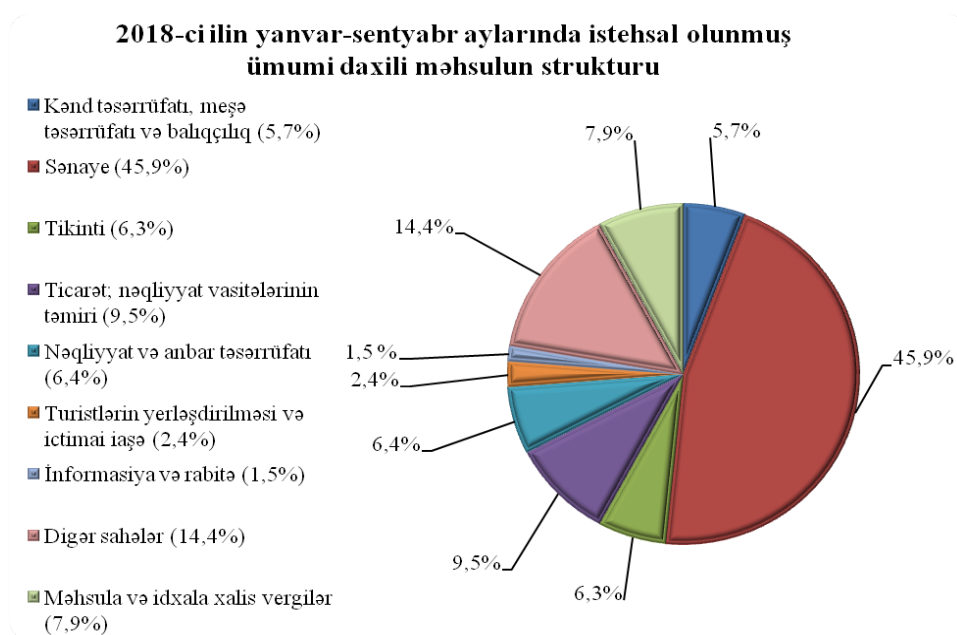
Neft və qeyri-neft sektorlarında ümumi daxili məhsul istehsalı

milyon manat

	Yanvar-sentyabr		2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2017-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
	2018	2017*	
Ümumi Daxili Məhsul	57761,9	49833,4	100,8
o cümlədən:			
neft sektoru	24940,8	18677,7	100,5
qeyri-neft sektoru	32821,1	31155,7	101,0

*) 2017-ci ilin aylıq göstəriciləri ilin yekun məlumatları əsasında dəqiqləşdirilmişdir.

Qrafik 1

Sənaye

2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında sənayedə istehsal olunmuş malların və göstərilmiş xidmətlərin həcmi 2,0 faiz artaraq 35,6 milyard manat təşkil etmişdir. Sənayenin qeyri-neft sektorunda istehsal əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 10,8 faiz, neft sektorunda isə 0,7 faiz artmışdır. Sənaye məhsulunun 73,1 faizi mədənçıxarma, 22,3 faizi emal, 4,0 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı, 0,6 faizi isə su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorlarında istehsal olunmuşdur.

Sənayedə qeyri-dövlət sektorunun payı 82,8 faiz olmuşdur. Ümumi istehsalın 92,3 faizi sənaye məhsullarının istehsalı, 7,7 faizi isə sənaye xarakterli xidmətlərin göstərilməsi hesabına yaradılmışdır.

Cədvəl 4

Sənaye istehsalı indeksləri,
(sabit qiymətlərlə, faizlə)

	Əvvəlki aya nisbətən	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən
2017-ci il		
Yanvar	101,2	101,0
Fevral	90,0	96,3
Mart	102,9	93,2
Aprel	104,5	94,0
May	108,6	94,5
İyun	97,8	94,5
İyul	98,5	94,6
Avqust	89,0	94,0
Sentyabr	101,5	94,7
Oktyabr	102,2	95,4
Noyabr	103,2	96,2
Dekabr	102,6	96,6
2018-ci il		
Yanvar	102,6	101,5
Fevral	89,9	101,4
Mart	104,9	102,0
Aprel	98,8	100,9
May	110,8	100,7
İyun	100,6	101,0

REAL SEKTOR

...ardı

	Əvvəlki aya nisbətən	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən
İyul	95,4	100,7
Avqust	99,5	101,9
Sentyabr	94,1	102,0

2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında 2017-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə uzunmüddətli istifadədə olan istehlak mallarının istehsalı sahəsində istehsalın ümumi dəyəri 2,0 dəfə, qısamüddətli istifadədə olan malların istehsalı isə 4,9 faiz, aralıq istehlak məhsullarının istehsalı 1,2 faiz, enerji məhsullarının istehsalı 1,8 faiz artmış, istehsal vasitələrinin istehsalı isə 1,8 faiz azalmışdır.

Cədvəl 5

	2018-ci ilin sentyabr ayı 2017-ci ilin sentyabr ayına nisbətən, faizlə	2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2017-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Sənaye -cəmi	103,8	102,0
Aralıq istehlak məhsullarının istehsalı	100,0	101,2
Uzunmüddətli istifadədə olan istehlak mallarının istehsalı	191,1	201,0
Qısamüddətli istifadədə olan malların istehsalı	112,0	104,9
İstehsal vasitələrinin istehsalı	74,8	98,2
Enerji məhsullarının istehsalı	103,7	101,8

İstehsal edilmiş məhsulun böyük hissəsi istehlakçılara göndərilmiş, əvvəlki dövrlərdə yaranmış ehtiyatlar da nəzərə alınmaqla sənaye müəssisələrinin anbarlarında 01 oktyabr 2018-ci il vəziyyətinə 440,0 milyon manatlıq hazır məhsul olmuşdur.

Ehtiyatların 51,6 faizi Bakı, 8,8 faizi Sumqayıt, 5,0 faizi Gəncə, 2,6 faizi Şirvan, 0,2 faizi Mingəçevir şəhərlərinin, qalan hissəsi isə digər şəhər və rayonların sənaye müəssisələrinin anbarlarında qalmışdır. Sənaye müəssisələrinin anbarlarında

başqa müəssisələrdən alınmış və satış üçün nəzərdə tutulmuş 55,8 milyon manat məbləğində digər məhsullar da mövcud olmuşdur.

Mədənçıxarma sənayesi

Mədənçıxarma sənayesində istehsalın ümumi dəyəri 26,0 milyard manat olmaqla əvvəlki ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən 0,2 faiz artmışdır.

Sahənin əsas məhsulu olan xam neftin hasilatı 29,0 milyon ton, əmtəlik təbii qazın hasilatı isə 13,8 milyard kub metr təşkil etmişdir. Neft hasilatı 0,7 faiz, qaz hasilatı isə 2,4 faiz artmışdır.

Cədvəl 6

Mədənçıxarma sənayesində istehsal olunmuş əsas məhsul növləri

Məhsul növləri	2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.10.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Xam neft və təbii qaz hasilatı			
Xam neft (qaz kondensatı daxil olmaqla), min ton	28 994,7	100,7	355,1
ondan əmtəlik	28 956,2	100,7	355,1
Təbii qaz, milyon kub metr	22 246,7	105,5	-
ondan əmtəlik	13 833,8	102,4	-
Metal filizlərinin hasilatı			
Dəmir filizi, min ton	-	-	38,5
Mis filizləri və konsentratları, ton	1 059,5	56,5	202,1
Qiymətli metal filizləri və konsentratları, kq	5 212,8	109,8	85,3
o cümlədən : qızıl	3 356,7	75,7	63,0
gümüş	1 856,1	6,0 d.	22,3

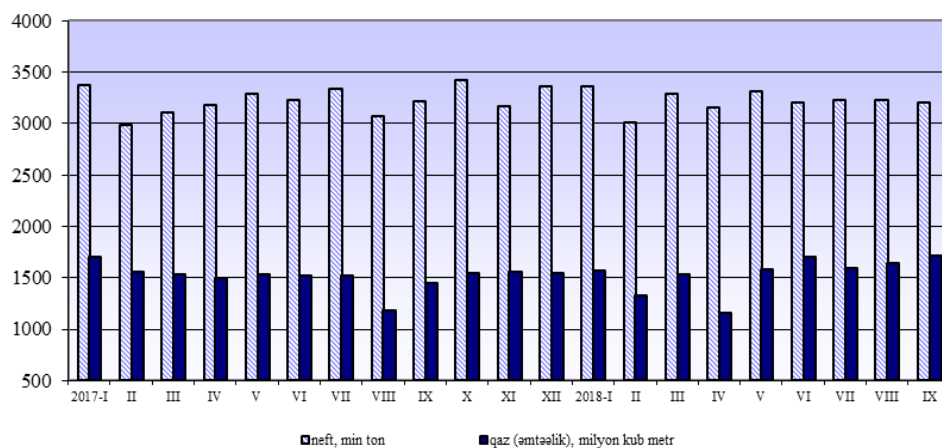
REAL SEKTOR

...ardı

Məhsul növləri	2018-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.10.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Mədəncixarma sənayesinin digər məhsulları			
Tikinti qumu, min ton	748,9	128,8	12,2
İnşaat üçün əhəng daşı, min ton	165,1	113,2	-
Çınqıl, qırmadaş, xırda çay daşı, min ton	1 254,4	133,1	16,3
Duz, ton	47 472,5	97,6	250,9
ondan əmtəəlik	3 204,3	105,1	250,9
Bentonit, min ton	154,7	121,1	130,7
ondan əmtəəlik	144,2	118,7	130,7
Gips və anhidrit, ton	195 768,5	14,1 d.	28 966,0

Qrafik 2

Neft və qaz hasilatının aylar üzrə dinamikası

Emal sənayesi

Emal sənayesində yanvar-sentyabr aylarında 7 944,4 milyon manatlıq məhsul istehsal olunmuş və sənaye xarakterli xidmətlər göstərilmişdir.

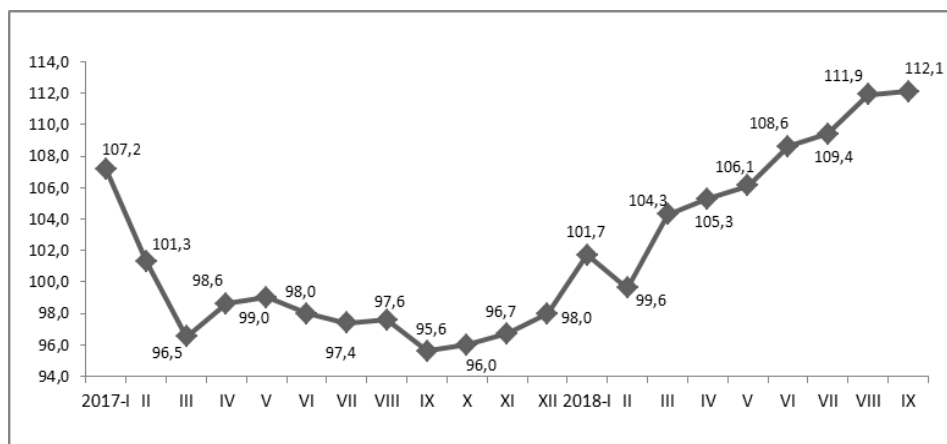
Cədvəl 7

Emal sənayesində istehsalın dinamikası

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	
	Emal sənayesi-cəmi	ondan qeyri-neft emal sənayesi
2017-ci il		
Yanvar	107,2	118,4
Yanvar-fevral	101,3	106,1
Yanvar-mart	96,5	101,7
Yanvar-aprel	98,6	102,8
Yanvar-may	99,0	102,3
Yanvar-iyun	98,0	101,4
Yanvar-iyul	97,4	100,7
Yanvar-avqust	97,6	100,9
Yanvar-sentyabr	95,6	99,1
Yanvar-oktyabr	96,0	99,9
Yanvar-noyabr	96,7	100,4
Yanvar-dekabr	98,0	101,7
2018-ci il		
Yanvar	101,7	102,7
Yanvar-fevral	99,6	99,9
Yanvar-mart	104,3	106,9
Yanvar-aprel	105,3	108,0
Yanvar-may	106,1	109,0
Yanvar-iyun	108,6	111,8
Yanvar-iyul	109,4	113,7
Yanvar-avqust	111,9	114,2
Yanvar-sentyabr	112,1	113,5

Qrafik 3

Emal sənayesi üzrə istehsal indeksinin dinamikası
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

Cədvəl 8

Emal sənayesinin fəaliyyət növləri üzrə məhsul buraxılışı

Fəaliyyət növlərinin adı	2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında istehsal edilmişdir, min manat	2017-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən (sabit qiymətlərlə), faizlə
Emal sənayesi –cəmi*	7 944 391,5	112,1
o cümlədən:		
qida məhsullarının istehsalı	2 398 083,5	99,4
içki istehsalı	205 739,7	111,4
tütün məmulatlarının istehsalı	25 380,8	245,8
toxuculuq sənayesi	172 956,4	153,3
geyim istehsalı	55 593,6	101,6
dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalı	17 763,4	142,7
mebeldən başqa ağacın emalı və ağacdən məmulatların istehsalı	7 959,5	120,6
kağız və karton istehsalı	51 569,7	105,8
poliqrafiya məhsullarının istehsalı	138 919,2	280,9
neft məhsullarının istehsalı	2 408 319,7	109,5
kimya sənayesi	414 071,3	107,8
əczaçılıq məhsullarının istehsalı	1 479,1	96,4

...ardı

Fəaliyyət növlərinin adı	2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında istehsal edilmişdir, min manat	2017-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən (sabit qiymətlərlə), faizlə
rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı	182 836,3	97,2
tikinti materiallarının istehsalı	448 476,7	132,2
metallurgiya sənayesi	433 536,1	115,7
hazır metal məmulatlarının istehsalı	137 743,1	107,4
kompyuter, elektron və optik məhsulların istehsalı	61 955,4	89,9
elektrik avadanlıqlarının istehsalı	144 282,2	252,3
maşın və avadanlıqların istehsalı	130 272,3	86,8
avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı	92 736,5	27,4 d.
sair nəqliyyat vasitələrinin istehsalı	5 919,8	36,0
mebellərin istehsalı	76 059,5	208,6
zərgərlik məmulatları, musiqi alətləri, idman mallarının və tibb avadanlıqlarının istehsalı	17 313,2	94,6
maşın və avadanlıqların quraşdırılması və təmiri	315 424,5	89,2

*) ev təsərrüfatlarında sənaye məhsulu istehsalının, habelə hüquqi şəxs yaratmadan fərdi sahibkar kimi sənaye sahəsində fəaliyyət göstərənlərin işinin qiymətləndirilməsi də nəzərə alınmaqla

Əvvəlki ilin yanvar-sentyabr ayları ilə müqayisədə bütün məmulatlarının istehsalında 2,5 dəfə, içki istehsalında 11,4 faiz artım, qida məhsullarının istehsalında isə 0,6 faiz azalma müşahidə olunmuşdur.

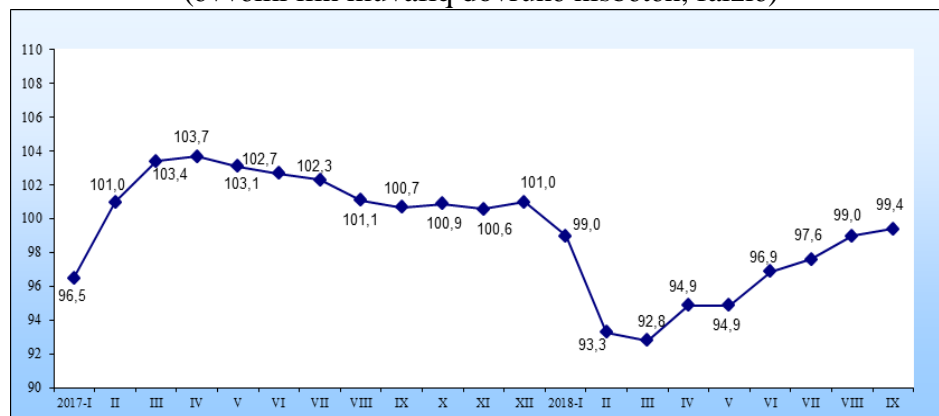
Bu sahələrin əsas məhsullarından brendi (konyak) istehsalı 4,9 dəfə, üzüm şərabının istehsalı 35,0 faiz, alkoqolsuz içkilərin istehsalı 21,2 faiz, kolbasa məmulatlarının istehsalı 1,4 faiz artmış, bununla yanaşı cem və marmeladların istehsalı 0,4 faiz, duru bitki yağlarının istehsalı 12,4 faiz, qənd və şəkər tozu istehsalı 25,6 faiz azalmışdır.

**Qida məhsullarının, içki və tütün məmulatlarının
istehsalı sahələrində istehsalın dinamikası**

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Qida məhsullarının istehsalı	İçki istehsalı	Tütün məmulat- larının istehsalı
<u>2017-ci il</u>			
Yanvar	96,5	132,4	56,1
Yanvar-fevral	101,0	159,8	36,5
Yanvar-mart	103,4	137,1	41,9
Yanvar-aprel	103,7	139,4	51,0
Yanvar-may	103,1	137,4	61,4
Yanvar-iyun	102,7	130,6	68,6
Yanvar-iyul	102,3	130,0	76,4
Yanvar-avqust	101,1	128,6	84,1
Yanvar-sentyabr	100,7	126,9	87,2
Yanvar-oktyabr	100,9	124,7	93,4
Yanvar-noyabr	100,6	122,8	106,0
Yanvar-dekabr	101,0	117,2	107,9
<u>2018-ci il</u>			
Yanvar	99,0	75,2	2,8 d.
Yanvar-fevral	93,3	81,0	3,4 d.
Yanvar-mart	92,8	96,9	2,8 d.
Yanvar-aprel	94,9	96,4	2,7 d.
Yanvar-may	94,9	95,5	2,6 d.
Yanvar-iyun	96,9	105,6	3,4 d.
Yanvar-iyul	97,6	109,0	2,9 d.
Yanvar-avqust	99,0	109,3	2,6 d.
Yanvar-sentyabr	99,4	111,4	2,5 d.

Qrafik 4

Qida məhsullarının istehsalının dinamikası
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

Cədvəl 10

Qida məhsullarının, içki və tütün məmulatlarının istehsalı sahələrində əsas məhsul növlərinin istehsalı

Məhsul növləri	2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.10.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Qida məhsulları			
Ət (quş əti daxil olmaqla), min ton	233,8	103,0	-
Kolbasa məmulatları, ton	4 036,3	101,4	3,4
Üzlü süd, min ton	683,0	101,8	-
Qaymaq və xama, ton	3 564,0	100,2	-
Pendir və kəsmik, ton	37 459,4	96,6	59,5
Kərə yağı, ton	17 677,5	92,6	1,5
Cem və marmeladlar, ton	56 219,3	99,6	3 332,8
Duru bitki yağları, ton	36 674,7	87,6	844,2
Marqarin, ton	34 592,9	93,7	1 170,8
İnsanın qidalanması üçün yararlı olan duz, min ton	45,7	97,9	0,2
Qənd və şəkər tozu, min ton	132,9	74,4	0,5
Çörək və çörək-bulka məmulatları (əmtəlik), min ton	926,3	101,0	-

REAL SEKTOR

...ardı

Məhsul növləri	2018-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.10.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
İçki məhsulları			
Şampan şərabı, min dkl	1,2	-	1,6
Araq, min dkl	441,8	110,3	68,0
Brendi (konyak), min dkl	13,7	4,9 d.	19,1
Üzüm şərabı, min dkl	1 056,6	135,0	996,5
Pivə, min dkl	4 025,3	114,4	304,8
Likörlər, min dkl	81,3	120,8	49,9
Alkoqolsuz içkilər, min dkl	18 672,9	121,2	385,3
Tütün məmulatları			
Fermentləşdirilmiş tütün, ton	1 903,0	88,9	-
Papiros və siqaretlər, milyon ədəd	2 577,6	4,0 d.	1,1

Toxuculuq sənayesi, geyim, dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalı sahələrində 246,3 milyon manat dəyərində məhsul istehsal edilmiş, əvvəlki ilin yanvar-sentyabr ayları ilə müqayisədə toxuculuq sənayesində 53,3 faiz, dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalında 42,7 faiz, geyim istehsalında isə 1,6 faiz artım müşahidə olunmuşdur.

**Toxuculuq sənayesi, geyim, dəri və dəridən
məmulatların, ayaqqabıların istehsalı sahələrində
indekslərin dinamikası**

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Toxuculuq sənayesi	Geyim istehsalı	Dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalı
2017-ci il			
Yanvar	2,6 d.	3,0 d.	75,3
Yanvar-fevral	2,6 d.	148,5	63,8
Yanvar-mart	2,4 d.	2,0 d.	46,0
Yanvar-aprel	2,2 d.	173,6	39,6
Yanvar-may	2,2 d.	162,1	41,2
Yanvar-iyun	2,1 d.	157,1	44,2
Yanvar-iyul	198,5	149,0	61,7
Yanvar-avqust	182,1	143,5	65,2
Yanvar-sentyabr	173,8	137,9	78,7
Yanvar-oktyabr	168,4	136,2	90,1
Yanvar-noyabr	147,8	131,3	97,2
Yanvar-dekabr	144,7	115,5	95,3
2018-ci il			
Yanvar	173,9	47,7	3,2 d.
Yanvar-fevral	165,8	51,7	4,7 d.
Yanvar-mart	153,2	74,8	185,1
Yanvar-aprel	162,6	112,0	191,4
Yanvar-may	161,4	111,4	195,6
Yanvar-iyun	164,1	110,3	156,9
Yanvar-iyul	164,2	100,7	154,4
Yanvar-avqust	163,0	100,5	154,0
Yanvar-sentyabr	153,3	101,6	142,7

**Toxuculuq sənayesi, geyim, dəri və dəridən məmulatların,
ayaqqabıların istehsalı sahələrində əsas məhsul
növlərinin buraxılışı**

Məhsul növləri	2018-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.10.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Toxuculuq məhsulları			
Pambıq lifi, ton	34 214,6	2,5 d.	4 023,8
Hazır pambıq parçalar, min kv.m	12 553,4	106,4	1 418,7
Pambıq iplik, ton	17 015,8	136,0	566,8
ondan əmtəəlik	16 604,9	132,7	566,8
Pambıq yataq ağları, min ədəd	373,9	141,5	4,0
Xalça və xalça məmulatları, kv.m	1 118,7	2,7 d.	1 762,1
Geyim istehsalı			
Üst trikotaj, min ədəd	135,5	61,3	2,7
Alt trikotaj, min ədəd	306,3	66,7	42,7
Corab məmulatları, min cüt	1 758,2	99,9	25,0
Kişilər üçün istehsalat və peşə komplektləri, gödəkçələr və bleyzerləri, min ədəd	428,6	4,9 d.	7,8
Dəri və dəridən məmulatlar, ayaqqabılar			
Dəri, min kv.m	42,7	159,3	140,0
Aşılanmış xəz dərilər, min kv.m	112,7	113,3	26,9
Ayaqqabı-cəmi, min cüt	174,5	123,7	70,6

Neft məhsullarının istehsalı sahəsində istehsalın ümumi dəyəri 2 408,3 milyon manat olmaqla əvvəlki ilin yanvar-sentyabr ayları ilə müqayisədə 9,5 faiz artmışdır. Neft məhsullarından yanacaq mazutunun istehsalı 76,3 faiz azalmış, avtomobil benzininin, ağ neftin, dizel yanacağının, sürtkü yağlarının, neft bitumunun və neft koksunun istehsalı artmışdır.

**Neft məhsullarının istehsalı sahəsində
əsas məhsul növlərinin buraxılışı**

Məhsul növləri	2018-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.10.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Avtomobil benzini, min ton	906,3	103,7	36,2
Neft-kimya sənayesində istifadə üçün benzin, min ton	169,1	129,4	-
Ağ neft, min ton	469,1	105,3	51,5
Dizel yanacağı, min ton	1 517,9	111,4	88,1
Yanacaq mazutu, min ton	61,2	23,7	5,1
Sürtkü yağları, min ton	108,5	4,5 d.	27,1
Neft bitumu, min ton	219,2	138,1	8,4
Neft koksu, min ton	195,9	128,5	5,6

Kimya sənayesi, əczaçılıq məhsullarının, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı sahələrində 598,4 milyon manatlıq məhsul istehsal edilmiş, əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə məhsul buraxılışı kimya sənayesində 7,8 faiz artmış, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalında 2,8 faiz, əczaçılıq məhsullarının istehsalında isə 3,6 faiz azalmışdır.

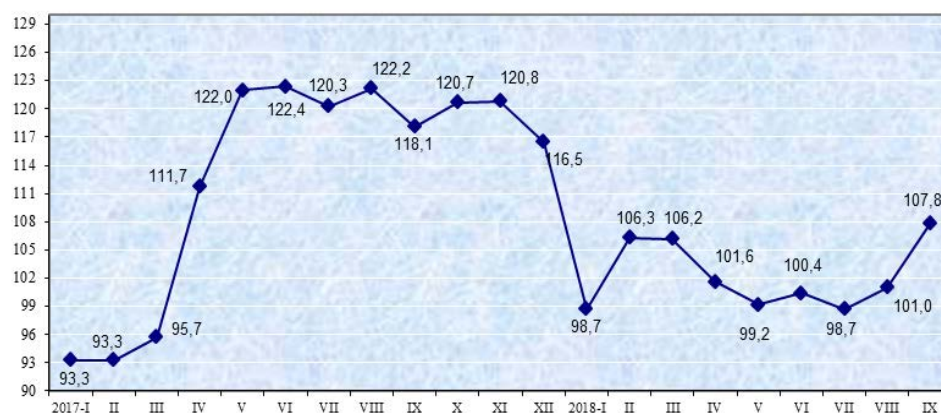
Əsas kimya məhsullarından yod istehsalı 6,6 faiz, izopropil spirti istehsalı 22,1 faiz, metanol istehsalı 42,9 faiz azalmış, oksigen istehsalı 57,4 faiz, propilen istehsalı 38,0 faiz, etilen istehsalı 28,3 faiz, lak-boya məmulatlarının istehsalı 19,7 faiz, azot istehsalı 4,2 faiz artmışdır. Rezin və plastik kütlə məmulatlarından bərk polipropilen boruların istehsalı 87,8 faiz, butullar, butulkalar və tutumu 2 litrdən çox olmayan oxşar plastik məmulatların istehsalı 58,8 faiz, məsaməli polistirol lövhələr və zolaqların istehsalı isə 46,5 faiz artmışdır.

**Kimya sənayesi, əczaçılıq məhsullarının, rezin və plastik
kütlə məmulatlarının istehsalı sahələrində
istehsalın dinamikası**

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Kimya sənayesi	Əczaçılıq məhsullarının istehsalı	Rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı
<u>2017-ci il</u>			
Yanvar	93,3	111,7	2,4 d.
Yanvar-fevral	93,3	158,9	182,3
Yanvar-mart	95,7	2,4 d.	142,4
Yanvar-aprel	111,7	2,3 d.	160,6
Yanvar-may	122,0	2,0 d.	157,0
Yanvar-iyun	122,4	2,3 d.	148,5
Yanvar-iyul	120,3	2,2 d.	157,3
Yanvar-avqust	122,2	2,0 d.	175,0
Yanvar-sentyabr	118,1	2,4 d.	185,2
Yanvar-oktyabr	120,7	2,4 d.	189,1
Yanvar-noyabr	120,8	2,5 d.	191,4
Yanvar-dekabr	116,5	2,5 d.	171,7
<u>2018-ci il</u>			
Yanvar	98,7	3,1 d.	71,7
Yanvar-fevral	106,3	2,0 d.	55,1
Yanvar-mart	106,2	78,1	59,5
Yanvar-aprel	101,6	78,0	66,9
Yanvar-may	99,2	103,7	71,7
Yanvar-iyun	100,4	100,3	80,7
Yanvar-iyul	98,7	101,2	88,0
Yanvar-avqust	101,0	120,2	90,4
Yanvar-sentyabr	107,8	96,4	97,2

Qrafik 5

Kimya sənayesi məhsullarının istehsalının dinamikası
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

Cədvəl 15

Kimya sənayesi, əczaçılıq məhsullarının, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı sahələrində əsas məhsul növlərinin buraxılışı

Məhsul növləri	2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.10.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Kimya sənayesi məhsulları			
Azot, min kub m	17 956,6	104,2	77,9
ondan əmtəlik	1 629,6	154,9	77,9
Yod, ton	136,9	93,4	1,9
Oksigen, min kub m	3 704,6	157,4	47,5
Propilen, min ton	46,9	138,0	4,1
ondan əmtəlik	40,3	157,7	4,1
Polietilen, min ton	83,2	128,4	1,6
Etilen, min ton	85,6	128,3	-
İzopropil spirti (mütləq), ton	7 284,9	77,9	1 715,8
Metanol (metil spirti), min ton	126,4	57,1	5,5
Lak-boya məmulatları, ton	9 942,6	119,7	154,1
Sair üzvi kompozisiya həllediciləri və durulaşdırıcıları, ton	12 572,6	157,3	79,0

REAL SEKTOR

...ardı

Məhsul növləri	2018-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.10.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı			
Bərk polietilen borular, borucuqlar, şlanqlar, qollar, ton	7 816,6	134,7	3 959,0
Bərk polipropilen borular, borucuqlar, şlanqlar, qollar, ton	2 586,9	187,8	224,2
Liflə armaturlaşdırılmış sair bərk plastik borular, borucuqlar, qollar, şlanqlar, ton	3 260,9	37,5	177,6
Məsaməli polistirol lövhələr və zolaqlar, ton	822,1	146,5	-
Butullar, butulkalar və tutumu 2 litrdən çox olmayan oxşar plastik məmulatlar, min ədəd	3 936,9	158,8	3 970,2
Plastik borular, borucuqlar və şlanqlar üçün fittinglər, ton	244,4	47,9	62,7
Əczaçılıq məhsullarının istehsalı			
Tərkibində digər antibiotiklər olan, pərakəndə satış üçün qablaşdırılan dərmanlar, min manat	43,7	77,1	55,9
Tərkibində qarışıq və ya xalis məhsullar olan, digər qruplara daxil edilməyən, pərakəndə satış üçün qablaşdırılan sair dərmanlar, min manat	444,8	107,8	247,5

Tikinti materiallarının istehsalı sahəsində fəaliyyət göstərən müəssisələr tərəfindən istehsal edilmiş məhsulun ümumi dəyəri 32,2 faiz artaraq 448,5 milyon manat təşkil etmişdir. Hörmə üçün hazır beton qarışığının istehsalı 2,1 dəfə, sementin istehsalı 21,7 faiz, tikinti kərpicinin istehsalı 6,8 faiz artmış, tikinti əhənginin istehsalı 1,3 faiz, betondan yığma tikinti konstruksiyalarının istehsalı 41,2 faiz, tikinti gipsinin istehsalı 46,4 faiz azalmışdır.

Qrafik 6

Tikinti materiallarının istehsalının dinamikası
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

Cədvəl 16

Tikinti materiallarının istehsalı sahəsində
əsas məhsul növlərinin buraxılışı

Məhsul növləri	2018-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.10.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Sement, min ton	2 571,2	121,7	108,1
Şüşə lifindən iplik, ton	238,3	40,4	-
Tikinti gipsi, min ton	39,1	53,6	0,8
ondan əmtəəlik	8,0	26,7	0,8
Tikinti əhəngi, min ton	22,1	98,7	0,005
Sementdən, süni daşdan və ya betondan tikinti blokları və kərpicləri, min ton	69,2	87,5	8,9
Betondan yığma tikinti konstruksiyaları, min kub metr	74,6	58,8	4,4
Asfalt, min ton	220,0	188,7	-
Tikinti kərpic, min kub metr	224,7	106,8	19,6
Hörmə üçün hazır beton qarışığı, min ton	1 082,2	2,1 d.	-
Emal edilmiş mərmər, travertin, alebastr və onlardan məmulatlar, ton	23 046,2	143,9	384,0

Metallurgiya sənayesi və hazır metal məmulatlarının istehsalı sahələrində yanvar-sentyabr aylarında 571,3 milyon manatlıq məhsul istehsal olunmuş, metallurgiya sənayesində 15,7 faiz, hazır metal məmulatlarının istehsalı sahəsində isə 7,4 faiz artım müşahidə olunmuşdur. Yanvar-sentyabr ayları ərzində sahə üzrə 243,9 min ton (37,1 faiz çox) armatur, 7 528,2 ton (12,8 faiz çox) misdən elektrik izolyasiyası olmayan çoxdamarlı məftil, tros və kabellər, 605,3 ton (16,3 faiz çox) alüminium çubuqlar, millər və profillər, 1 108,8 ton (11,0 dəfə çox) mayelər üçün çənlər, sisternlər istehsal edilmişdir.

Cədvəl 17

Metallurgiya sənayesi və hazır metal məmulatlarının istehsalı sahələrində indekslərin dinamikası

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	
	Metallurgiya sənayesi	Hazır metal məmulatlarının istehsalı
2017-ci il		
Yanvar	135,2	127,3
Yanvar-fevral	123,0	89,0
Yanvar-mart	103,8	79,0
Yanvar-aprel	102,4	70,5
Yanvar-may	93,5	65,8
Yanvar-iyun	90,5	69,7
Yanvar-iyul	90,6	69,2
Yanvar-avqust	91,5	68,2
Yanvar-sentyabr	86,3	73,2
Yanvar-oktyabr	86,9	84,0
Yanvar-noyabr	90,1	85,1
Yanvar-dekabr	91,3	88,0
2018-ci il		
Yanvar	96,2	181,5
Yanvar-fevral	90,0	167,0
Yanvar-mart	111,5	246,4
Yanvar-aprel	114,2	219,9
Yanvar-may	118,4	204,1
Yanvar-iyun	115,0	164,1
Yanvar-iyul	114,3	128,2
Yanvar-avqust	113,4	118,2
Yanvar-sentyabr	115,7	107,4

Metallurgiya sənayesi və hazır metal məmulatlarının istehsalı sahələrində əsas məhsul növlərinin buraxılışı

Məhsul növləri	2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.10.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Metallurgiya sənayesi məhsulları			
Çuqun tökmə, ton	5,8	1,8	89,5
ondan əmtəlik	-	-	89,5
Polad tökmə, min ton	308,3	103,0	4,9
Armatür, min ton	243,9	137,1	7,6
ondan əmtəlik	231,5	130,3	7,6
Polad borular, min ton	37,5	100,3	-
Emal edilməmiş alüminium ərintiləri, min ton	29,8	159,9	2,7
Alüminium çubuqlar, millər və profillər, ton	605,3	116,3	166,8
Hazır metal məmulatlarının istehsalı			
Qara metallardan qeyri-elektrik radiatorlar və onların hissələri, ton	24,2	57,6	-
Mayelər üçün çənlər, sisternlər, ton	1 108,8	11,0 d.	40,0
Misdən elektrik izolyasiyası olmayan çoxdamarlı məftil, tros və kəbellər, ton	7 528,2	112,8	-

Kompüter, elektron və optik məhsulların, elektrik avadanlıqlarının istehsalı sahələrində 206,2 milyon manatlıq məhsul istehsal olunmuş, əvvəlki ilin yanvar-sentyabr ayları ilə müqayisədə kompüter, elektron və optik məhsulların istehsalı 10,1 faiz azalmış, elektrik avadanlıqlarının istehsalı isə 2,5 dəfə artmışdır. Dövr ərzində əvvəlki ilin yanvar-sentyabr ayları ilə müqayisədə 1 kV-dan çox gərginlik üçün elektrik cərəyanı naqillərinin və elektrik paylayıcı və nəzarət cihazlarının hissələrinin istehsalının hər biri 2,1 dəfə artmış, məişət soyuducularının istehsalı 33,3 faiz azalmışdır.

**Kompüter, elektron və optik məhsulların, elektrik
avadanlıqlarının istehsalı sahələrində istehsalın dinamikası**

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	
	Kompüter, elektron və optik məhsulların istehsalı	Elektrik avadanlıqlarının istehsalı
2017-ci il		
Yanvar	3,3 d.	4,6 d.
Yanvar-fevral	182,8	3,4 d.
Yanvar-mart	2,2 d.	2,9 d.
Yanvar-aprel	2,1 d.	2,4 d.
Yanvar-may	172,1	2,1 d.
Yanvar-iyun	175,7	184,2
Yanvar-iyul	157,6	169,0
Yanvar-avqust	142,9	163,8
Yanvar-sentyabr	135,0	165,7
Yanvar-oktyabr	130,5	159,9
Yanvar-noyabr	128,5	150,1
Yanvar-dekabr	125,5	134,6
2018-ci il		
Yanvar	76,8	77,7
Yanvar-fevral	93,9	143,4
Yanvar-mart	81,7	137,4
Yanvar-aprel	93,9	198,5
Yanvar-may	94,3	196,2
Yanvar-iyun	89,4	184,1
Yanvar-iyul	89,3	303,8
Yanvar-avqust	90,4	298,9
Yanvar-sentyabr	89,9	252,3

**Kompüter, elektron və optik məhsulların, elektrik
avadanlıqlarının istehsalı sahələrində əsas
məhsul növlərinin buraxılışı**

Məhsul növləri	2018-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.10.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Maye və qazların məsrəfinin və ya səviyyəsinin ölçülməsi üçün cihazlar, ədəd	111 378	94,8	50
Qəbuledici qurğuları olmayan radio və televiziya verilişləri aparatları, ədəd	7 700	102,7	189
Elektrik paylayıcı və nəzarət cihazlarının hissələri, ədəd	107 375	2,1 d.	-
1000 V-dək gərginlik üçün hesablanmış elektrik cərəyanı naqilləri, ton	2 215,0	60,0	3 389,6
Güc transformatorları, ədəd	538	2,1 d.	-
1 kV-dan çox gərginlik üçün elektrik cərəyanı naqilləri, ton	798,3	2,1 d.	4 138,5
Televizorlar, ədəd	-	-	4309
Məişət soyuducuları, ədəd	1 052	66,7	931

Maşın və avadanlıqların, sair nəqliyyat vasitələrinin, avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı sahələrində 228,9 milyon manatlıq məhsul istehsal edilmiş, əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə avtomobil istehsalı 27,4 dəfə artmış, maşın və avadanlıqların istehsalı 13,2 faiz, sair nəqliyyat vasitələrinin istehsalı isə 64,0 faiz azalmışdır. Dövr ərzində məişət kondisionerlərinin istehsalı olmamış, bununla yanaşı 1 200 ədəd traktor, 458 ədəd minik avtomobili istehsal olunmuş, mancanaq dəzgahlarının istehsalı 3,0 dəfə, ştanqlı quyu nasoslarının istehsalı 1,9 faiz artmışdır.

**Maşın və avadanlıqların, sair nəqliyyat vasitələrinin,
avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı sahələrində
istehsalın dinamikası**

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Maşın və avadanlıqların istehsalı	Avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı	Sair nəqliyyat vasitələrinin istehsalı
<u>2017-ci il</u>			
Yanvar	44,5	-	123,6
Yanvar-fevral	33,8	-	125,6
Yanvar-mart	57,6	-	124,7
Yanvar-aprel	99,0	1,8	132,5
Yanvar-may	118,7	1,6	124,4
Yanvar-iyun	125,1	1,4	118,8
Yanvar-iyul	119,1	1,6	119,3
Yanvar-avqust	132,4	1,6	123,7
Yanvar-sentyabr	127,7	1,8	123,7
Yanvar-oktyabr	123,6	1,7	119,1
Yanvar-noyabr	138,7	1,2	116,9
Yanvar-dekabr	142,9	1,2	114,7
<u>2018-ci il</u>			
Yanvar	71,0	-	32,9
Yanvar-fevral	72,5	-	27,3
Yanvar-mart	127,2	-	33,9
Yanvar-aprel	94,4	8,8 d.	36,0
Yanvar-may	90,1	16,1 d.	37,5
Yanvar-iyun	93,3	16,6 d.	37,3
Yanvar-iyul	84,8	31,3 d.	37,6
Yanvar-avqust	84,0	32,0 d.	38,3
Yanvar-sentyabr	86,8	27,4 d.	36,0

**Maşın və avadanlıqların, sair nəqliyyat vasitələrinin,
avtomobillərin istehsalı sahələrində əsas məhsul növlərinin
buraxılışı**

Məhsul növləri	2018-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.10.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Fəvvarə armaturu, ton	94,9	7,0 d.	1,9
Ştanqlı quyu nasosları, ədəd	3 529	101,9	180
Mancanaq dəzgahları, ədəd	357	3,0 d.	69
Qazlift quyu avadanlıqları və onların hissələri, ədəd	639	99,7	-
Məişət kondisionerləri, ədəd	-	-	2241
Odsöndürənlər, ədəd	8 786	49,8	-
Traktorlar, ədəd	1 200	115,9	-
Minik avtomobilləri, ədəd	458	15,3 d.	153

**Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı
bölüşdürülməsi və təchizatı; su təchizatı, tullantıların
təmizlənməsi və emalı sektorları**

Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sektorunda dövr ərzində 1 422,8 milyon manat dəyərində məhsul istehsal olunmuş və xidmətlər göstərilmiş, əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 5,9 faizlik artım müşahidə olunmuşdur.

Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorunda istehsal edilmiş məhsulların həcmi 2,2 faiz artaraq 233,6 milyon manat təşkil etmişdir.

Cədvəl 23

Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı bölüşdürülməsi və təchizatı; su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorlarında məhsul buraxılışı

Fəaliyyət növlərinin adı	2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında istehsal edilmişdir, milyon manat	2017-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən (sabit qiymətlərlə), faizlə
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	1 422,8	105,9
Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	233,6	102,2

Cədvəl 24

Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı; su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorlarında istehsal olunmuş əsas məhsul növləri

Məhsul növləri	2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.10.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı			
Elektrik enerjisi, milyon kVt-saat	17 194,3	101,3	-
ondan əmtəəlik	16 535,3	101,8	-
su elektrik stansiyalarının istehsalı	1 422,3	99,6	-
istilik elektrik stansiyalarının istehsalı	15 048,4	101,8	-
şərti termik elektriki istehsalı	1,0	-	-
küləklə işləyən stansiyaların istehsalı	31,9	3,3 d.	-
günəş enerjisi ilə işləyən stansiyaların istehsalı	31,7	97,2	-
Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı			
Suyun təmizlənməsi və bölüşdürülməsi, milyon kub metr	336,7	96,1	-

Tikinti

Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər

2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında ölkənin iqtisadi və sosial sahələrinin inkişafı üçün bütün maliyyə mənbələrindən əsas kapitala 10148,7 milyon manat və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 11,5 faiz az vəsait yönəldilmişdir. Bu azalma neft sektoruna yatırılmış investisiyaların azalması ilə bağlı olmuş, qeyri-neft sektoruna yönəldilmiş vəsaitin həcmi isə 20,2 faiz, o cümlədən qeyri-neft sənayesinə qoyulmuş investisiyalar 24,4 faiz artmışdır. İstifadə olunmuş vəsaitin 7032,5 milyon manatı və ya 69,3 faizi məhsul istehsalı obyektlərinin, 2270,1 milyon manatı (22,4 faizi) xidmət sahələri üzrə obyektlərin, 846,1 milyon manatı (8,3 faizi) isə ümumi sahəsi 1503,6 min kvadrat metr olan yaşayış evlərinin tikintisinə sərf olunmuşdur.

Ümumi sərmayənin 51,6 faizi dövlət, 48,4 faizi qeyri-dövlət sektorunun sərmayədarları tərəfindən qoyulmuşdur. Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin 69,4 faizi tikinti-quraşdırma işlərinə sərf edilmişdir.

Daxili mənbələrdən əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitin dəyəri ümumi sərmayənin 60,7 faizini təşkil etmişdir.

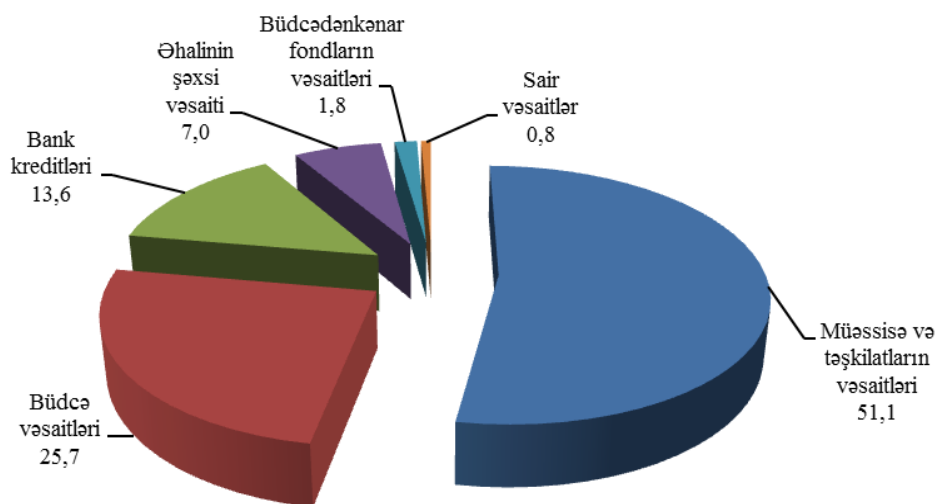
Əsas kapitala yönəldilmiş sərmayədə müəssisə və təşkilatların vəsaitləri 5185,9 milyon manat, bank kreditləri 1381,9 milyon manat, büdcə vəsaitləri 2611,7 milyon manat, büdcədən kənar fondların vəsaitləri 186,1 milyon manat, əhalinin şəxsi vəsaitləri 713,5 milyon manat, sair vəsaitlər 69,6 milyon manat təşkil etmişdir.

**Maliyyə mənbələri üzrə
əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər**

	2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında, milyon manat	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən (müqayisəli qiymətlərlə), faizlə	Ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə
Cəmi	10148,7	88,5	100,0
o cümlədən:			
Müəssisə və təşkilatların vəsaitləri	5185,9	66,8	51,1
Bank kreditləri	1381,9	98,2	13,6
Büdcə vəsaitləri	2611,7	179,4	25,7
Büdcədən kənar fondların vəsaitləri	186,1	111,9	1,8
Əhalinin şəxsi vəsaiti	713,5	119,7	7,0
Sair vəsaitlər	69,6	91,8	0,8

Qrafik 7

**Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin maliyyə
mənbələri üzrə strukturu, faizlə**

2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında əsas kapitala yönəldilmiş ümumi vəsaitin 54,3 faizi sənaye, 20,8 faizi tikinti, 13,1 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, hər birində 2,6 faiz olmaqla kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat, 2,4 faizi informasiya və rabitə, 1,4 faizi səhiyyə, 1,3 faizi təhsil, hər birində 0,4 faiz olmaqla ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, inzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi, istirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət, 0,2 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə, 0,1 faizi işə maliyyə və sığorta sahələrinə sərf edilmişdir.

Cədvəl 26

**İqtisadiyyatın sahələri üzrə əsas kapitala
yönəldilmiş vəsaitlərin dəyəri**

İqtisadiyyatın sahələri	2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında, milyon manat	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən (müqayisəli qiymətlərlə), faizlə	Ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə
Cəmi	10148,7	88,5	100,0
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	264,2	120,5	2,6
Sənaye	5507,6	72,7	54,3
o cümlədən:			
Mədənçıxarma sənayesi	4243,2	63,7	41,8
Emal sənayesi	448,4	2,0 d.	4,4
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	290,5	87,7	2,9
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	525,5	146,1	5,2
Tikinti	2106,8	115,4	20,8
ondan yaşayış evlərinin tikintisi	846,1	123,9	8,3
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	37,5	120,6	0,4

REAL SEKTOR

İqtisadiyyatın sahələri	2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında, milyon manat	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən (müqayisəli qiymətlərlə), faizlə	...ardı
			Ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	1325,1	104,6	13,1
o cümlədən:			
nəqliyyat	1322,4	104,5	13,0
poçt və kuryer fəaliyyəti	2,7	138,9	0,0
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	19,8	2,5 d.	0,2
İnformasiya və rabitə	240,2	173,6	2,4
ondan rabitə	88,2	70,2	0,9
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	7,4	2,6 d.	0,1
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	0,8	0,0	0,0
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	3,1	67,6	0,0
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	44,6	100,4	0,4
Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	262,4	167,2	2,6
Təhsil	134,2	2,2 d.	1,3
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	142,1	186,5	1,4
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	42,9	80,8	0,4
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	10,0	4,9 d.	0,0

2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında neft sektoruna 4431,4 milyon manatlıq vəsait yönəldilmişdir. Qeyri-neft sektorunun inkişafına sərf edilmiş 5717,3 milyon manatlıq vəsaitin 1076,1 milyon manatı (ümumi sərmayənin 10,6 faizi) qeyri-neft sənayesi sektorunda istifadə edilmişdir.

**Neft və qeyri-neft sektoru üzrə əsas kapitala
yönəldilmiş vəsaitlər**

	Neft sektoru		Qeyri-neft sektoru	
	milyon manat	ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə	milyon manat	ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə
Yanvar	597,6	62,2	362,7	37,8
Fevral	410,9	47,5	453,5	52,5
Mart	404,5	38,7	640,0	61,3
Aprel	465,5	36,1	825,4	63,9
May	475,2	44,0	605,5	56,0
İyun	473,0	43,4	617,9	56,6
İyul	499,7	44,4	625,9	55,6
Avqust	646,2	43,2	850,1	56,8
Sentyabr	458,8	38,4	736,3	61,6

2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında Naxçıvan Muxtar Respublikasında Təmizləyici Qurğular Kompleksi, Naxçıvan Müəllimlər İnstitutunun yeni binası, Bakı şəhərində Yüksəkgərginlikli avadanlıqlar zavodu, 110/35/10 kilovoltluq “Yasamal-1” və “Qobu”, 35/10-6 kilovoltluq 120 saylı elektrik yarımstansiyaları, Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı Kompleksi, Heydər Əliyev adına Müasir Təhsil Kompleksinin yeni binası, Bakı Şəhər Statistika İdarəsinin inzibati binası, Bona Dea Beynəlxalq Hospitalı, “Dinamo” oteli, Respublika Narkoloji Mərkəzi, Abşeron Logistika Mərkəzi, Bakı Kitab Mərkəzi, Bakı Olimpiya Stadionundan Heydər Əliyev prospektinə keçid və müxtəlif səviyyəli yol qovşağı, Sumqayıt şəhərində Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında polipropilen zavodu, Mingəçevir şəhərində Mingəçevir Sənaye Parkında “Mingəçevir Tekstil” MMC-nin iplik istehsalı üzrə iki müəssisəsi, Naftalan şəhərində Naftalan şəhər Mərkəzi Xəstəxanası, Goranboy rayonunda “Region Aqropark”, Şəmkir-Samux-Goranboy magistral suvarma kanalının ikinci növbəsi, 110/35/10 kilovoltluq “Dəliməmmədli” elektrik yarımstansiyası, Dəliməmmədli-Quşçular-Fəxralı-Qurbanzadə-Alpout avtomobil yolu, Xaçmaz rayonunda “Azərxalça” ASC-nin Xaçmaz filialı, İsmayıllı rayonunda

Heyvandarlıq Kompleksi, Aqropark, “İsmayılı” elektrik yarımstansiyası, “Azərxaça” ASC-nin İsmayılı filialı, Muğanlı-İsmayılı-Mingə-Keyvəndi-Şəbiyan-Bəhliyan avtomobil yolu, Neftçala rayonunda Neftçala Sənaye Məhəlləsində “Xəzər” avtomobil zavodu, Şamaxı rayonunda Üzümlük və şərabçılıq kompleksi, Dəmirçi Arxeologiya Muzeyi, Dəmirçi-Lahıc avtomobil yolu, Biləsuvar rayonunda Zəhmətabad-Bəydili-Xırməndəli-Əliabad avtomobil yolu, Masallı rayonunda Sənaye məhəlləsi, Çəltik emalı müəssisəsi, bunlardan əlavə Naxçıvan Muxtar Respublikasında bir növbədə gəlişlərin sayı 15 nəfər olan ambulatoriya-poliklinika müəssisəsi, 1444 şagird yerlik 4, Bakı və Şəki şəhərlərində, Abşeron, Balakən, Şamaxı rayonlarında 5816 şagird yerlik 5 ümumtəhsil məktəb binası və s. obyektlər istifadəyə verilmişdir.

**Xarici müəssisə və təşkilatlar tərəfindən
əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər**

2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında xarici müəssisə və təşkilatlar tərəfindən əsas kapitala 3992,4 milyon manat vəsait yönəldilmişdir.

Cədvəl 28

**Daxili və xarici mənbələrdən
əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər**

	Daxili mənbələr üzrə		Xarici mənbələr üzrə	
	milyon manat	ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə	milyon manat	ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə
Yanvar	500,5	52,1	459,8	47,9
Fevral	426,8	49,4	437,6	50,6
Mart	555,4	53,2	489,1	46,8
Aprel	698,7	54,1	592,2	45,9
May	633,0	58,6	447,7	41,4
İyun	624,7	57,3	466,2	42,7
İyul	783,5	69,6	342,1	30,4
Avqust	1100,0	73,5	396,3	26,5
Sentyabr	833,7	69,8	361,4	30,2

Xarici ölkələr və beynəlxalq təşkilatların vəsaitləri hesabına əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitin 3217,0 milyon manatı (80,6 faizi) Birləşmiş Krallıq, İsveçrə, Türkiyə, Malayziya, ABŞ, Yaponiya, Rusiya, İran və Çexiya sərmayədarlarına məxsus olmuşdur.

Tikinti müəssisələri tərəfindən yerinə yetirilmiş inşaat işlərinin 62,5 faizini tikinti, yenidənqurma və genişləndirmə, 9,9 faizini əsaslı təmir, 8,8 faizini cari təmir, 18,8 faizini isə sair tikinti işləri təşkil etmişdir. Ümumi inşaat işlərinin 79,6 faizini qeyri-dövlət tikinti müəssisələri yerinə yetirmişlər.

Qrafik 8

Tikinti müəssisələri tərəfindən yerinə yetirilmiş inşaat işlərinin strukturu (ümumi yekuna görə, faizlə)

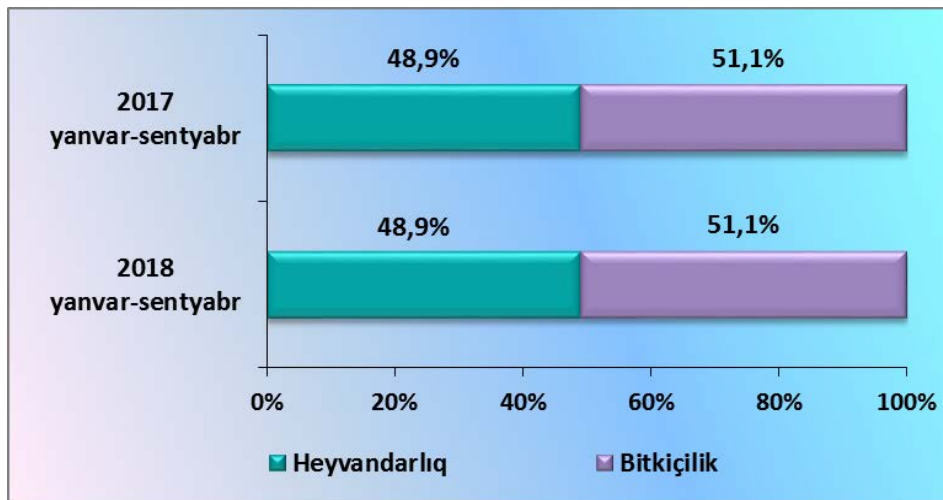

Kənd təsərrüfatı

2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları üzrə kənd təsərrüfatının ümumi məhsulunun faktiki qiymətlərlə dəyəri 5674,0 milyon manat təşkil etmişdir ki, onun da 2773,4 milyon manatı heyvandarlıq, 2900,6 milyon manatı isə bitkiçilik məhsullarının payına düşür.

Qrafik 9

Kənd təsərrüfatının ümumi məhsulunun strukturu

Əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə kənd təsərrüfatının istehsalı 4,3 faiz, o cümlədən heyvandarlıq məhsulları üzrə 2,7 faiz, bitkiçilik məhsulları üzrə isə 5,8 faiz artmışdır.

Cədvəl 29

Kənd təsərrüfatı üzrə istehsal indeksinin dinamikası

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Cəmi	o cümlədən:	
		heyvandarlıq məhsulları	bitkiçilik məhsulları
<u>2017-ci il</u>			
Yanvar	103,5	102,9	133,2
Yanvar-fevral	103,2	102,8	128,8
Yanvar-mart	103,5	103,0	124,6
Yanvar-aprel	103,2	102,6	115,8
Yanvar-may	102,0	102,3	100,1
Yanvar-iyun	102,2	102,6	101,7
Yanvar-iyul	101,2	103,0	99,2
Yanvar-avqust	101,7	102,5	100,9
Yanvar-sentyabr	102,8	103,0	102,6
Yanvar-oktyabr	104,0	102,8	105,3
Yanvar-noyabr	104,2	102,8	105,9
Yanvar-dekabr	104,2	102,7	106,1
<u>2018-ci il</u>			
Yanvar	104,3	103,6	133,5
Yanvar-fevral	103,4	102,6	143,8
Yanvar-mart	104,2	102,8	163,2
Yanvar-aprel	103,5	102,6	120,2
Yanvar-may	108,5	102,5	152,0
Yanvar-iyun	107,6	102,5	114,6
Yanvar-iyul	106,5	102,5	111,0
Yanvar-avqust	104,2	102,6	105,8
Yanvar-sentyabr	104,3	102,7	105,8

Bitkiçilik. Ölkədə kənd təsərrüfatı məhsullarının yığımı davam edir və oktyabr ayının 1-nə kimi payızlıq və yazlıq dənli və dənli paxlalı bitkilərin (qarğıdalısız) əkin sahəsinin 99,5 faizi, yaxud 1045,8 min hektarı biçilmiş və həmin sahələrdən 3049,6 min ton və ya ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 13,6 faiz çox məhsul götürülmüşdür. Orta hesabla hər hektardan əldə edilmiş məhsul 29,2 sentner təşkil etmişdir. Bundan əlavə, məhsulu toplanmış 24,1 min hektar qarğıdalı sahəsindən 151,0 min ton məhsul toplanmış, hər hektardan orta hesabla 62,7 sentner qarğıdalı dənisi götürülmüşdür. Qarğıdalı dənisi nəzərə alınmaqla ölkə üzrə taxıl istehsalı 3200,6 min ton olmuşdur.

Məhsul yığımı başlandıqdan oktyabr ayının 1-dək sahələrdən 1298,1 min ton və ya keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 6,3 faiz çox tərəvəz, 852,8 min ton (1,1 faiz az) kartof, 395,9 min ton (8,8 faiz az) bostan məhsulları toplanmışdır. Eyni zamanda, hektarın orta məhsuldarlığı tərəvəz üzrə 13 sentner, bostan məhsulları üzrə 4 sentner artmış, kartof üzrə isə 1 sentner azalmış və uyğun olaraq 195, 190 və 148 sentner olmuşdur.

2018-ci ildə 132,5 min hektar sahədə pambıq, 11,6 min hektar sahədə dən üçün günəbaxan, 8,6 min hektar sahədə şəkər çuğunduru və 3,4 min hektar sahədə tütün əkilmişdir. Oktyabrın 1-i vəziyyətinə həmin sahələrdən 43,8 min ton və ya keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 19,8 faiz az pambıq, 23,9 min ton (19,8 faiz az) dən üçün günəbaxan, 167,7 min ton (3,3 faiz az) şəkər çuğunduru və 3,8 min ton (4,0 faiz çox) tütün yığılmışdır.

Hesabat dövrünə 588,2 min ton (6,3 faiz çox) meyvə və giləmeyvə, 111,2 min ton (1,4 faiz çox) üzüm, 736,3 ton (28,1 faiz çox) yaşıl çay yarpağı toplanmışdır.

**Bütün təsərrüfat kateqoriyaları üzrə
bitkiçilik məhsullarının yığımı**

	2018-ci il yanvar-sentyabr				2017-ci il yanvar-sentyabr		
	Yığılmış sahə, min hektar	Yığılmış sahə əkin sahəsinə %-lə	Yığılmış məhsul, min ton	Məhsul- darlıq, sent/ha	Yığılmış sahə, min hektar	Yığılmış məhsul, min ton	Məhsul- darlıq, sent/ha
Dənli və dənli paxlalı bitkilər (qarğıdalısız)	1 045,8	99,5	3 049,6	29,2	938,2	2 683,8	28,6
Dən üçün qarğıdalı	24,1	76,1	151,0	62,7	28,6	178,7	62,4
Dənli və dənli paxlalı bitkilər- cəmi	1 069,9	98,8	3 200,6	29,9	966,8	2 862,5	29,6
Pambıq	132,5 ^{x)}	-	43,8	-	136,4 ^{x)}	54,5	-
Dən üçün günəbaxan	11,5	99,2	23,9	20,8	14,6	29,8	20,5
Şəkər çuğunduru	5,2	60,8	167,7	322	5,4	173,4	322
Tütün	3,4 ^{x)}	-	3,8	-	3,2 ^{x)}	3,7	-
Kartof	57,7	97,3	852,8	148	58,0	862,5	149
Tərəvəz	66,7	96,4	1298,1	195	67,1	1220,6	182
Bostan məhsulları	20,9	99,9	395,9	190	23,3	434,0	186
Meyvə və giləmeyvə	193,8 ^{x)}	-	588,2	-	-	553,3	-
Üzüm	16,0 ^{x)}	-	111,2	-	-	109,6	-
Yaşıl çay yarpağı, ton	1,1 ^{x)}	-	736,3	-	-	574,7	-

x) əkin sahəsi

Təsərrüfatlarda 2019-cu ilin məhsulu üçün müvafiq işlər görülür. Təmiz herik şumu daxil olmaqla cari ilin payızlıq əkinləri üçün 502,9 min hektar sahədə şum qaldırılmışdır. Gələn ilin məhsulu üçün 22,6 min hektar sahədə dən üçün payızlıqlar səpilmişdir. Ümumi əkinin 10,2 min hektarı və ya 45,0 faizi buğda, 12,4 min hektarı və ya 55,0 faizi arpa əkinləridir.

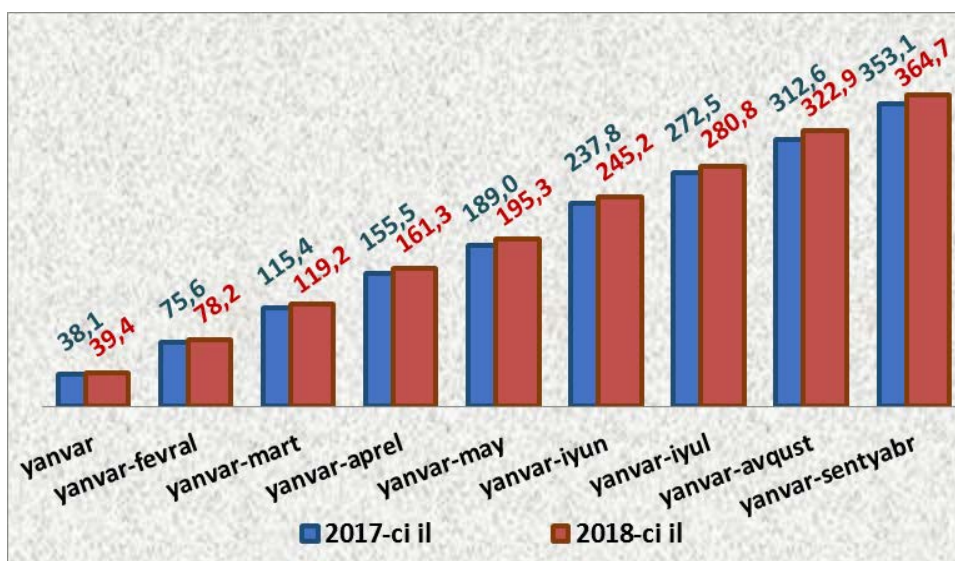
Heyvandarlıq. 2017-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə cari ilin yanvar-sentyabr aylarında diri çəkiddə ət istehsalı 3,3 faiz artaraq 364,7 min ton, süd istehsalı 1,8 faiz artaraq 1550,8 min ton, yumurta istehsalı 0,6 faiz azalaraq 1295,9 milyon ədəd, yun istehsalı 0,7 faiz azalaraq 15,6 min ton olmuşdur. Bundan başqa, ölkədə 514 ton (keçən il 245 ton) barama istehsal olunmuşdur ki, bu da son 20 ilin ən yüksək göstəricisidir .

Qrafik 10

Əsas növ heyvandarlıq məhsullarının istehsalı

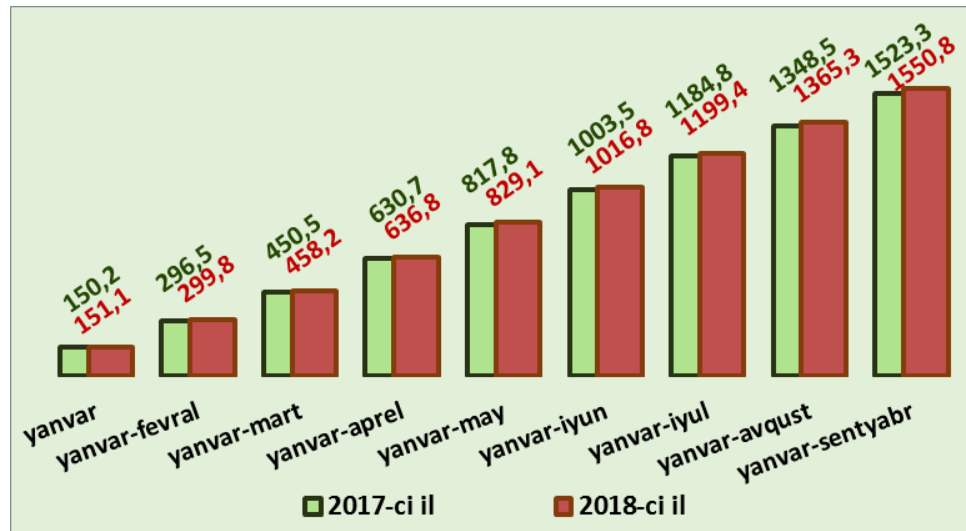
(artan yekunla)

Ət istehsalı (diri çəkiddə), min ton

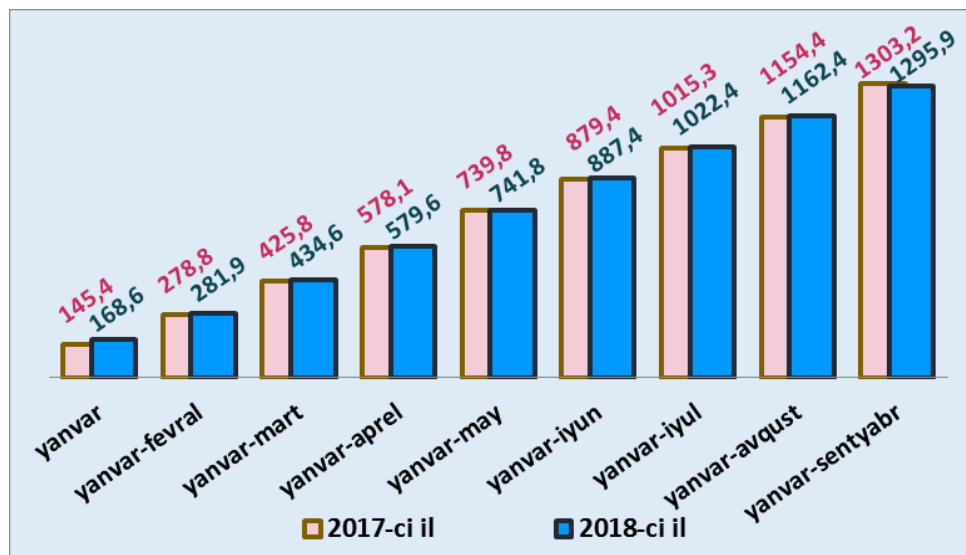
Qrafik 11

Süd istehsalı, min ton

Qrafik 12

Yumurta istehsalı, milyon ədəd

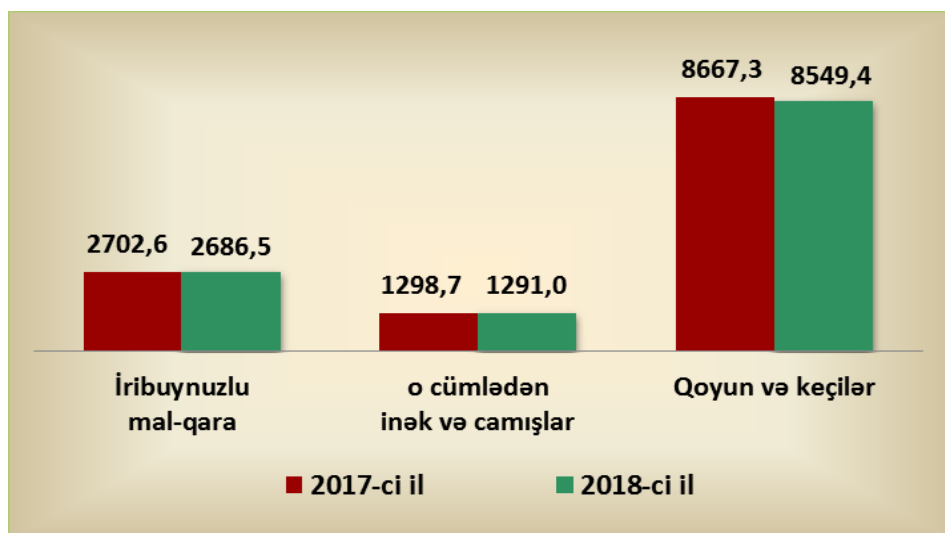

2018-ci il oktyabrın 1-i vəziyyətinə ölkə üzrə 2686,5 min baş iribuynuzlu mal-qara, o cümlədən 1291,0 min baş inək və camış, 8549,4 min baş qoyun və keçi və 5935 baş donuz mövcud olmuşdur. İribuynuzlu mal-qaranın 48,1 faizini inək və camışlar təşkil edir.

Cari ilin yanvar-sentyabr aylarında quşçuluq fabriklərində diri çəkiddə 57,3 min ton (keçən il 57,4 min ton) quş əti və 494,1 milyon ədəd (keçən il 568,4 milyon ədəd) yumurta istehsal olunmuşdur. Ümumilikdə fabriklər üzrə cəmi quşların sayı 11015,0 min baş (keçən il 12567,8 min baş) olmuş, hər yumurtlayan toyuqdan orta hesabla 135 ədəd yumurta alınmışdır.

Qrafik 13

Mal-qaranın sayı, oktyabrın 1-i vəziyyətinə, min baş

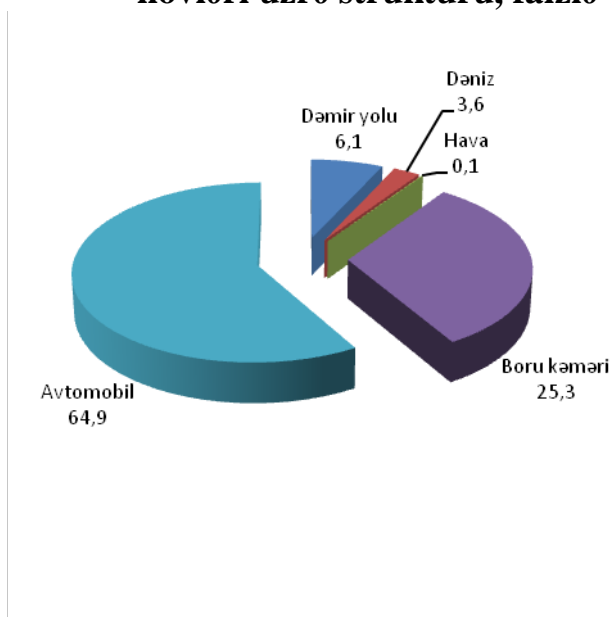

Nəqliyyat

2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində nəqliyyat sektorunda fəaliyyət göstərən təsərrüfat subyektləri tərəfindən 169,8 milyon ton yük daşınmış və 2017-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən 1,3 faiz artım müşahidə olunmuşdur. Yüklərin 3,6 faizi dəniz, 6,1 faizi dəmir yolu, 0,1 faizi hava, 64,9 faizi avtomobil nəqliyyatı, 25,3 faizi isə boru kəməri ilə daşınmışdır.

Qrafik 14

Yük daşınmasının nəqliyyat növləri üzrə strukturu, faizlə

Qeyri-dövlət sektoruna məxsus nəqliyyat vasitələri ilə daşınmış yüklərin həcmi 2,2 faiz artmış, daşınmış yüklərin ümumi həcmində onların xüsusi çəkisi 82,2 faiz təşkil etmişdir.

2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında nəqliyyatçılar 1456,7 milyon nəfərə və ya 2017-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 1,3 faiz çox sərnişinə xidmət göstərmişlər. Sərnişinlərin 88,2 faizi avtomobil nəqliyyatı, 11,6 faizi metro, qalan hissəsi isə digər nəqliyyat növləri ilə daşınmışdır.

Dəmir yolu nəqliyyatı ilə 2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində 10,3 milyon ton yük, 2004,0 min sərnişin daşınmış, 2017-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə yük daşınmasında 2,3 faiz azalma, sərnişin daşınmasında isə 11,3 faiz artım müşahidə olunmuşdur.

Orta hesabla sutkada 341 vaqon yüklənmiş, 410 vaqon isə boşaldılmışdır.

Sutka ərzində dəmir yolunun Şimal istiqaməti üzrə 12,7 min ton, Qərb istiqaməti üzrə 5,4 min ton, Cənub istiqaməti üzrə isə 0,8 min ton yüklənmə işi yerinə yetirilmişdir.

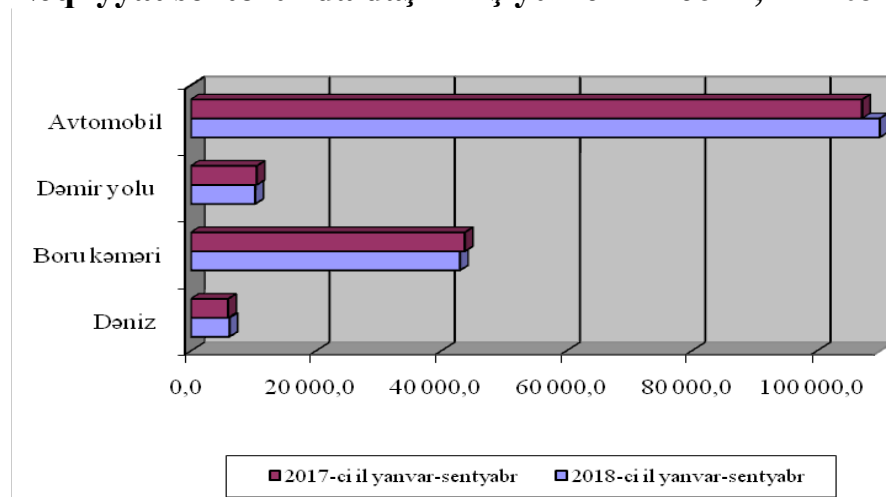
Dəniz nəqliyyatı ilə 2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında daşınmış yüklərin həcmi 6175,0 min ton təşkil etmiş və əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 3,6 faiz artmışdır. Yüklərin 54,7 faizini neft yükləri təşkil etmişdir.

Dəniz limanları tərəfindən 7341,4 min ton həcmində yükləmə-boşaltma işləri həyata keçirilmiş və yüklərin 6953,7 min tonunu və ya 94,7 faizini tranzit yüklər təşkil etmişdir.

2018-ci il oktyabr ayının 1-i vəziyyətinə limanlarda qalan yüklərin həcmi 173,4 min ton olmuşdur.

Dövr ərzində bu nəqliyyat növü ilə daşınmış sərnişinlərin sayı 2017-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən 12,9 faiz azalaraq 12,1 min nəfər olmuşdur.

Qrafik 15

Nəqliyyat sektorunda daşınmış yüklərin həcmi, min ton

Nəqliyyat sektorunda daşımaların həcmində xüsusi çəkisi ən böyük olan **avtomobil nəqliyyatı** ilə 110,2 milyon ton yük, 1284,2 milyon sərnişin daşınmış və əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə müvafiq olaraq 2,8 faiz və 1,3 faiz artım qeydə alınmışdır. Sərnişinlərin 96,1 faizi avtobus, 3,9 faizi isə minik taksilərinin xidmətlərindən istifadə etmişdir. Yük dövriyyəsi 2,9 faiz, sərnişin dövriyyəsi isə 1,4 faiz artmışdır.

Metro nəqliyyatının xidmətlərindən istifadə etmiş sərnişinlərin sayı 1,2 faiz artaraq 168,7 milyon nəfər olmuşdur.

Hava nəqliyyatı ilə 1911,5 min və ya 3,5 faiz çox sərnişin daşınmış, daşımaların 99,9 faizi dövlət, 0,1 faizi isə özəl müəssisələrə məxsus nəqliyyat vasitələri ilə həyata keçirilmişdir. Bu nəqliyyat növü ilə yükdaşıma 24,3 faiz artaraq 150,0 min tona çatmışdır.

Magistral neft kəmərləri ilə 30881,7 min ton neft nəql edilmişdir. Nəqlətmənin 81,5 faizi Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft ixrac kəməri ilə həyata keçirilmiş və cari ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində bu kəmər vasitəsilə 25153,8 min ton neft ötürülmüşdür. Dövr ərzində BTC kəməri ilə 4785,8 min ton tranzit nefti də nəql edilmişdir.

Magistral qaz kəmərləri ilə 16806,1 milyon kub-metr qaz nəql edilmiş və əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 3,7 faiz artım müşahidə olunmuşdur. Qazın nəqlinin 34,4 faizi Bakı-Tbilisi-Ərzurum Cənubi Qafqaz boru kəməri vasitəsilə həyata keçirilmiş və 5785,6 milyon kub-metr qaz ötürülmüşdür.

2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında **Avropa-Qafqaz-Asiya** nəqliyyat dəhlizinin Azərbaycan hissəsində daşınmış yüklərin həcmi 35271,7 min ton, yük dövriyyəsi isə 7608,3 milyon ton-km olmuşdur. Yüklərin 22353,2 min tonu və ya 63,3 faizi avtomobil nəqliyyatı, 8238,2 min tonu və ya 23,4 faizi dəmir yolu nəqliyyatı, 4680,3 min tonu və ya 13,3 faizi dəniz nəqliyyatı ilə daşınmışdır.

Dəhliz vasitəsilə daşınmış yüklərin 18,0 faizini və ya 6351,9 min tonunu tranzit yüklər təşkil etmişdir.

İnformasiya və rabitə

2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində **informasiya və rabitə müəssisələri** 1357,2 milyon manatlıq xidmət göstərmişdir ki, onun da 72,5 faizi əhali tərəfindən istehlak olunmuşdur. 2017-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə informasiya və rabitə xidmətlərinin dəyəri real ifadədə 7,7 faiz artmış, bu sahədə əldə edilmiş gəlirin 81,6 faizi qeyri-dövlət sektorunun payına düşmüşdür.

Xidmətlərdən əldə edilən gəlirin 47,6 faizi və ya 646,0 milyon manatı mobil telefon rabitəsi sahəsində formalaşmışdır.

İstehlak bazarı

2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında istehlakçıların tələbatlarının ödənilməsi məqsədi ilə satılmış məhsulların və göstərilmiş xidmətlərin dəyəri 33,5 milyard manat olmaqla 2017-ci ilin eyni dövrünə nisbətən müqayisəli qiymətlərlə 2,8 faiz artmışdır.

Qeyri-dövlət sektorunun təsərrüfat subyektləri tərəfindən satılmış məhsulların və göstərilmiş xidmətlərin dəyəri əvvəlki ilin yanvar-sentyabr aylarının səviyyəsini real ifadədə 2,8 faiz üstələyərək 32,2 milyard manata bərabər olmuş, onun 48,4 faizi fərdi sahibkarların fəaliyyəti sayəsində formalaşmışdır.

Cədvəl 31

İstehlak bazarı üzrə əsas göstəricilər

	2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları, milyon manatla	2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2017-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
İstehlak bazarında satılmış məhsulların və göstərilmiş xidmətlərin ümumi dəyəri	33 474,2	102,8
o cümlədən: dövlət mülkiyyəti üzrə	1 327,2	101,2
qeyri-dövlət mülkiyyəti üzrə	32 147,0	102,8
ondan: fərdi sahibkarlar üzrə	15 556,9	100,2

Hesabat dövründə istehlak bazarında bir istehlakçı orta hesabla ayda 379,2 manatlıq və ya 2017-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 16,6 manat çox əmtəə almış və ödənişli xidmətlərdən istifadə etmişdir.

Məhsul bazarı

2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında pərakəndə ticarət dövriyyəsi əvvəlki ilin eyni dövrünə nisbətən müqayisəli qiymətlərlə 2,7 faiz artaraq 26,2 milyard manat olmuşdur.

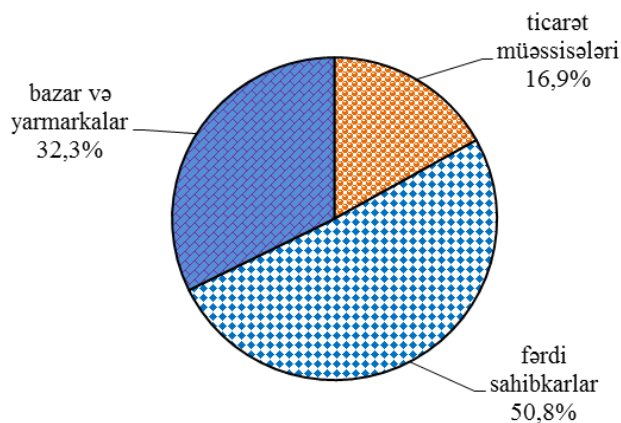
Cədvəl 32

Məhsul bazarı üzrə əsas göstəricilər

	2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları, milyon manatla	2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2017-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Pərakəndə ticarət dövriyyəsi	26 158,1	102,7
<i>o cümlədən:</i>		
müəssisələr üzrə	4 406,6	134,2
fərdi sahibkarlar üzrə	13 290,9	99,7
bazar və yarmarkalar üzrə	8 460,6	95,6

Qrafik 16

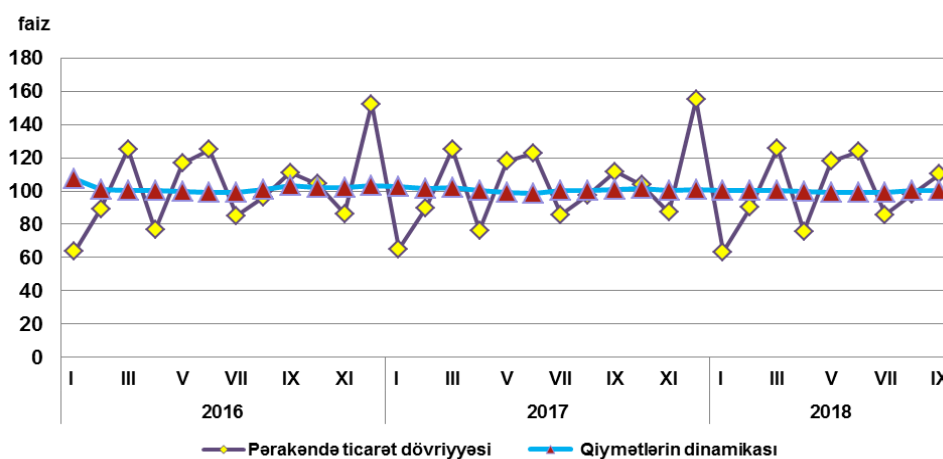
2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında pərakəndə ticarət dövriyyəsinin strukturu

Hesabat dövründə pərakəndə ticarət şəbəkəsində bir istehlakçı orta hesabla ayda 296,3 manatlıq və ya 2017-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 12,9 manat çox əmtəə almışdır.

Qrafik 17

**Pərakəndə ticarət şəbəkəsində
istehlak məhsullarının satışı və qiymət
indeksinin dinamikası**
(əvvəlki aya nisbətən, faizlə)

Pərakəndə ticarət dövriyyəsinin dinamikası

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, müqayisəli qiymətlərlə, faizlə		
	Pərakəndə ticarət dövriyyəsi	o cümlədən:	
		ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları üzrə	qeyri-ərzaq məhsulları üzrə
2017-ci il			
Yanvar	101,3	100,8	101,7
Yanvar-fevral	101,4	100,5	102,3
Yanvar-mart	101,6	100,7	102,6
Yanvar-aprel	101,7	100,6	102,7
Yanvar-may	101,9	100,8	102,9
Yanvar-iyun	101,8	101,0	102,5
Yanvar-iyul	101,8	101,2	102,4
Yanvar-avqust	102,0	101,2	102,8
Yanvar-sentyabr	102,1	101,4	102,9
Yanvar-oktyabr	102,1	101,5	102,8
Yanvar-noyabr	102,3	101,9	102,7
Yanvar-dekabr	102,5	101,9	103,1
2018-ci il			
Yanvar	102,4	101,7	103,0
Yanvar-fevral	102,5	101,8	103,2
Yanvar-mart	102,6	102,0	103,3
Yanvar-aprel	102,5	101,9	103,1
Yanvar-may	102,4	101,8	103,0
Yanvar-iyun	102,5	101,9	103,1
Yanvar-iyul	102,6	101,9	103,2
Yanvar-avqust	102,7	102,2	103,2
Yanvar-sentyabr	102,7	102,1	103,3

2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında pərakəndə ticarət şəbəkəsində satılmış ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatlarının dəyəri 2017-ci ilin eyni dövrünün səviyyəsini real ifadədə 2,1 faiz üstələyərək 13133,9 milyon manata çatmışdır. Ticarət dövriyyəsi 13024,2 milyon manat təşkil edən qeyri-ərzaq məhsullarının satışı isə 2017-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ilə müqayisədə 3,3 faiz çox olmuşdur.

Pərakəndə ticarət dövriyyəsinin makrostrukturunu

	2018-ci ilin yanvar- sentyabr ayları, milyon manatla	Ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə	2018-ci ilin yanvar- sentyabr ayları 2017-ci ilin yanvar- sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Pərakəndə ticarət dövriyyəsi	26 158,1	100,0	102,7
o cümlədən: ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları	13 133,9	50,2	102,1
qeyri-ərzaq məhsulları	13 024,2	49,8	103,3

Hesabat dövründə bir istehlakçı pərakəndə ticarət şəbəkəsindən orta hesabla ayda 148,8 manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları, 147,5 manatlıq qeyri-ərzaq məhsulları almışdır.

**2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında
pərakəndə ticarət dövriyyəsinin məhsullar üzrə
strukturu**

	2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında satışdan gəlir, milyon manatla	2017-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Pərakəndə ticarət dövriyyəsi	26 158,1	102,7
<i>o cümlədən:</i>		
ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları	13 133,9	102,1
toxuculuq məhsulları, geyim və ayaqqabılar	4 759,2	103,4
elektrik malları və mebellər	1 632,9	102,8
kompüterlər, telekommunikasiya avadanlıqları və çap məhsulları	192,7	102,1
əczaçılıq və tibbi mallar	349,7	102,4
avtomobil yanacağı	1 485,2	101,9
digər qeyri-ərzaq məhsulları	4 604,5	103,8

2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında istehlakçıların pərakəndə ticarət şəbəkələrində xərclədiyi vəsaitin 45,9 faizi ərzaq məhsullarının, 4,3 faizi içkilər və tütün məmulatlarının, 18,2 faizi toxuculuq məhsulları, geyim və ayaqqabıların, 6,3 faizi elektrik malları və mebellərin, 5,7 faizi avtomobil yanacağının, 1,3 faizi əczaçılıq və tibbi malların, 0,7 faizi kompüterlər, telekommunikasiya avadanlıqları və çap məhsullarının, 17,6 faizi isə digər qeyri-ərzaq məhsullarının alınmasına sərf olunmuşdur.

İctimai iaşə xidmətləri

2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında ictimai iaşə dövriyyəsi 2017-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə real ifadədə 6,0 faiz artaraq 1029,6 milyon manat olmuşdur.

Cədvəl 36

İctimai iaşə dövriyyəsi

	2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları, min manat	2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2017-ci ilin yanvar- sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Cəmi	1 029 602,1	106,0
o cümlədən:		
dövlət	10 991,5	94,4
qeyri-dövlət	1 018 610,6	106,1
ondan:		
fiziki şəxslər	592 453,1	106,3

Özəl sektorda ictimai iaşə dövriyyəsinin 41,8 faizi hüquqi şəxs statuslu müəssisələrin, 58,2 faizi isə bu sahədə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fərdi sahibkarların payına düşür. Hüquqi şəxs statuslu müəssisələrdə dövriyyə 2017-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 5,8 faiz artaraq 426,2 milyon manat olmuşdur.

Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər

2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlərin dəyəri 2017-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə real ifadədə 2,6 faiz artaraq 6286,5 milyon manat olmuşdur. Hüquqi şəxslər tərəfindən əhaliyə 4612,9 milyon manatlıq xidmət göstərilmişdir ki, bu da xidmətlərin ümumi dəyərinin 73,4 faizini təşkil etmişdir.

Cədvəl 37

Ödənişli xidmətlərin göstərilməsi

	2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında, milyon manat	2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2017-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Ödənişli xidmətlərin ümumi dəyəri - cəmi	6 286,5	102,6
o cümlədən: dövlət	1 306,1	101,4
qeyri-dövlət	4 980,4	102,9
ondan: fiziki şəxslər	1 673,5	102,5

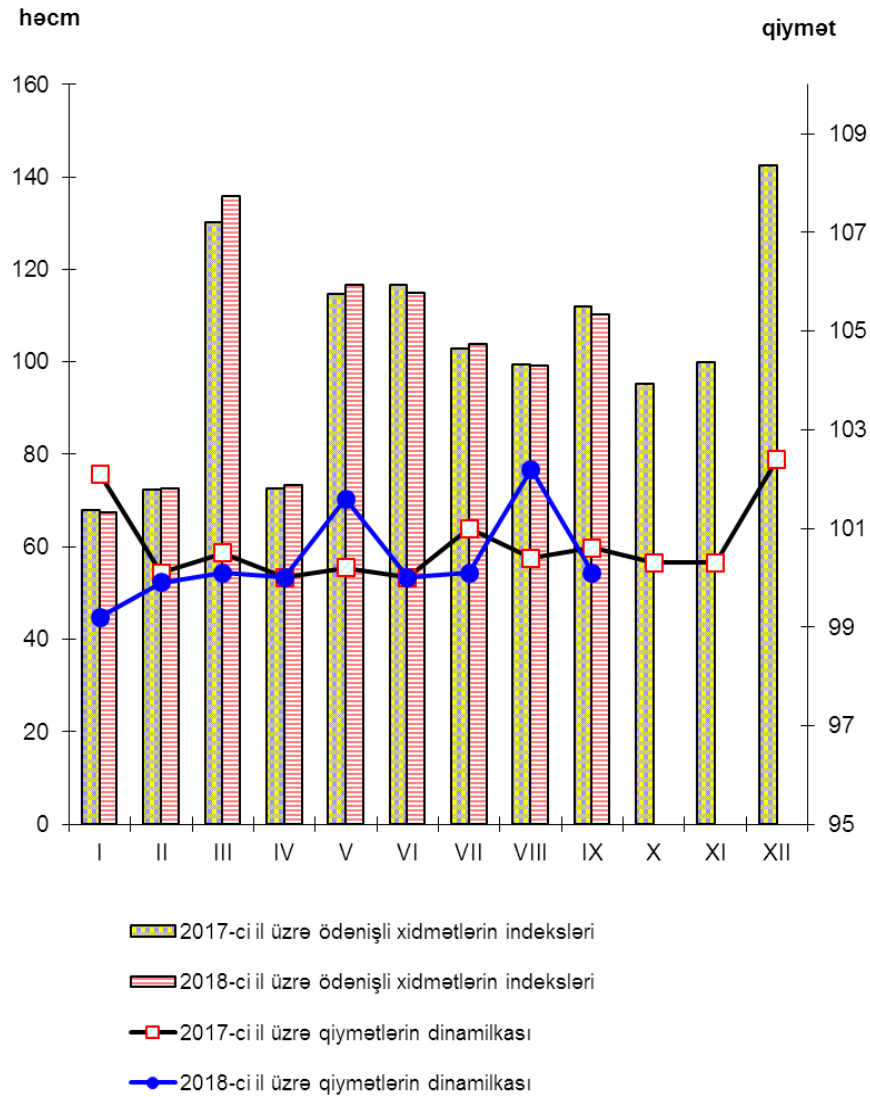
Cari ilin yanvar-sentyabr aylarında hər bir ölkə sakini orta hesabla 640,9 manatlıq və ya ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə nominal ifadədə 25,9 manat çox müxtəlif ödənişli xidmətlərdən istifadə etmişdir.

Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlərin indeksləri

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, müqayisəli qiymətlərlə, faizlə		
	Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər	o cümlədən:	
		hüquqi şəxslər üzrə	fiziki şəxslər üzrə
2017-ci il			
Yanvar	97,3	96,2	100,5
Yanvar-fevral	97,4	96,3	100,7
Yanvar-mart	98,6	97,7	101,1
Yanvar-aprel	99,7	98,9	101,8
Yanvar-may	100,1	99,4	102,1
Yanvar-iyun	100,4	99,9	101,8
Yanvar-iyul	100,5	100,0	101,7
Yanvar-avqust	100,6	100,3	101,6
Yanvar-sentyabr	100,8	100,6	101,6
2018-ci il			
Yanvar	101,3	101,0	102,3
Yanvar-fevral	101,5	101,4	101,6
Yanvar-mart	101,7	101,6	101,7
Yanvar-aprel	101,9	101,9	101,7
Yanvar-may	102,4	102,4	102,3
Yanvar-iyun	102,5	102,6	102,3
Yanvar-iyul	102,6	102,6	102,5
Yanvar-avqust	102,8	102,9	102,5
Yanvar-sentyabr	102,6	102,6	102,5

Qrafik 18

**Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər üzrə
qiymət və fiziki həcm indeksləri
(əvvəlki aya nisbətən, faizlə)**

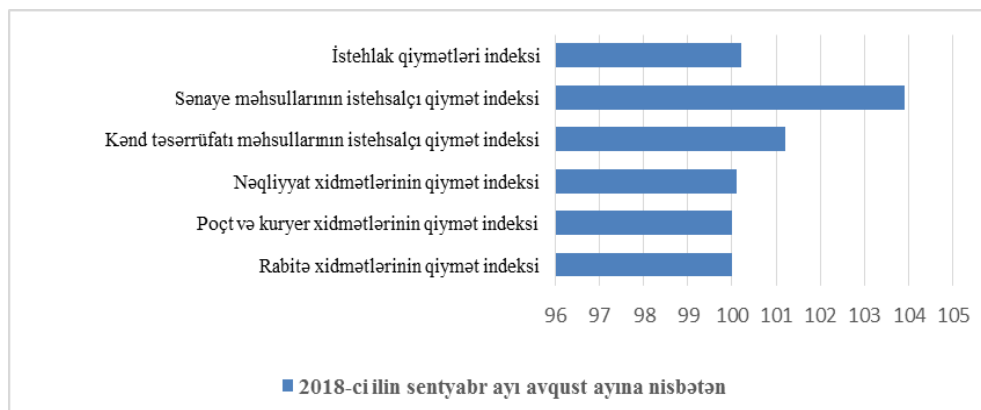
Qiymət indeksləri

Cədvəl 39

	2018-ci ilin sentyabr ayı 2018-ci ilin avqust ayına nisbətən, faizlə	2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2017-ci ilin yanvar- sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
İstehlak qiymətləri indeksi	100,2	102,6
Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymət indeksi	103,9	130,6
Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçı qiymət indeksi	101,2	103,0
Nəqliyyat xidmətlərinin qiymət indeksi	100,1	98,9
Poçt və kuryer xidmətlərinin qiymət indeksi	100,0	100,1
Rabitə xidmətlərinin qiymət indeksi	100,0	99,7

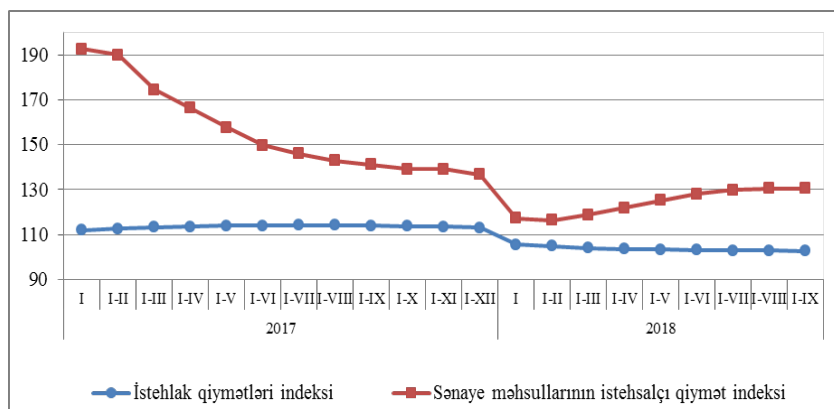
Qrafik 19

İstehlak və istehsalçı qiymət indeksləri, faizlə

Qrafik 20

İstehlak məhsullarının və xidmətlərin qiymət indeksi və sənaye məhsullarının istehsalçı qiymət indeksi
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

İstehlak məhsullarının və xidmətlərin qiymətləri

2018-ci ilin sentyabr ayında istehlak məhsullarının və xidmətlərin qiymətləri avqust ayına nisbətən 0,2 faiz, 2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən isə 2,6 faiz bahalaşmışdır.

Cədvəl 40

İstehlak qiymətləri indeksinin dəyişməsi

	Cəmi məhsullar və xidmətlər		Ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatı	
	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
2017-ci il				
Yanvar	102,3	111,9	102,8	114,5
Fevral	101,6	112,5	102,5	115,6
Mart	101,6	113,2	103,1	117,0
I rüb	106,6	113,2	109,4	117,0
Aprel	100,2	113,5	100,4	117,8
May	100,2	113,8	98,7	118,2
İyun	99,0	113,9	97,5	118,1
II rüb	101,6	114,6	101,5	119,2
İyul	100,1	114,0	99,0	118,2
Avqust	100,2	114,0	100,3	118,2

REAL SEKTOR

...ardı...

	Cəmi məhsullar və xidmətlər		Ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatı	
	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Sentyabr	100,7	113,9	101,4	117,9
III rüb	99,8	113,9	97,5	117,3
Oktyabr	101,1	113,7	102,3	117,6
Noyabr	100,2	113,4	100,3	117,1
Dekabr	100,5	112,9	101,0	116,4
IV rüb	101,9	110,3	103,9	112,4
2018-ci il				
Yanvar	100,0	105,5	100,5	106,9
Fevral	100,2	104,7	100,4	105,8
Mart	100,2	104,0	100,5	104,5
I rüb	100,6	104,0	101,7	104,5
Aprel	99,8	103,5	99,5	103,7
May	100,0	103,2	98,7	103,2
İyun	99,3	103,0	98,4	103,0
II rüb	99,7	102,1	98,6	101,5
İyul	99,4	102,8	98,5	102,8
Avqust	100,9	102,7	100,3	102,7
Sentyabr	100,2	102,6	100,4	102,5
III rüb	99,6	101,8	97,4	101,4

	Qeyri-ərzaq məhsulları		Xidmətlər	
	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
2017-ci il				
Yanvar	102,0	112,3	101,9	108,0
Fevral	100,9	112,5	101,0	108,4
Mart	100,6	112,6	100,5	108,6
I rüb	104,9	112,6	104,5	108,6
Aprel	100,2	112,5	100,0	108,7
May	100,2	112,5	102,1	109,1
İyun	100,1	112,4	100,1	109,4
II rüb	101,1	112,2	102,1	110,3
İyul	101,6	112,6	100,4	109,6
Avqust	100,1	112,6	100,2	109,6

REAL SEKTOR

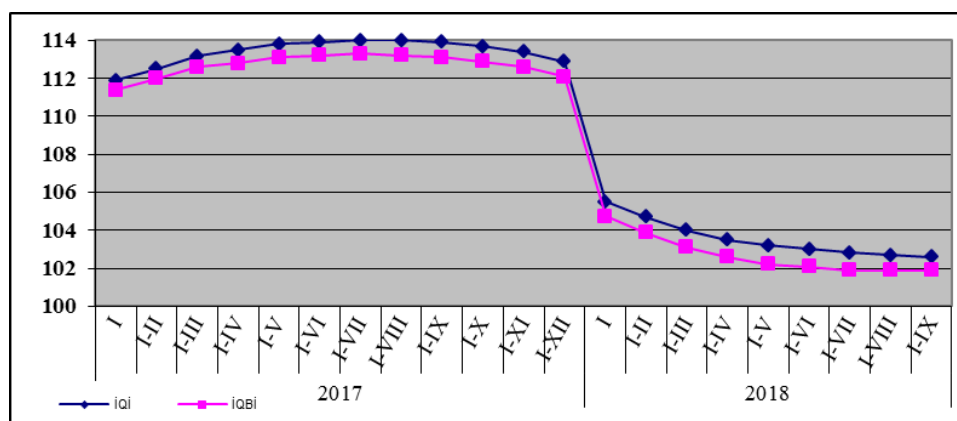
...sonu

	Qeyri-ərzaq məhsulları		Xidmətlər	
	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Sentyabr	100,4	112,5	100,1	109,6
III rüb	101,9	112,8	101,3	110,0
Oktyabr	100,3	112,4	100,2	109,6
Noyabr	100,3	112,1	100,0	109,6
Dekabr	100,2	111,6	100,0	109,3
IV rüb	100,8	108,9	100,3	108,5
2018-ci il				
Yanvar	100,2	105,1	99,2	103,9
Fevral	100,1	104,7	99,9	103,3
Mart	100,0	104,3	100,1	102,9
I rüb	100,5	104,3	99,2	102,9
Aprel	100,0	104,1	100,0	102,8
May	100,0	103,9	101,6	102,6
İyun	100,0	103,8	100,0	102,4
II rüb	100,0	103,2	101,1	101,9
İyul	100,1	103,4	100,1	102,3
Avqust	100,1	103,2	102,2	102,4
Sentyabr	100,2	103,0	100,1	102,5
III rüb	100,2	101,5	102,1	102,7

Qiymətləri dövlət tərəfindən tənzimlənən məhsullar və xidmətlər, həmçinin mövsümi xarakter daşıyan kənd təsərrüfatı məhsulları nəzərə alınmadan hesablanan və bazis inflyasiyası kimi qəbul edilmiş istehlak qiymətlərinin bazis indeksi 2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında 2017-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 101,9 faiz təşkil etmişdir.

Qrafik 21

İstehlak qiymətləri indeksi və istehlak qiymətlərinin bazis indeksinin dəyişməsi (əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

2018-ci ilin sentyabr ayında ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatlarının qiymətləri avqust ayına nisbətən 0,4 faiz, 2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən isə 2,5 faiz bahalaşmışdır.

Cədvəl 41

Ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatlarının qiymət indeksləri

	2018-ci ilin sentyabr ayı 2018-ci ilin avqust ayına nisbətən, faizlə	2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2017-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə	Məlumat üçün: 2017-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2016-cı ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Çörək məmulatları və yarmalar	100,1	98,1	110,3
Ət məhsulları	100,3	100,3	127,1
Balıq məhsulları	100,8	101,6	112,0
Süd məhsulları, pendir və yumurta	100,3	104,8	110,8
Yağ və piylər	100,1	107,0	117,5
Meyvələr	95,7	106,9	119,1
Tərəvəzlər	105,7	107,5	121,0

...ardı

	2018-ci ilin sentyabr ayı 2018-ci ilin avqust ayına nisbətən, faizlə	2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2017-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə	Məlumat üçün: 2017-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2016-cı ilin yanvar- sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Qənd, cəm, bal, şokolad və konfetlər	100,1	95,6	114,4
Digər kateqoriyalara aid edilməyən ərzaq məhsulları	100,1	100,8	112,8
Qəhvə, çay, kakao	100,6	103,0	115,3
Mineral sular, sərinləşdirici içkilər və şirələr	100,0	100,7	106,9
Araq, brendi (konyak)	100,4	101,2	104,1
Tütün məmulatları	100,1	88,4	97,9

2018-ci ilin sentyabr ayında qeyri-ərzaq məhsullarının qiymətləri avqust ayına nisbətən 0,2 faiz, 2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən isə 3,0 faiz bahalaşmışdır.

Cədvəl 42

Qeyri-ərzaq məhsullarının qiymət indeksləri

	2018-ci ilin sentyabr ayı 2018-ci ilin avqust ayına nisbətən, faizlə	2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2017-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə	Məlumat üçün: 2017-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2016-cı ilin yanvar- sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Parçalar	100,1	105,0	123,2
Geyim	100,3	102,7	117,7
Ayaqqabı	100,0	101,3	118,9
İnşaat materialları	100,3	103,2	110,4
Mebel və ev əşyaları	100,1	102,9	108,5
Xalça və digər döşəmə örtükləri	100,1	105,7	119,3
Məişət cihazları	100,1	100,8	110,0
Kiçik elektrik cihazları	100,1	101,7	112,1

REAL SEKTOR

...ardı

	2018-ci ilin sentyabr ayı 2018-ci ilin avqust ayına nisbətən, faizlə	2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2017-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə	Məlumat üçün: 2017-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2016-cı ilin yanvar- sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Şüşə məmulatları, yemək qabları və əşyaları	100,1	102,9	117,9
Evə qulluq etmək üçün lazım olan məhsullar (mebellərə qulluq etmək, unitaz və vannaların təmizlənməsi, qabların yuyulması üçün vasitələr və s.)	100,3	101,3	113,1
Dərmanlar	100,0	100,0	111,3
Müalicə ləvazimatları və cihazları	99,8	103,9	112,7
Minik avtomobilləri	99,2	98,9	108,7
Velosipedlər	99,8	104,5	114,5
Minik avtomobilləri üçün ehtiyat hissələri	100,1	102,4	112,9
Yanacaq məhsulları (benzin və dizel yanacağı)	100,0	110,4	105,5
Telefon aparatları	100,0	99,7	109,0
Foto-kino avadanlıqları və optik cihazlar	100,0	98,9	109,3
Məlumatın işlənməsi üçün avadanlıqlar (kalkulyator, fərdi kompüter, noutbuk, planşet)	99,9	100,4	107,8
Oyuncaqlar	100,2	103,6	116,1
Açıq havada idman, turizmlə məşğul olmaq və istirahət etmək üçün əşyalar	99,8	103,2	114,1
Kitablar	100,1	101,5	107,1
Qəzetlər və dövri nəşrlər	100,0	101,6	102,2
Dəftərxana və şəkil çəkmək üçün ləvazimat	101,0	102,4	115,5
Şəxsi gigiyena əşyaları və elektrik cihazları (saç qurutmaq üçün fenlər)	100,6	102,2	116,8
Zərgərlik məmulatları	100,2	102,3	113,4
Sair şəxsi istifadə əşyaları	100,4	103,4	113,9

2018-ci ilin sentyabr ayında əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlərin qiymətləri avqust ayına nisbətən 0,1 faiz, 2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında isə əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 2,5 faiz bahalaşmışdır.

Cədvəl 43

Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlərin qiymət indeksləri

	2018-ci ilin sentyabr ayı 2018-ci ilin avqust ayına nisbətən, faizlə	2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2017-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə	Məlumat üçün: 2017-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2016-cı ilin yanvar- sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Paltarların təmizlənməsi, təmiri və kirayəsi	100,1	103,0	108,9
Ayaqqabıların təmiri	99,7	102,6	106,8
İcarəçi tərəfindən ödənilmiş icarə haqqı	100,4	105,0	114,1
Soyuq su təchizatı	100,0	100,0	107,2
Zibilin daşınması	100,0	100,0	100,0
Kanalizasiya xidməti	100,0	100,0	136,4
Elektrik enerjisi təchizatı	100,0	100,0	126,3
Təbii qaz təchizatı	100,0	110,2	118,3
Mərkəzi isitmə xidməti	100,0	100,0	100,0
Mebel, ev əşyaları və döşəmə örtüklərinin təmiri	100,0	102,0	110,8
Məişət cihazlarının təmiri	100,1	102,0	109,3
Ev və məişət xidmətləri	100,0	103,3	113,2
Tibbi xidmətlər	100,0	101,4	106,9
Stomatoloji xidmətlər	100,1	101,6	109,1
Xəstəxana xidmətləri	100,0	100,5	108,1
Avtomobillərin təmiri	100,1	101,1	111,0
Nəqliyyat vasitələri ilə bağlı digər xidmətlər	100,0	101,1	100,7
Dəmir yolu ilə sərnışındaşıma xidməti	96,9	114,7	107,2
Avtomobil nəqliyyatı ilə sərnışındaşıma xidməti	100,0	105,9	100,6
Hava nəqliyyatı ilə sərnışındaşıma xidməti	97,6	98,1	114,9
Dəniz nəqliyyatı ilə sərnışındaşıma xidməti	100,0	97,4	111,4

REAL SEKTOR

...ardı

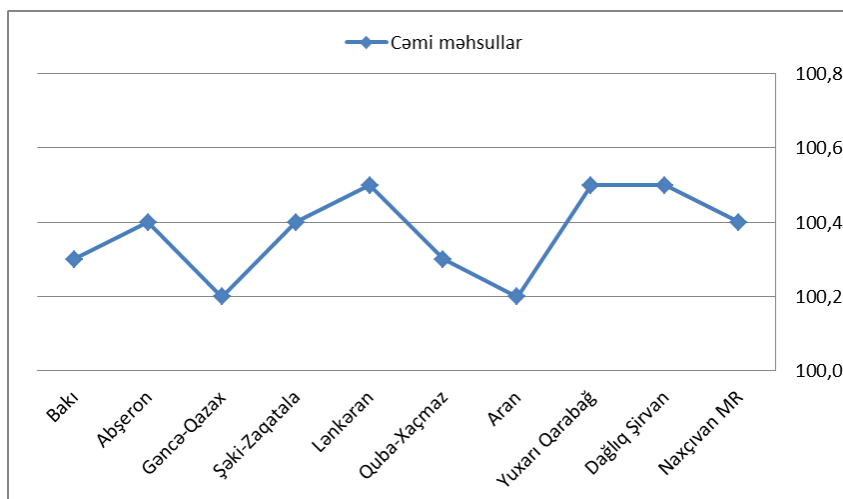
	2018-ci ilin sentyabr ayı 2018-ci ilin avqust ayına nisbətən, faizlə	2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2017-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə	Məlumat üçün: 2017-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2016-cı ilin yanvar- sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Poçt xidmətləri	100,0	100,0	100,0
Telefon rabitəsi xidmətləri	100,0	97,7	100,0
Kompleks istirahətin təşkili üzrə xidmətlər	99,9	101,0	110,5
Ödənişli ali təhsil haqqı	100,0	104,5	104,8
Restoran və kafelər tərəfindən yeməklə təmin edilmə xidmətləri	100,3	102,8	111,6
Mehmanxana xidməti	100,3	100,1	104,4
Bərbərxana və kosmetik xidmətlər	100,1	102,4	109,0
Nəqliyyat vasitələrinin sığortası haqqı	100,0	100,0	100,0

Ölkənin iqtisadi rayonları üzrə 2018-ci ilin sentyabr ayında istehlak qiymətləri indeksləri (əvvəlki aya nisbətən, faizlə)

	Cəmi məhsullar və xidmətlər üzrə	Ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatı	Qeyri-ərzaq məhsulları	Xidmətlər
Bakı şəhəri	100,3	100,4	100,4	100,2
Abşeron	100,4	100,8	100,0	100,2
Gəncə-Qazax	100,2	100,4	100,2	100,0
Şəki-Zaqatala	100,4	100,8	100,1	100,2
Lənkəran	100,5	101,1	100,1	100,0
Quba-Xaçmaz	100,3	100,5	100,4	100,0
Aran	100,2	100,3	100,2	100,1
Yuxarı Qarabağ	100,5	101,2	100,1	100,0
Dağlıq Şirvan	100,5	101,1	100,1	100,0
Naxçıvan Muxtar Respublikası	100,4	100,8	100,3	100,0

Qrafik 22

İqtisadi rayonlar üzrə istehlak qiymətləri indeksləri (əvvəlki aya nisbətən, faizlə)

Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymət indeksləri. 2018-ci ilin sentyabr ayında sənaye məhsullarının istehsalçı qiymətləri əvvəlki ayla müqayisədə 3,9 faiz, o cümlədən mədənçıxarma sənayesi üzrə 8,6 faiz bahalaşmış, emal sənayesi üzrə 1,1 faiz ucuzlaşmış, elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı, su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı sahələri üzrə isə dəyişiklik baş verməmişdir.

Cədvəl 45

Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymət indeksləri

	2018-ci ilin sentyabr ayı 2018-ci ilin avqust ayına nisbətən, faizlə	2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2017-ci ilin yanvar- sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi	103,9	130,6
Mədənçıxarma sənayesi	108,6	139,9
Emal sənayesi	98,9	113,5
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	100,0	135,0
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	100,0	100,0

Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq məhsullarının istehsalçı qiymət indeksləri. 2018-ci ilin sentyabr ayında avqust ayına nisbətən kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçı qiymətləri 1,2 faiz, o cümlədən heyvandarlıq məhsullarının istehsalçı qiymətləri 2,5 faiz bahalaşmış, bitkiçilik məhsullarının istehsalçı qiymətləri 0,3 faiz isə ucuzlaşmışdır.

Ay ərzində balıq və sair balıqçılıq məhsullarının istehsalçı qiymətləri və meşə təsərrüfatı məhsullarının istehsalçı qiymətləri isə sabit qalmışdır.

Cədvəl 46

Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq məhsullarının istehsalçı qiymət indeksləri

	2018-ci ilin sentyabr ayı 2018-ci ilin avqust ayına nisbətən, faizlə	2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2017-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Kənd təsərrüfatı məhsulları	101,2	103,0
bitkiçilik məhsulları	99,7	101,3
heyvandarlıq məhsulları	102,5	104,3
Meşə təsərrüfatı məhsulları	100,0	101,3
Balıq və sair balıqçılıq məhsulları	100,0	107,4

Nəqliyyat, poçt və rabitə qiymətləri indeksləri. 2018-ci ilin sentyabr ayında nəqliyyat xidmətlərinin qiymətləri əvvəlki ayla müqayisədə 0,1 faiz, o cümlədən yükdaşıma xidmətlərinin qiymətləri 0,3 faiz bahalaşmış, sənişindəşıma xidmətlərinin qiymətləri isə 1,4 faiz ucuzlaşmışdır.

Ay ərzində rabitə, poçt və kuryer xidmətlərinin qiymətlərində əvvəlki ayla müqayisədə dəyişiklik müşahidə olunmamışdır.

Cədvəl 47

Nəqliyyat, poçt və rabitə qiymətləri indeksi

	2018-ci ilin sentyabr ayı 2018-ci ilin avqust ayına nisbətən, faizlə	2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2017-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Nəqliyyat xidmətlərinin qiymət indeksi	100,1	98,9
Yükdaşıma nəqliyyatı xidməti	100,3	98,6
Sənişindəşıma nəqliyyatı xidməti	98,6	100,7
Poçt və kuryer xidmətlərinin qiymət indeksi	100,0	100,1
Rabitə xidmətlərinin qiymət indeksi	100,0	99,7

Kredit qoyuluşları

Mərkəzi Bankın təqdim etdiyi məlumatlara görə, 2018-ci il sentyabr ayının 1-nə ölkənin bank və digər kredit təşkilatlarının kredit portfeli milli valyuta ekvivalentində 12306,5 milyon manat təşkil etmişdir. Ümumi kredit portfelinin 9873,4 milyon manatı və ya 80,2 faizi uzunmüddətli kreditlərin payına düşmüşdür.

Kreditlərin 96,7 faizi banklar, 3,3 faizi isə bank olmayan kredit təşkilatları və kredit ittifaqları tərəfindən verilmişdir.

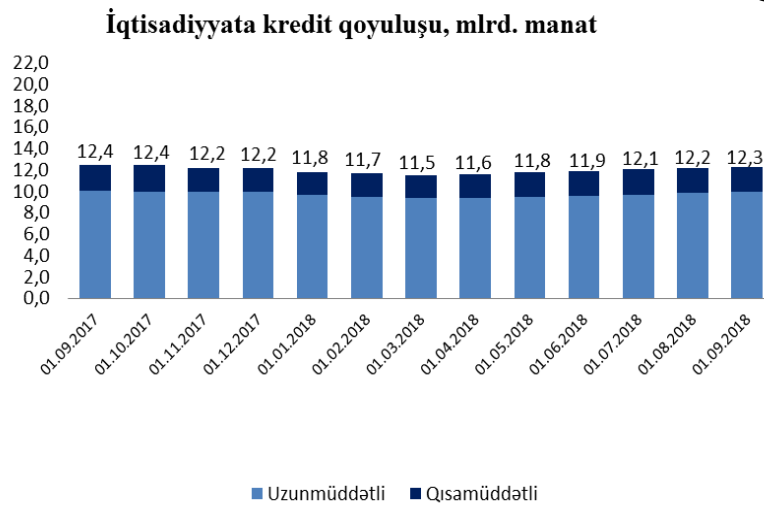
Ödəmə vaxtı keçmiş kreditlərin məbləği 1772,4 milyon manat olmuş və ümumi kredit portfelinin 14,4 faizini təşkil etmişdir.

Cədvəl 48

İqtisadiyyata kredit qoyuluşu

	2018-ci il sentyabrın 1-i vəziyyətinə, milyon manat	Əvvəlki ilin eyni dövrünə nisbətən, faizlə
Kredit qoyuluşları – cəmi	12306,5	99,4
<i>o cümlədən:</i>		
qısamüddətli	2433,1	103,3
uzunmüddətli	9873,4	98,5
Ödəmə vaxtı keçmiş kreditlər	1772,4	97,2
Kreditlərin ümumi həcmində vaxtı keçmiş kreditlərin xüsusi çəkisi, %-lə	14,4	x

Qrafik 23

Məşğulluq və işsizlik

2018-ci il oktyabrın 1-i vəziyyətinə ilkin məlumatlara əsasən iqtisadi fəal əhalinin sayı 5137,5 min nəfər olmuş, onlardan 4885,9 min nəfərini məşğul əhali təşkil etmişdir.

Cari il sentyabrın 1-i vəziyyətinə müddə ilə işləyənlərin sayı 1540,3 min nəfər, o cümlədən iqtisadiyyatın dövlət sektorunda 880,4 min nəfər, qeyri-dövlət sektorunda isə 659,9 min nəfər təşkil etmişdir. İqtisadiyyatın neft sektorunda 33,8 min nəfər, qeyri-neft sektorunda isə 1506,5 min nəfər çalışmışdır.

Müəssisə və təşkilatlarda müddə ilə çalışan işçilərin 23,6 faizi məhsul istehsalı sahələrində, o cümlədən 7,1 faizi tikintidə, 6,8 faizi emal sənayesində, 3,2 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq sahələrində, 2,6 faizi su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı, 2,2 faizi mədəncixarma sənayesində, 1,7 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sahələrində məşğul olmuşdur.

Xidmət sahəsində işləyənlərin 21,3 faizi təhsil, 18,9 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 8,5 faizi əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi, 7,0 faizi dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat, 4,6 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 3,5 faizi istirahət, əyləncə və incəsənət, 3,4 faizi peşə, elmi və texniki fəaliyyət, 1,9 faizi inzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi, 1,6 faizi informasiya və rabitə, 1,6 faizi maliyyə və sığorta fəaliyyəti, 1,5 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə, 1,5 faizi daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar və 1,1 faizi digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi sahələrində çalışmışlar.

**2018-ci il sentyabr ayının 1-i vəziyyətinə iqtisadi
fəaliyyət və mülkiyyət növləri üzrə muzzdla işləyən
işçilərin sayı
(min nəfər)**

İqtisadi fəaliyyət növləri	Cəmi	o cümlədən	
		dövlət	qeyri-dövlət
Ölkə üzrə – cəmi	1 540,3	880,4	659,9
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	49,9	28,1	21,8
Mədəncıxarma sənayesi	33,7	13,3	20,4
Emal sənayesi	105,4	19,3	86,1
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	26,1	25,6	0,5
Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	39,6	36,4	3,2
Tikinti	108,8	28,8	80,0
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	290,6	1,2	289,4
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	71,5	48,9	22,6
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	23,2	1,0	22,2
İnformasiya və rabitə	24,9	15,2	9,7
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	24,6	4,7	19,9
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	23,5	14,7	8,8
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	51,9	32,9	19,0
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	28,5	15,4	13,1
Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	108,5	102,2	6,3
Təhsil	327,6	320,2	7,4
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	131,3	119,4	11,9
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	54,6	51,2	3,4
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	16,1	1,9	14,2

2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında bir işçiyə düşən orta aylıq işlənmiş iş saatlarının miqdarı 149,6 saat təşkil etmişdir.

Cədvəl 50

2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə bir işçiyə düşən orta aylıq işlənmiş iş saatlarının miqdarı

İqtisadi fəaliyyət növləri	İş saatlarının miqdarı
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	148,8
Mədənçıxarma sənayesi	151,0
Emal sənayesi	148,8
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	149,6
Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	154,9
Tikinti	148,0
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	156,7
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	146,1
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	152,0
İnformasiya və rabitə	150,8
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	149,4
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	149,7
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	148,8
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	148,5
Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	154,3
Təhsil	143,5
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	147,4
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	150,6
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	145,4

2018-ci il oktyabrın ayının 1-i vəziyyətinə məşğulluq xidməti orqanları tərəfindən ölkə üzrə rəsmi işsiz statusu verilmiş şəxslərin sayı 34,8 min nəfər olmuş, onların 37,4 faizini qadınlar təşkil etmişdir. İşsizlikdən sığorta ödənişinin orta məbləği 210,6 manat olmuşdur.

**Məşğulluq xidməti orqanları tərəfindən işsiz statusu
verilmiş şəxslərin və işsizlikdən sığorta ödənişi
alanların sayı**

(1 oktyabr 2018-ci il vəziyyətinə)

	İşsiz statusu olan şəxslər, nəfər	onlardan işsizlikdən sığorta ödənişi alanlar
Ölkə üzrə – cəmi	34 760	1 062
Bakı şəhəri – cəmi	18 104	539
Abşeron iqtisadi rayonu – cəmi	1 979	113
o cümlədən:		
Xızı rayonu	77	10
Abşeron rayonu	639	48
Sumqayıt şəhəri	1 263	55
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu – cəmi	2 404	66
o cümlədən:		
Gəncə şəhəri	775	21
Qazax rayonu	405	19
Ağstafa rayonu	151	5
Tovuz rayonu	229	6
Şəmkir rayonu	326	10
Gədəbəy rayonu	150	-
Daşkəsən rayonu	3	-
Samux rayonu	50	-
Göygöl rayonu	92	-
Goranboy rayonu	175	5
Naftalan şəhəri	48	-
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu – cəmi	928	34
o cümlədən:		
Balakən rayonu	179	3
Zaqatala rayonu	184	6
Qax rayonu	70	4
Şəki şəhəri	306	14
Oğuz rayonu	67	3
Qəbələ rayonu	122	4
Lənkəran iqtisadi rayonu – cəmi	1 193	25
o cümlədən:		
Astara rayonu	93	1
Lənkəran şəhəri	420	12
Lerik rayonu	56	2

REAL SEKTOR

	İşsiz statusu olan şəxslər, nəfər	...ardı... onlardan işsizlikdən sığorta ödənişi alanlar
Yardımlı rayonu	57	4
Masallı rayonu	191	-
Cəlilabad rayonu	376	6
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu – cəmi	1 157	28
o cümlədən:		
Qusar rayonu	96	3
Xaçmaz rayonu	153	11
Quba rayonu	514	6
Şabran rayonu	226	4
Siyəzən rayonu	168	4
Aran iqtisadi rayonu – cəmi	5 659	130
o cümlədən:		
Göyçay rayonu	584	12
Beyləqan rayonu	170	2
Ağcabədi rayonu	309	1
Bərdə rayonu	1 013	8
Neftçala rayonu	382	6
Biləsuvar rayonu	218	1
Salyan rayonu	102	-
Yevlax şəhəri	146	5
Mingəçevir şəhəri	989	15
Ağdaş rayonu	63	5
Ucar rayonu	48	3
Zərdab rayonu	51	3
Kürdəmir rayonu	224	6
İmişli rayonu	164	12
Saatlı rayonu	113	4
Sabirabad rayonu	218	-
Hacıqabul rayonu	634	36
Şirvan şəhəri	231	11
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu – cəmi	1 463	24
o cümlədən:		
Cəbrayıl rayonu	352	11
Füzuli rayonu	15	1
Ağdam rayonu	735	9
Tərtər rayonu	263	1
Xocalı rayonu	29	1
Şuşa rayonu	27	1
Xocavənd rayonu	42	-

REAL SEKTOR

		... sonu
	İşsiz statusu olan şəxslər, nəfər	onlardan işsizlikdən sığorta ödənişi alanlar
Xankəndi şəhəri	-	-
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu – cəmi	1 280	87
o cümlədən:		
Kəlbəcər rayonu	875	-
Laçın rayonu	100	8
Qubadlı rayonu	224	76
Zəngilan rayonu	81	3
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu – cəmi	593	16
o cümlədən:		
Qobustan rayonu	44	1
İsmayilli rayonu	269	4
Ağsu rayonu	123	3
Şamaxı rayonu	157	8
Naxçıvan Muxtar Respublikası – cəmi	-	-

Dövlət büdcəsi

2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında dövlət büdcəsinin gəlirləri əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 30,5 faiz artaraq 14081,9 milyon manata, xərcləri isə 19,1 faiz artaraq 13485,7 milyon manata çatmışdır. Büdcənin icrasında yaranmış 596,2 milyon manatlıq profisit ümumi daxili məhsulun 1,2 faizinə bərabər olmuşdur.

Cədvəl 52

Dövlət büdcəsinin gəlirləri

	İcra, milyon manat		2018-ci ilin yanvar-avqust 2017-ci ilin yanvar- avqustuna nisbətən, faizlə
	2018-ci ilin yanvar- avqust ayları	2017-ci ilin yanvar- avqust ayları	
Gəlirlər – cəmi	14081,9	10788,8	130,5
o cümlədən:			
Fiziki şəxslərin gəlir vergisi	648,5	719,3	90,2
Hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisi	1614,2	1625,0	99,3
Torpaq vergisi	32,7	31,7	103,2
Əmlak vergisi	120,4	112,0	107,5
Əlavə dəyər vergisi	2736,3	2289,4	119,5
Sadələşdirilmiş vergi	300,2	244,2	122,9
Aksiz	476,9	407,6	117,0
Yol vergisi	73,7	116,5	63,3
Mədən vergisi	88,7	75,7	117,2
Xarici iqtisadi fəaliyyətlə bağlı vergilər	701,9	590,6	118,8
Digər daxilolmalar	7288,4	4576,8	159,2

Daxilolmaların 19,4 faizi əlavə dəyər vergisi, 11,5 faizi hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisi, 5,0 faizi xarici iqtisadi fəaliyyətlə bağlı vergilər, 4,6 faizi fiziki şəxslərin gəlir vergisi,

3,4 faizi aksizlər, 2,1 faizi sadələşdirilmiş vergi, 2,2 faizi vergilərin digər növləri, 51,8 faizi isə vergi olmayan gəlirlər hesabına təmin edilmişdir.

Cədvəl 53

Dövlət büdcəsinin xərcləri

	İcra, milyon manat		2018-ci ilin yanvar-avqustu 2017-ci ilin yanvar- avqustuna nisbətən, faizlə
	2018-ci ilin yanvar- avqust ayları	2017-ci ilin yanvar- avqust ayları	
Xərclər – cəmi	13485,7	11327,5	119,1
o cümlədən:			
Ümumi dövlət xidmətləri	2283,0	1603,3	142,4
ondan:			
beynəlxalq təşkilatlara üzvlük haqqı	141,1	165,5	85,3
Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq - mühafizə və prokurorluq orqanları	801,6	725,0	110,6
Təhsil	1237,1	1042,8	118,6
Səhiyyə	445,6	451,0	98,8
Sosial müdafiə və sosial təminat	1598,6	1720,9	92,9
Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə fəaliyyət	159,5	147,3	108,3
İqtisadiyyatın maliyyələşdirilməsi	4307,6	3159,6	136,3
o cümlədən:			
mənzil və kommunal təsərrüfatı	224,8	161,1	139,5
kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi	353,6	320,0	110,5
sənaye, tikinti və faydalı qazıntılar	2971,0	1945,2	152,7
nəqliyyat və rabitə	124,4	38,9	3,2 dəfə
yanacaq və enerji	14,7	2,2	6,7 dəfə
iqtisadi fəaliyyət	619,1	692,2	89,4
Digər xərclər	2652,7	2477,6	107,1
Profisit	596,2	-538,7	x

Büdcə vəsaitlərinin 31,9 faizi iqtisadiyyatın inkişafı və tənzimlənməsinin, 16,9 faizi ümumi dövlət xidmətləri, 12,5 faizi

təhsil və səhiyyə, 11,9 faizi sosial müdafiə və sosial təminat sahələrinin, 26,8 faizi isə digər sahələrin maliyyələşdirilməsinə xərclənmişdir.

Cədvəl 54

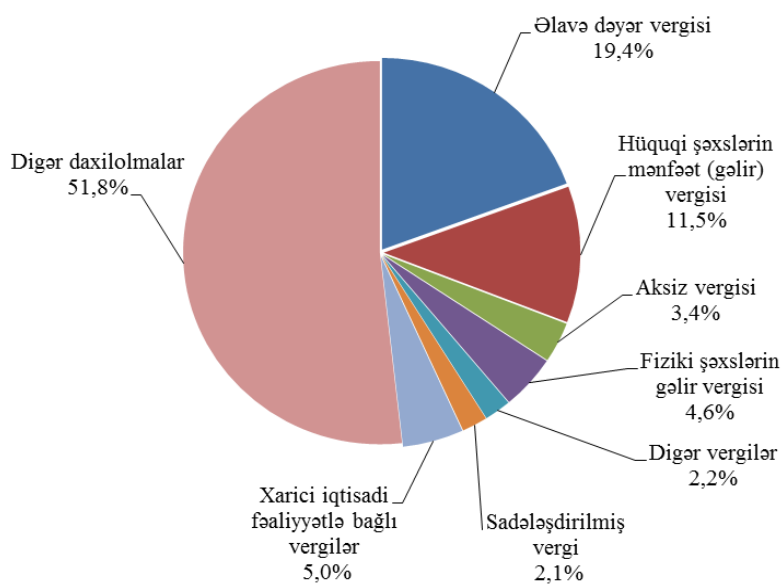
Büdcə gəlirlərinin strukturu, faizlə

	Cəmi	ÜDM-də
Gəlirlər – cəmi	100,0	27,9
o cümlədən:		
Fiziki şəxslərin gəlir vergisi	4,6	1,3
Hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisi	11,5	3,2
Torpaq vergisi	0,2	0,1
Əmlak vergisi	0,9	0,2
Əlavə dəyər vergisi	19,4	5,4
Sadələşdirilmiş vergi	2,1	0,6
Aksiz	3,4	0,9
Yol vergisi	0,5	0,2
Mədən vergisi	0,6	0,2
Xarici iqtisadi fəaliyyətlə bağlı vergilər	5,0	1,4
Digər daxilolmalar	51,8	14,4

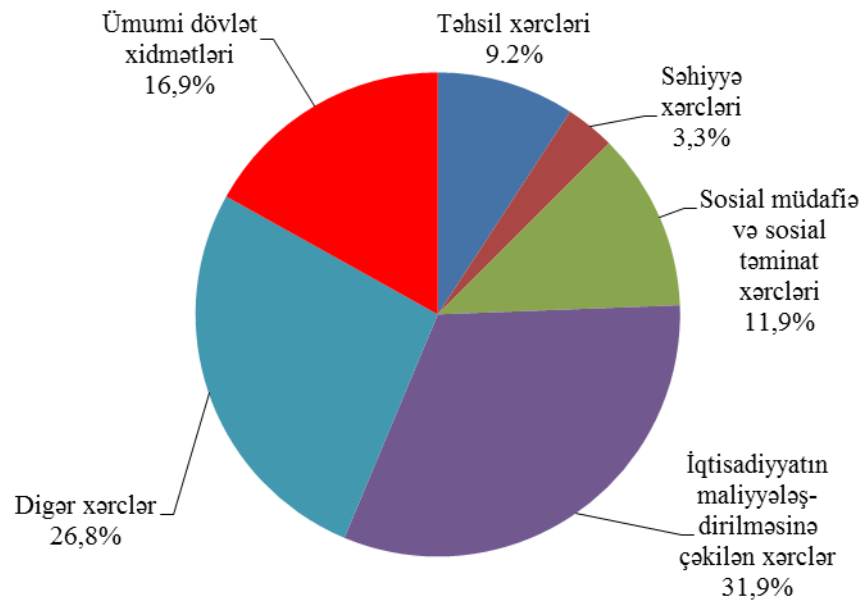
Büdcə xərclərinin strukturu, faizlə

	Cəmi	ÜDM-də
Xərclər – cəmi	100,0	26,7
o cümlədən:		
Ümumi dövlət xidmətləri	16,9	4,5
ondan:		
beynəlxalq təşkilatlara üzvlük haqqı	1,0	0,3
Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq - mühafizə və prokurorluq orqanları	5,9	1,6
Təhsil	9,2	2,4
Səhiyyə	3,3	0,9
Sosial müdafiə və sosial təminat	11,9	3,2
Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə fəaliyyət	1,2	0,3
İqtisadiyyatın maliyyələşdirilməsi	31,9	8,5
o cümlədən:		
mənzil və kommunal təsərrüfatı	1,7	0,4
kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi	2,6	0,7
sənaye, tikinti və faydalı qazıntılar	22,0	5,9
nəqliyyat və rabitə	0,9	0,3
yanacaq və enerji	0,1	0,03
iqtisadi fəaliyyət	4,6	1,2
Digər xərclər	19,7	5,3
Profisit	x	1,2

**2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında büdcə gəlirlərinin
strukturu**

**2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında büdcə xərclərinin
strukturu**

Maliyyə Nazirliyinin təqdim etdiyi operativ məlumatlara əsasən 2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında dövlət büdcəsinin gəlirləri 16089,7 milyon manat, xərcləri 15666,0 milyon manat təşkil etmiş, büdcənin icrasında 423,7 milyon manatlıq və ya ümumi daxili məhsulun 0,7 faizi qədər profisit yaranmışdır.

Xarici ticarət

2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında Azərbaycan Respublikasının hüquqi və fiziki şəxsləri dünyanın 174 ölkəsindəki tərəfdaşları ilə ticarət əməliyyatları həyata keçirmiş, 102 ölkəyə məhsul ixrac olunmuş, 166 ölkədən idxal olunmuşdur.

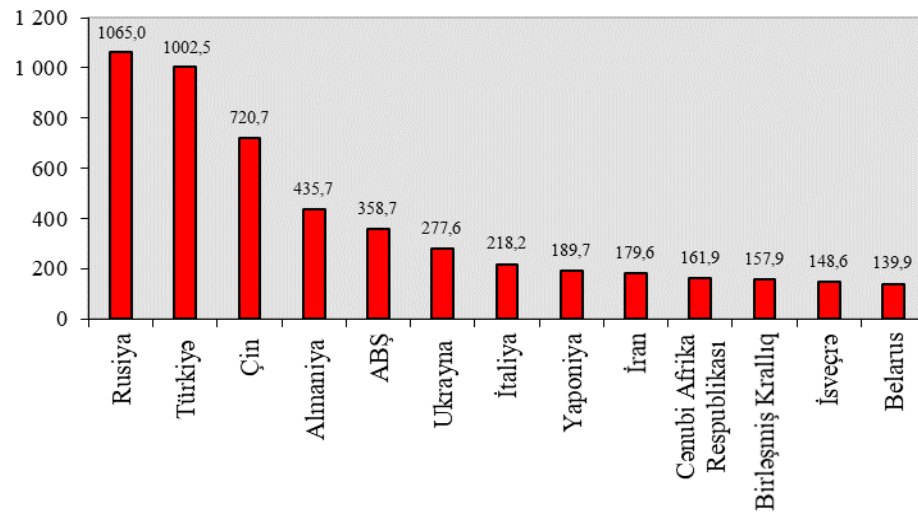
Gömrük orqanlarında qeydiyyatı aparılmış, lakin gömrük rəsmiləşdirilməsi tam başa çatdırılmamış ixrac olunan xam neft və təbii qazın statistik qiymətləndirilmiş dəyəri nəzərə alınmaqla 2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında xarici ticarət dövriyyəsi 20275,7 milyon ABŞ dolları, o cümlədən ixracın dəyəri 13412,2 milyon dollar, idxalın dəyəri 6863,5 milyon dollar təşkil etmiş, nəticədə 6548,7 milyon dollarlıq müsbət ticarət saldosu yaranmışdır.

2017-ci ilin yanvar-avqust ayları ilə müqayisədə xarici ticarət dövriyyəsi faktiki qiymətlərlə 34,8 faiz, o cümlədən ixrac 37,7 faiz, idxal 29,5 faiz artmışdır. Real ifadədə dövriyyə 0,2 faiz, o cümlədən ixrac 1,0 faiz artmış, idxal isə 1,2 faiz azalmışdır.

Dövlət Gömrük Komitəsindən daxil olmuş məlumatlara əsasən xarici ticarət dövriyyəsinin 84,1 faizi İtaliya, Türkiyə, Rusiya, Almaniya, İsrail, Çin, Hindistan, ABŞ, Çexiya, Tayvan (Çinin əyaləti), Fransa, İndoneziya, Kanada, Ukrayna, Gürcüstan, Portuqaliya, Birləşmiş Krallıq, İspaniya, Avstriya və Rumıniya ilə aparılmış ticarət əməliyyatlarının payına düşmüşdür.

Ölkəmizə idxal olunmuş məhsulların ümumi dəyərinin 15,5 faizi Rusiyanın, 14,6 faizi Türkiyənin, 10,5 faizi Çinin, 6,3 faizi Almaniyanın, 5,2 faizi ABŞ-ın, 4,0 faizi Ukraynanın, 3,2 faizi İtaliyanın, 2,8 faizi Yaponiyanın, 2,6 faizi İranın, 2,4 faizi Cənubi Afrika Respublikasının, 2,3 faizi Birləşmiş Krallığın, 2,2 faizi İsveçrənin, 2,0 faizi Belarusun, hər biri 1,7 faiz olmaqla Qazaxıstan, Fransa və Koreyanın, 1,3 faizi Norveçin, qalan 20,0 faizi isə digər ölkələrin payına düşmüşdür.

2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında idxalda daha çox paya malik olan ölkələr üzrə idxalın dəyəri
(milyon ABŞ dolları ilə)

İdxalda maşın, mexanizm, elektrik aparatları, avadanlıqlar və onların hissələri, ərzaq məhsulları, qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatlar, nəqliyyat vasitələri və onların hissələri, plastik kütlə və ondan hazırlanan məmulatlar, oduncaq və ondan hazırlanan məmulatlar, əczaçılıq məhsulları, tütün məmulatları, mebel və onun hissələrinin dəyəri üstünlük təşkil etmişdir.

İdxalın 55,6 faizini avtomobil, 21,4 faizini dəmir yolu, 16,7 faizini hava, 5,8 faizini dəniz nəqliyyatı ilə gətirilmiş, 0,5 faizini isə boru kəməri və elektrik ötürücü xətləri ilə nəql edilmiş məhsulların dəyəri təşkil etmişdir.

2017-ci ilin yanvar-avqust ayları ilə müqayisədə 2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında buğda idxalı 20,4 faiz, bitki yağları – 5,0 faiz, təzə meyvə – 50,2 faiz, çay – 9,0 faiz, quş əti və onun əlavə məhsulları – 16,4 faiz, qara metallardan borular – 2,0 dəfə, minik avtomobilləri – 2,6 dəfə, qara metallardan çubuqlar – 32,0 faiz, mineral gübrələr – 57,2 faiz, mebel – 22,5 faiz, hesablama maşınları, blok və qurğuları – 6,5 faiz, polietilen – 34,2 faiz, məişət kondisionerləri – 27,0 faiz, yük avtomobilləri – 2,2 dəfə, paltaryuyan maşınlar – 20,9 faiz, sement və sement klinkerləri –

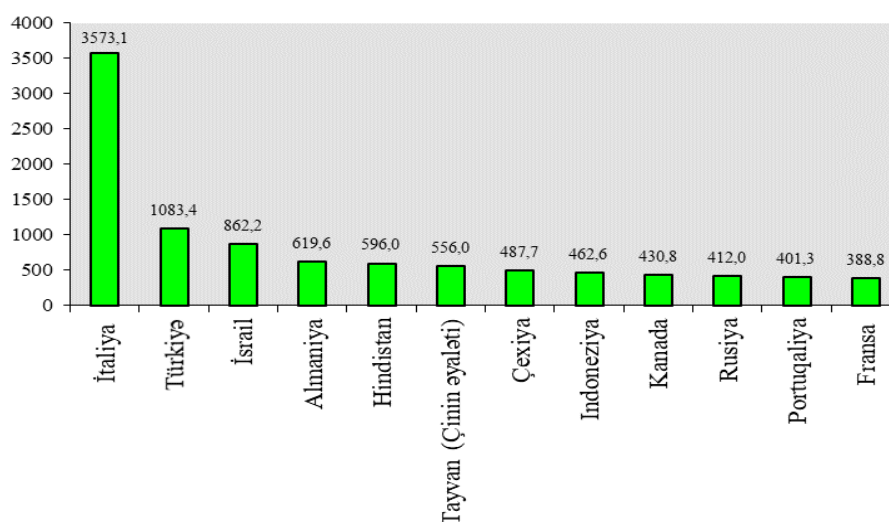
64,8 faiz, məişət soyuducuları – 2,1 dəfə artmış, siqaret idxalı isə 1,6 faiz, xam şəkər və şəkər – 36,2 faiz, kərə yağı, digər süd yağları və pastaları – 22,0 faiz, kartof – 18,4 faiz, mal əti – 21,7 faiz, təzə tərəvəz – 47,1 faiz, polad prokatı – 3,2 faiz, qara metallardan küncüklər – 5,4 faiz, avtobuslar – 25,4 faiz azalmışdır.

2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında ölkəyə 12525 ədəd minik avtomobili, 1332 ədəd yük avtomobili, 100 ədəd avtobus idxal olunmuşdur.

İxracın 27,7 faizini İtaliyaya, 8,4 faizini Türkiyəyə, 6,7 faizini İsrailə, 4,8 faizini Almaniyaya, 4,6 faizini Hindistana, 4,3 faizini Tayvana (Çinin əyaləti), 3,8 faizini Çexiyaya, 3,6 faizini İndoneziyaya, 3,3 faizini Kanadaya, 3,2 faizini Rusiyaya, 3,1 faizini Portuqaliyaya, 3,0 faizini Fransaya, 2,8 faizini Gürcüstana, 2,6 faizini İspaniyaya, hər biri 2,0 faiz olmaqla ABŞ və Birləşmiş Krallığa, 1,8 faizini Rumıniyaya, 1,7 faizini Avstriyaya, 1,5 faizini Ukraynaya, 1,2 faizini Yunanıstana, qalan 7,9 faizini isə digər ölkələrə göndərilmiş məhsulların dəyəri təşkil etmişdir.

Qrafik 27

2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında ixracda daha çox paya malik olan ölkələr üzrə ixracın dəyəri
(milyon ABŞ dolları ilə)

2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında ixracın 88,8 faizini boru kəməri və elektrik ötürücü xətləri ilə nəql edilmiş, 5,3 faizini avtomobil, 3,8 faizini dəmir yolu, 1,5 faizini hava, 0,6 faizini dəniz nəqliyyatı ilə göndərilmiş məhsulların dəyəri təşkil etmişdir.

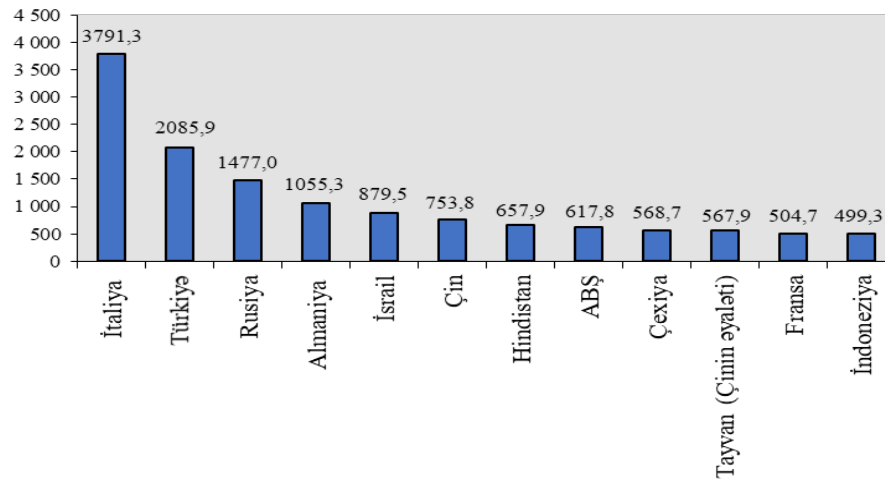
İxracın strukturunda xam neft, təbii qaz, neft məhsulları, meyvə-tərəvəz, alüminium və ondan hazırlanan məmulatlar, plastik kütlə və ondan hazırlanan məmulatlar, pambıq lifi və ipliği, qara metallardan hazırlanan məmulatlar, kimya sənayesi məhsulları, şəkər, bitki yağları, alkoqollu, alkoqolsuz içkilərin payı üstünlük təşkil etmişdir.

2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında 2017-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə mühüm məhsul növlərindən təzə meyvə ixracı 37,6 faiz, təbii üzüm şərabları və üzüm suslosu – 2,2 dəfə, kartof – 15,5 faiz, bitki yağları – 1,2 faiz, meyvə və tərəvəz konservləri – 14,9 faiz, polietilen – 16,8 faiz, emal olunmamış alüminium – 18,3 faiz, pambıq lifi – 2,1 dəfə, qara metallardan borular – 8,4 faiz, pambıq ipliği – 25,7 faiz artmış, təzə tərəvəz ixracı isə 3,3 faiz, şəkər – 39,4 faiz, tütün – 23,3 faiz, meyvə və tərəvəz şirələri – 13,0 faiz, çay – 22,5 faiz, marqarin, qida üçün yararlı digər qarışıqlar – 16,9 faiz, qara metallardan yarımfabrikatlar – 69,7 faiz, bentonit gili – 4,5 faiz azalmışdır.

2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında qeyri-neft məhsullarının ixracı 2017-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə faktiki qiymətlərlə 13,5 faiz, real ifadədə isə 4,0 faiz artaraq 1093,7 milyon dollara bərabər olmuşdur.

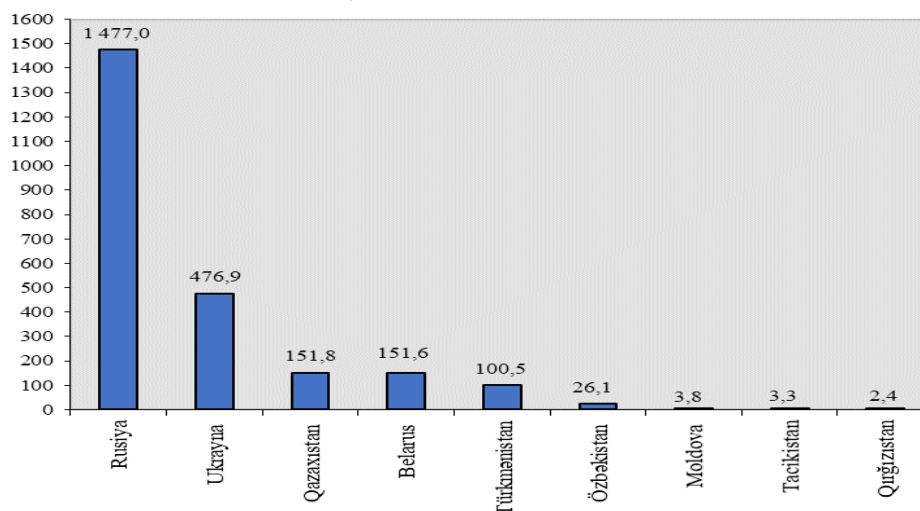
Qrafik 28

2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında xarici ticarət dövriyyəsində daha çox paya malik olan ölkələr üzrə ticarət dövriyyəsi
(milyon ABŞ dolları ilə)

Qrafik 29

2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında MDB üzvü dövlətləri ilə ticarət dövriyyəsi
(milyon ABŞ dolları ilə)

2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında ölkəmizə 34,3 milyon dollarlıq humanitar və texniki yardım şəklində müxtəlif məhsullar daxil olmuşdur.

Təsərrüfat subyektlərinin xarakteristikası

2018-ci il yanvar-sentyabr ayları ərzində müəssisə və təşkilatların sayı 7,3 faiz artaraq, 2018-ci il oktyabrın 1-i vəziyyətinə 127221 olmuşdur.

Artım iqtisadiyyatın “Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar”, “İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi”, “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi”, “Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə”, “Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı”, “İnformasiya və rabitə”, “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri” və “Emal sənayesi” sahələrində nəzərəcarpacaq dərəcədə olmuşdur.

Cədvəl 56

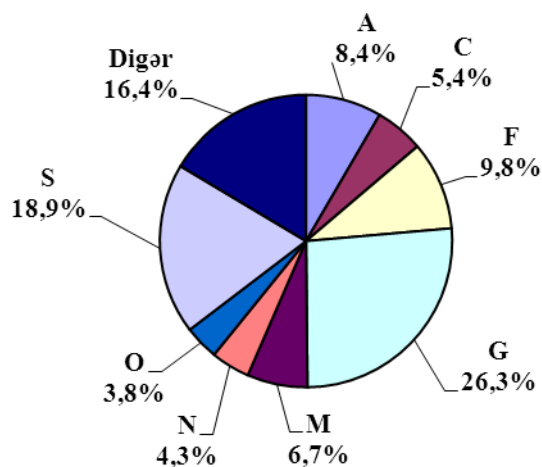
İqtisadi fəaliyyət növləri üzrə təsərrüfat subyektlərinin sayı

Fəaliyyət növünün		01.10.2018-ci il vəziyyətinə müəssisə və təşkilatların sayı		Ümumi saya görə, faizlə	01.01.2018-ci il vəziyyətinə olan müəssisə və təşkilatların sayına görə, faizlə
Hərflər işarəsi	Adı	Cəmi	ondan kommer- siya təşkilatları		
	CƏMİ	127221	110679	100,0	107,3
A	o cümlədən: Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	10684	9941	8,4	102,4
B	Mədənçıxarma sənayesi	860	859	0,7	103,2
C	Emal sənayesi	6848	6835	5,4	106,1
D	Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	315	280	0,2	100,3
E	Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	523	402	0,4	104,6
F	Tikinti	12487	12425	9,8	105,0
G	Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	33400	33382	26,3	107,3
H	Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	2539	2514	2,0	109,5
İ	Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	2103	2090	1,7	109,8

Fəaliyyət növünün		01.10.2018-ci il vəziyyətinə müəssisə və təşkilatların sayı		Ümumi sayı görə, faizlə	...ardı 01.01.2018-ci il vəziyyətinə olan müəssisə və təşkilatların sayına görə, faizlə
Hərflər işarəsi	Adı	Cəmi	ondan kommersiya təşkilatları		
J	İnformasiya və rabitə	3231	3162	2,5	108,6
K	Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	1695	1630	1,3	103,7
L	Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	1762	1656	1,4	116,8
M	Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	8511	7898	6,7	105,8
N	İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	5476	5315	4,3	112,8
O	Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	4838	0	3,8	100,0
P	Təhsil	3973	1843	3,1	105,0
Q	Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	1901	1381	1,5	104,7
R	İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	1913	1400	1,5	105,6
S	Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	24066	17666	18,9	112,2
U	Toxunulmazlıq hüququ olan təşkilatların fəaliyyəti	96	0	0,1	101,1

“Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri”, “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi”, “Tikinti”, “Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq” və “Peşə, elmi və texniki fəaliyyət” sahələrində müəssisə və təşkilatların statistik vahidlərin Dövlət reyestrindəki xüsusi çəkisi daha yüksək olmuşdur.

**Fəaliyyət növləri üzrə müəssisə və təşkilatların sayının
strukturunu, yekuna nisbətən**

Cədvəl 57

**Qeydiyyatda olan müəssisə və təşkilatların sayının iqtisadi
fəaliyyət üzrə mülkiyyət növlərinə görə bölgüsü
(2018-ci il oktyabrın 1-nə)**

Fəaliyyət növleri	Mülkiyyət növlərinə görə									
	Dövlət müəssisələri		Bələdiyyə* müəssisələri		Xüsusi müəssisələr		ondan:			
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Xarici müəssisələr		Birgə müəssisələr	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Cəmi	10490	8,3	1706	1,3	115025	90,4	7880	6,2	2392	1,9
A	537	5,0	50	0,5	10097	94,5	105	1,0	90	0,8
B	33	3,8	1	0,1	826	96,1	195	22,7	31	3,6
C	215	3,1	8	0,1	6625	96,8	455	6,6	341	5,0
D	257	81,6	0	0,0	58	18,4	10	3,2	5	1,6
E	210	40,1	3	0,6	310	59,3	18	3,4	23	4,4
F	499	4,0	17	0,1	11971	95,9	1032	8,3	303	2,4

* Bələdiyyələr də daxil olmaqla

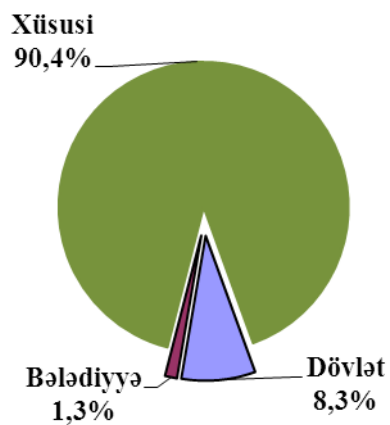
Fəaliyyət növləri	Mülkiyyət növlərinə görə									
	Dövlət müəssisələri		Bələdiyyə *		Xüsusi müəssisələr		ondan:			
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Xarici müəssisələr		Birgə müəssisələr	
							Sayı	%	Sayı	%
G	699	2,1	0	0,0	32701	97,9	2079	6,2	642	1,9
H	241	9,5	2	0,1	2296	90,4	254	10,0	65	2,6
İ	44	2,1	0	0,0	2059	97,9	296	14,1	83	3,9
J	219	6,8	0	0,0	3012	93,2	168	5,2	85	2,6
K	141	8,3	0	0,0	1554	91,7	77	4,5	59	3,5
L	101	5,7	0	0,0	1661	94,3	89	5,1	32	1,8
M	627	7,4	3	0,0	7881	92,6	1256	14,8	194	2,3
N	265	4,8	3	0,1	5208	95,1	461	8,4	116	2,1
O	3225	66,7	1607	33,2	6	0,1	2	0,0	0	0,0
P	2170	54,6	0	0,0	1803	45,4	102	2,6	34	0,9
Q	431	22,7	0	0,0	1470	77,3	90	4,7	29	1,5
R	453	23,7	4	0,2	1456	76,1	39	2,0	25	1,3
S	122	0,5	8	0,0	23936	99,5	1059	4,4	235	1,0
U	1	1,0	0	0,0	95	99,0	93	96,9	0	0,0

Xüsusi mülkiyyətə aid olan müəssisə və təşkilatların əsas hissəsi “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri” (28,4%), “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi” (20,8%), “Tikinti” (10,4%), “Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq” (8,8%), “Peşə, elmi və texniki fəaliyyət” (6,9%) və “Emal sənayesi” (5,8%) sahələrinin payına düşür.

* Bələdiyyələr də daxil olmaqla

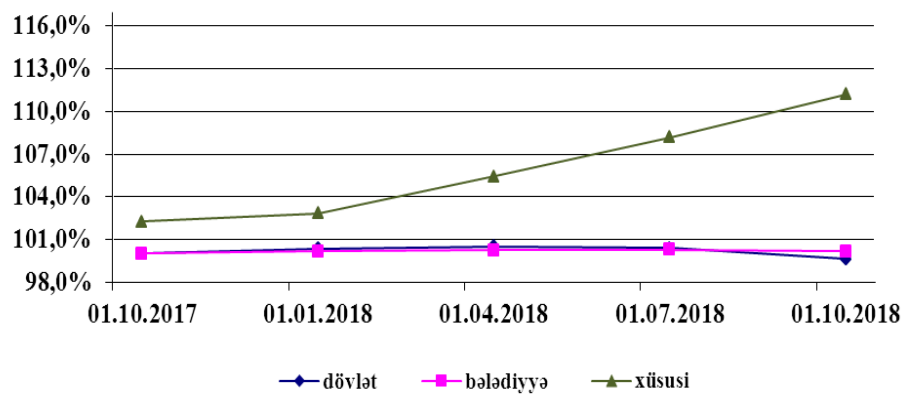
Qrafik 31

Müəssisə və təşkilatların sayının mülkiyyət növünə görə strukturu, yekuna nisbətən

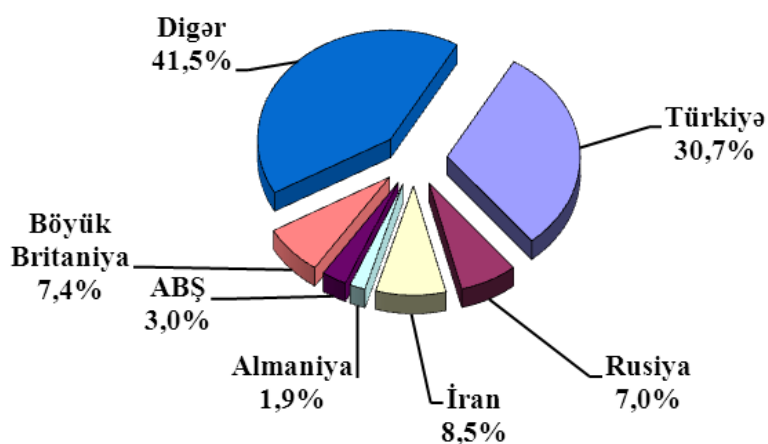
Qrafik 32

Mülkiyyət növlərinə görə müəssisə və təşkilatların sayının dəyişməsi, əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə

Qrafik 33

Xarici investisiyalı və birgə müəssisələrin sayının ölkələr üzrə strukturu, yekuna nisbətən

Reyestrədə qeydiyyatdan keçmiş statistik vahidlərdən tam xarici investisiyalı və birgə müəssisələr əsasən Türkiyə (30,7%), İran (8,5%), Böyük Britaniya (7,4%), Rusiya (7,0%), ABŞ (3,0%) və Almaniya (1,9%) ölkələrinin sahibkarları tərəfindən yaradılmışdır.

Cədvəl 58

Müəssisə və təşkilatların demoqrafiyası

Fəaliyyət növləri	01.10.2018-ci il vəziyyətinə müəssisə və təşkilatların sayı	2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində yeni yaradılmış müəssisə və təşkilatların sayı		2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində ləğv edilmiş müəssisə və təşkilatların sayı	
		cəmi	faizlə	cəmi	faizlə
CƏMİ	127221	9254	7,3	469	0,4
o cümlədən:					
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	10684	397	3,7	25	0,2
Mədəncıxarma sənayesi	860	32	3,7	9	1,1
Emal sənayesi	6848	421	6,2	32	0,5

İNSTITUSIONAL DƏYİŞİKLİKLƏR

...ardı

Fəaliyyət növləri	01.10.2018-ci il vəziyyətinə müəssisə və təşkilatların sayı	2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində yeni yaradılmış müəssisə və təşkilatların sayı		2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində ləğv edilmiş müəssisə və təşkilatların sayı	
		cəmi	faizlə	cəmi	faizlə
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizəti	315	2	0,6	2	0,6
Su təchizəti; tullantıların təmizlənməsi və emalı	523	24	4,6	2	0,4
Tikinti	12487	621	5,0	35	0,3
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	33400	2309	6,9	118	0,4
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	2539	221	8,7	16	0,6
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	2103	168	8,0	3	0,1
İnformasiya və rabitə	3231	245	7,6	13	0,4
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	1695	83	4,9	23	1,4
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	1762	76	4,3	14	0,8
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	8511	477	5,6	48	0,6
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	5476	596	10,9	17	0,3
Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	4838	18	0,4	20	0,4
Təhsil	3973	197	5,0	12	0,3
Əhəliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	1901	74	3,9	7	0,4
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	1913	113	5,9	10	0,5
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	24066	3178	13,2	63	0,3
Toxunulmazlıq hüququ olan təşkilatların fəaliyyəti	96	2	2,1	0	0,0

2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində ləğv edilmiş müəssisə və təşkilatların 25,2 faizi “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri”, 13,4 faizi “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi”, 10,2 faizi “Peşə, elmi və texniki fəaliyyət”, 7,5 faizi “Tikinti”, 6,8 faizi “Emal sənayesi” və 5,3 faizi “Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq” sahələrinin, qalanları isə digər bölmələrin payına düşür.

Bu dövrdə yeni yaradılmış müəssisə və təşkilatların 34,3 faizi “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi”, 25,0 faizi “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri”, 6,7 faizi “Tikinti”, 6,4 faizi “İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi”, 5,2 faizi “Peşə, elmi və texniki fəaliyyət”, 4,6 faizi “Emal sənayesi” sahələrinin, qalanları isə digər bölmələrin payına düşür.

Cədvəl 59

**Yeni yaradılmış və ləğv edilmiş müəssisələrin sayının
mülkiyyət növlərinə görə strukturu**

Mülkiyyət növləri	01.10.2018-ci il vəziyyətinə müəssisə və təşkilatların sayı	2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində yeni yaradılmış müəssisə və təşkilatların sayı		2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində ləğv edilmiş müəssisə və təşkilatların sayı	
		cəmi	faizlə	cəmi	faizlə
CƏMİ	127221	9254	7,3	469	0,4
o cümlədən: Dövlət mülkiyyətli müəssisələr	10490	91	0,9	60	0,6
Bələdiyyə mülkiyyətli müəssisələr *	1706	2	0,1	0	0,0
Xüsusi mülkiyyətli müəssisələr	115025	9161	8,0	409	0,4
o cümlədən: xarici müəssisələr (100% xarici investisiyalı)	7880	918	11,7	52	0,7
birgə müəssisələr	2392	190	7,9	7	0,3

2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində yeni yaradılmış müəssisə və təşkilatların 99,0 faizi xüsusi mülkiyyətli

* Bələdiyyələr də daxil edilməklə

(o cümlədən 9,9 faizi tam xarici investisiyalı, 2,1 faizi birgə mülkiyyətli), 1,0 faizi isə dövlət mülkiyyətli müəssisələrin payına düşür.

Cədvəl 60

İqtisadi rayonlar üzrə statistik vahidlərin Dövlət reyestrinin tərkibinin dəyişməsi

İqtisadi rayonlar	01.10.2018-ci il vəziyyətinə müəssisə və təşkilatların sayı	2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində yeni yaradılmış müəssisə və təşkilatların sayı		2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində ləğv edilmiş müəssisə və təşkilatların sayı	
		cəmi	faizlə	cəmi	faizlə
CƏMİ	127221	9254	7,3	469	0,4
Bakı	70105	5946	8,5	317	0,5
Abşeron iqtisadi rayonu	9059	1039	11,5	28	0,3
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	8014	458	5,7	24	0,3
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	5037	270	5,4	19	0,4
Lənkəran iqtisadi rayonu	6901	238	3,5	4	0,1
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	4286	494	11,5	7	0,2
Aran iqtisadi rayonu	16549	598	3,6	46	0,3
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	2368	109	4,6	3	0,1
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	714	13	1,8	4	0,6
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	2249	56	2,5	5	0,2
Naxçıvan Muxtar Respublikası	1939	33	1,7	12	0,6

Qeydiyyatda olan müəssisə və təşkilatların 55,1 faizi Bakıda yerləşmişdir. Hesabat dövründə yeni yaradılmış müəssisə və təşkilatların 64,3 faizi Bakıda, 11,2 faizi Abşeron, 6,5 faizi Aran, 5,3 faizi Quba-Xaçmaz, 5,0 faizi Gəncə-Qazax və 2,9 faizi Şəki-Zaqatala, qalanları isə digər iqtisadi rayonlarda qeydiyyatda alınmışlar. Statistik vahidlərin yaradılması prosesi Bakı şəhərində (8,5%), Abşeron və Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonlarında (11,5%), Gəncə-Qazax iqtisadi rayonunda (5,7%), Şəki-Zaqatala iqtisadi

rayonunda (5,4%), Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonunda (4,6%), Aran iqtisadi rayonunda (3,6%), Lənkəran iqtisadi rayonunda (3,5%) daha fəal olmuşdur.

Bu dövrdə Bakı şəhəri üzrə 317, Aran iqtisadi rayonu üzrə 46, Abşeron iqtisadi rayonu üzrə 28, Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu üzrə 24, Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu üzrə 19, Naxçıvan Muxtar Respublikası üzrə 12, Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu üzrə 7, Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu üzrə 5, Lənkəran və Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonlarının hər biri üzrə 4, Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu üzrə isə 3 müəssisə ləğv edilmişdir.

2018-ci il oktyabrın 1-i vəziyyətinə ölkədə mövcud olan kiçik müəssisələrin sayı və strukturu “İri, orta və kiçik sahibkar meyarları”nın təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ilə müəyyənləşdirilmiş işçilərin orta siyahı sayı və illik gəliri meyarı əsasında götürülmüşdür.

Cədvəl 61

**Kiçik müəssisə və təşkilatların iqtisadi fəaliyyət növləri
üzrə sayı**

Fəaliyyət növləri	01.10.2018-ci il vəziyyətinə kiçik müəssisə və təşkilatların sayı	Kiçik müəssisə və təşkilatların ümumi sayına görə, faizlə	Müəssisə və təşkilatların ümumi sayında kiçik müəssisələrin xüsusi çəkisi, faizlə
CƏMİ	104278	100,0	82,0
o cümlədən:			
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	9637	9,2	90,2
Mədəniyyət sənayesi	754	0,7	87,7
Emal sənayesi	6072	5,8	88,7
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	102	0,1	32,4

Fəaliyyət növləri	01.10.2018-ci il vəziyyətinə kiçik müəssisə və təşkilatların sayı	Kiçik müəssisə və təşkilatların ümumi sayına görə, faizlə	Müəssisə və təşkilatların ümumi sayında kiçik müəssisələrin xüsusi çəkisi, faizlə
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	269	0,3	51,4
Tikinti	11460	11,0	91,8
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	31901	30,6	95,5
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	2145	2,1	84,5
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	1878	1,8	89,3
İnformasiya və rabitə	2879	2,8	89,1
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	1470	1,4	86,7
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	1487	1,4	84,4
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	7429	7,1	87,3
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	5089	4,9	92,9
Təhsil	1740	1,7	43,8
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	1224	1,2	64,4
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	1307	1,2	68,3
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	17435	16,7	72,5

Göründüyü kimi, 2018-ci il oktyabrın 1-i vəziyyətinə ölkə üzrə müəssisələrin ümumi sayının 82,0 faizini kiçik müəssisələr təşkil etmiş və onların əsas hissəsi ticarət (30,6%), digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi (16,7%), tikinti (11,0%) və kənd təsərrüfatı (9,2%) sahələrində yaradılmışdır.

Cədvəl 62

Kiçik müəssisə və təşkilatların sayının iqtisadi rayonlar üzrə bölgüsü

İqtisadi rayonlar	01.10.2018-ci il vəziyyətinə kiçik müəssisə və təşkilatların sayı	Ümumi saya görə, faizlə
CƏMİ	104278	100,0
Bakı	60401	57,9
Abşeron iqtisadi rayonu	8081	7,8
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	5759	5,5
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	3732	3,6
Lənkəran iqtisadi rayonu	5679	5,4
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	3352	3,2
Aran iqtisadi rayonu	12807	12,3
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	1623	1,6
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	407	0,4
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	1578	1,5
Naxçıvan Muxtar Respublikası	859	0,8

Kiçik müəssisələrin 57,9 faizi Bakıda, 12,3 faizi Aran, 7,8 faizi Abşeron, 5,5 faizi Gəncə-Qazax, 5,4 faizi Lənkəran, qalanları isə digər iqtisadi rayonlarda yaradılmışdır.

Fərdi sahibkarlar

2018-ci ilin oktyabrın 1-i vəziyyətinə hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün qeydiyyatdan keçmiş fərdi sahibkarların sayı 826 mini keçmişdir.

Cədvəl 63

Fərdi sahibkarların sayının iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə bölgüsü

Fəaliyyət növləri	01.10.2018-ci il vəziyyətinə fərdi sahibkarların sayı	Ümumi saya görə, faizlə
CƏMİ	826718	100,0
o cümlədən:		
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	220104	26,6
Mədəncixarma sənayesi	708	0,1
Emal sənayesi	17604	2,1

Fəaliyyət növləri	01.10.2018-ci il vəziyyətinə fərdi sahibkarların sayı	Ümumi sayə görə, faizlə
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	64	0,0
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	269	0,0
Tikinti	6406	0,8
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	202467	24,5
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	88772	10,7
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	38559	4,7
İnformasiya və rabitə	6584	0,8
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	1793	0,2
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	12424	1,5
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	13917	1,7
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	3067	0,4
Təhsil	5736	0,7
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	2585	0,3
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	11214	1,3
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	175741	21,3
Ev təsərrüfatlarının fəaliyyəti; fərdi istehlak üçün ev təsərrüfatlarının istehsal etdiyi mal və xidmətlərə dair fəaliyyət	18704	2,3

Hesabat dövründə hər altı fərdi sahibkardan beşi “Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq”, “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri”, “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi” və “Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı” sahələri üzrə qeydiyyatdan keçmişdir.

Cədvəl 64

Fərdi sahibkarların sayının iqtisadi rayonlar üzrə bölgüsü

İqtisadi rayonlar	01.10.2018-ci il vəziyyətinə sahibkarların sayı	Ümumi sayə görə, faizlə
CƏMİ	826718	100,0
Bakı	249027	30,1
Abşeron iqtisadi rayonu	43814	5,3
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	114116	13,8
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	49135	5,9
Lənkəran iqtisadi rayonu	82494	10,0
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	45172	5,5
Aran iqtisadi rayonu	170237	20,6
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	19403	2,4
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	2425	0,3
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	25770	3,1
Naxçıvan Muxtar Respublikası	25125	3,0

Sahibkarlıqla məşğul olmaq niyyətində olan fərdi sahibkarların əsas hissəsi Bakıda (30,1%), Aran (20,6%), Gəncə-Qazax (13,8%) və Lənkəran (10,0%) iqtisadi rayonlarında qeydiyyatə alınmışdır.

Cədvəl 65

İqtisadi fəaliyyət növləri üzrə fərdi sahibkarların cins üzrə bölgüsü

Fəaliyyət növləri	Kişilər		Qadınlar	
	sayı	%	sayı	%
CƏMİ	649156	100,0	177562	100,0
o cümlədən:				
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	160822	24,8	59282	33,4
Mədənçıxarma sənayesi	676	0,1	32	0,0
Emal sənayesi	14534	2,2	3070	1,7
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	59	0,0	5	0,0
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	246	0,0	23	0,0
Tikinti	6290	1,0	116	0,1
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	160623	24,8	41844	23,6

Fəaliyyət növləri	Kişilər		Qadınlar	
	sayı	%	sayı	%
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	87593	13,5	1179	0,7
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	32794	5,1	5765	3,2
İnformasiya və rabitə	5425	0,8	1159	0,7
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	1347	0,2	446	0,3
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	8967	1,4	3457	1,9
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	9269	1,4	4648	2,6
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	2135	0,3	932	0,5
Təhsil	2067	0,3	3669	2,1
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	1615	0,3	970	0,5
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	9946	1,5	1268	0,7
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	130827	20,2	44914	25,3
Ev təsərrüfatlarının fəaliyyəti; fərdi istehlak üçün ev təsərrüfatlarının istehsal etdiyi mal və xidmətlərə dair fəaliyyət	13921	2,1	4783	2,7

Fərdi sahibkarların 78,5 faizini kişilər, 21,5 faizini isə qadınlar təşkil etmişdir.

Qadınlar “Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq” fəaliyyət növündə mövcud sahibkarların ümumi sayının 26,9 faizini, “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi” fəaliyyət sahəsində 25,6 faizini, “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri” fəaliyyət sahəsində isə 20,7 faizini təşkil edir.

**İqtisadi rayonlar üzrə fərdi sahibkarların
cins üzrə bölgüsü**

İqtisadi rayonlar	Kişilər		Qadınlar	
	sayı	%	sayı	%
CƏMİ	649156	100,0	177562	100,0
Bakı	191909	29,6	57118	32,2
Abşeron iqtisadi rayonu	34890	5,4	8924	5,0
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	84506	13,0	29610	16,7
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	38530	5,9	10605	6,0
Lənkəran iqtisadi rayonu	63991	9,8	18503	10,4
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	35666	5,5	9506	5,3
Aran iqtisadi rayonu	139367	21,5	30870	17,4
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	16012	2,5	3391	1,9
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	1951	0,3	474	0,3
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	21740	3,3	4030	2,3
Naxçıvan Muxtar Respublikası	20594	3,2	4531	2,5

Sahibkar qadınların 32,2 faizi Bakıda, 17,4 faizi Aran, 16,7 faizi Gəncə-Qazax, qalanları isə digər iqtisadi rayonlarda qeydiyyatdan keçmişdir.

Fərdi sahibkarların cins tərkibinin regionlar üzrə say bölgüsündən aydın olur ki, Bakıda (22,9%), Gəncə-Qazax (26,0%), Şəki-Zaqatala (21,6%) və Lənkəran (22,4%) iqtisadi rayonlarında qadın sahibkarların payı ölkə üzrə orta göstəricidən yuxarıdır.

Əhalinin gəlirləri

2018-ci ilin doqquz ayında ölkə əhalisinin nominal gəlirləri əvvəlki ilin eyni dövrünə nisbətən 9,5 faiz artaraq 39690,3 milyon manata çatmışdır. Əhalinin hər nəfərinə düşən gəlirlər orta hesabla 4046,7 manat təşkil etmiş və 8,5 faiz artmışdır.

Bu dövr ərzində gəlirlərin 83,4 faizi son istehlak xərclərinə, 8,1 faizi vergilər, sosial sığorta və üzvlük haqlarının, 1,1 faizi kreditlər üzrə faizlərin ödənilməsinə sərf edilmiş, 7,4 faizi isə yığma yönəldilmişdir.

Bütün icbari və könüllü ödənişlər edildikdən sonra əhalinin sərəncamında 36465,7 milyon manatlıq vəsait qalmışdır.

Cədvəl 67

Əhalinin gəlirlərinin əsas göstəriciləri

	2018-ci ilin yanvar- sentyabr ayları	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Əhalinin nominal gəlirləri, mlyn. manat	39690,3	109,5
hər nəfərə, manat	4046,7	108,5
Sərəncamda qalan gəlirlər, mlyn. manat	36465,7	110,0
hər nəfərə, manat	3717,9	109,0

Əməkhaqqı

2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında ölkə iqtisadiyyatında muzdla çalışan işçilərin orta aylıq nominal əməkhaqqı 2017-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən 3,1 faiz artaraq 541,2 manat təşkil etmişdir. Əməkhaqqı neft sektorunda 3083,4 manat, qeyri-neft sektorunda 483,2 manat təşkil etmişdir. Dövlət müəssisələrində çalışan işçilərin əməkhaqları 429,3 manat, özəl müəssisələrdə isə 692,6 manat olmuşdur.

Cədvəl 68

**2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında iqtisadi fəaliyyət
və mülkiyyət növləri üzrə orta aylıq nominal
əməkhaqqı
(manat)**

İqtisadi fəaliyyət növləri	Cəmi	o cümlədən	
		dövlət	qeyri-dövlət
Ölkə üzrə – cəmi	541,2	429,3	692,6
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	273,3	218,8	349,0
Mədənçıxarma sənayesi	3 041,4	1 332,9	4 167,1
Emal sənayesi	550,4	724,1	513,6
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	577,9	577,4	606,9
Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	301,8	261,6	749,9
Tikinti	718,1	546,1	787,9
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	389,0	346,8	389,2
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	805,2	788,6	842,2
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	536,3	786,9	525,5
İnformasiya və rabitə	868,5	619,5	1 257,5
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	1 480,7	1 430,5	1 492,4
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	405,0	317,9	574,8
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	998,0	429,6	1 972,3
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	548,4	500,5	603,1
Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	575,4	598,0	212,0
Təhsil	362,1	359,2	475,4
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	240,1	235,2	291,4
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	290,4	253,4	818,8
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	616,4	620,4	615,8

Mədəncixarma sənayesində, maliyyə və sığorta fəaliyyəti, peşə, elmi və texniki fəaliyyət, informasiya və rabitə, nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, eləcə də tikinti sahələrində orta aylıq nominal əməkhaqqı ölkə üzrə orta göstəricidən yüksək olmuşdur.

Əhalinin əmanətləri və manatın məzənnəsi

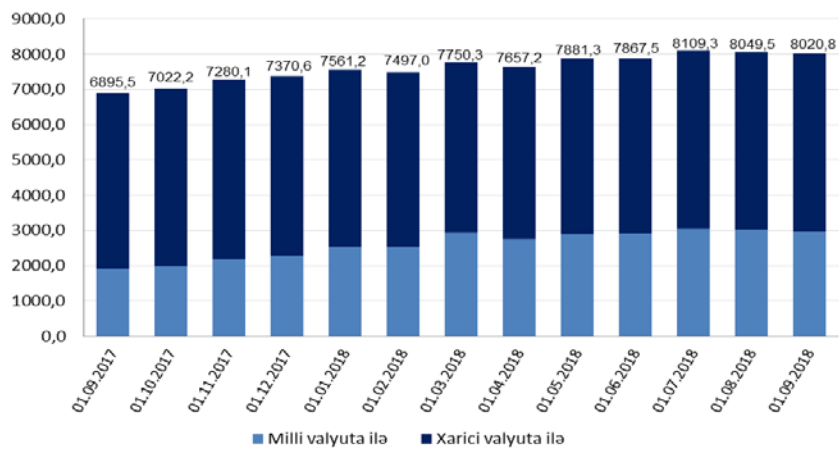
Mərkəzi Bankın məlumatına görə 2018-ci il sentyabr ayının 1-nə əhalinin banklardakı əmanətlərinin milli valyuta ekvivalentində məbləği əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 16,3 faiz artaraq 8020,8 milyon manat təşkil etmişdir. Əmanətlərin 63,0 faizi xarici, 37,0 faizi isə milli valyutada qoyulmuşdur. Milli valyutada olan əmanətlər ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 1,5 dəfə, xarici valyutada əmanətlər isə 1,5 faiz artmışdır.

Cədvəl 69

Əhalinin əmanətləri

	2018-ci il sentyabrın 1-i vəziyyətinə, milyon manat	Əvvəlki ilin eyni dövrünə nisbətən, faizlə
Əhalinin əmanətləri – cəmi	8020,8	116,3
o cümlədən:		
milli valyutada	2966,8	154,6
xarici valyutada	5054,0	101,5

Qrafik 34

Əhalinin əmanətləri, mln. manat

Sentyabr ayında milli valyutanın 1 ABŞ dollarına nisbətdə orta məzənnəsi 1,70 (ilin əvvəlindən 1,70) manata, 1 Avroya-1,98 (2,03) manata, 100 Rus rubluna 2,51 (2,79) manata bərabər olmuşdur.

Demoqrafik vəziyyət

İlin əvvəlindən ölkə əhalisinin sayı 52427 nəfər artaraq 2018-ci il sentyabr ayının 1-i vəziyyətinə 9950512 nəfərə çatmışdır. Əhalinin bir kvadrat kilometrə düşən sayı 115 nəfər olmuşdur.

Əhalinin ümumi sayından 52,9 faizini şəhər, 47,1 faizini kənd sakinləri, 49,9 faizini kişilər, 50,1 faizini isə qadınlar təşkil edir.

Cədvəl 70

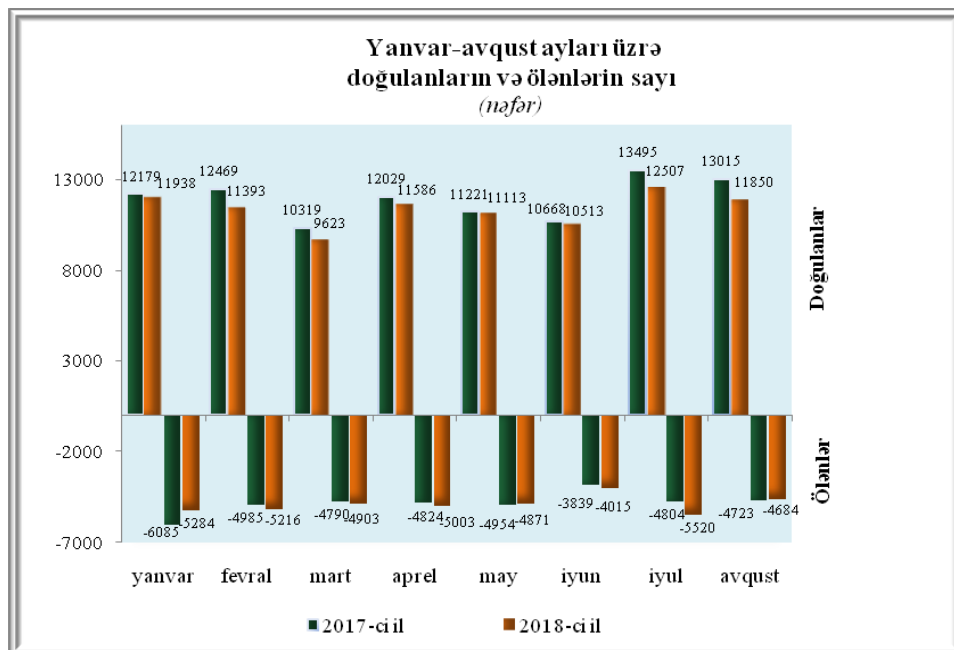
Əhalinin təbii hərəkətinin əsas göstəriciləri

	Yanvar - avqust					
	Nəfər			Əhalinin hər 1000 nəfərinə ¹⁾		
	2018	2017	artım (+) azalma (-)	2018	2017	2018-ci il 2017-ci ilə nisbətən, faizlə
Təbii artım	51027	56391	-5364	7,8	8,7	89,7
doğulanlar	90523	95395	-4872	13,8	14,7	93,9
ölənlər	39496	39004	+492	6,0	6,0	100,0
Nikahlar	40235	40256	-21	6,2	6,2	100,0
Boşanmalar	9877	9787	+90	1,5	1,5	100,0

¹⁾ Əmsallar il üçün hesablanmışdır

Ədliyyə Nazirliyinin rayon (şəhər) qeydiyyat şöbələri tərəfindən cari ilin yanvar-avqust aylarında 90523 doğulan körpə qeydə alınmış və əhalinin hər 1000 nəfərinə bu göstərici 13,8 təşkil etmişdir. Körpələrin 53,1 faizi oğlan, 46,9 faizi isə qız uşaqlarıdır. Körpələrdən əkiz doğulanların sayı 1680, üçəm doğulanların sayı isə 78 olmuşdur.

Qrafik 35

2018-ci ilin 8 ayında ölkədə 39496 ölüm halı qeydə alınmış və əhalinin hər 1000 nəfərinə ölüm səviyyəsi 6,0 təşkil etmişdir.

Qeydiyyat şöbələri tərəfindən cari ilin yanvar-avqust ayları ərzində 40235 nikah və 9877 boşanma halları qeydə alınmış və əhalinin hər 1000 nəfərinə nikahların sayı 6,2, boşanmaların sayı isə 1,5 olmuşdur.

Bu ilin yanvar-avqust aylarında Daxili İşlər Nazirliyi və Dövlət Miqrasiya Xidmətinin müvafiq qurumları tərəfindən daimi yaşamaq üçün Azərbaycana 2387 nəfər gələn, Azərbaycandan isə 987 nəfər gedən qeydə alınmış, ölkə üzrə miqrasiya saldosu müsbət 1400 nəfər təşkil etmişdir.

**Azərbaycan Respublikası
Dövlət Statistika Komitəsinin
sədri**

Tahir Budaqov

Ə L A V Ə L Ə R

Əsas iqtisadi göstəricilərin dinamikası

	Sənaye məhsulu	Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi	İstehlak qiymətləri indeksi	Pərakəndə ticarət dövriyyəsi (bütün kanallar üzrə)
--	----------------	--	-----------------------------	--

2017-ci il
2016-cı ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə

yanvar	101,0	192,7	111,9	101,3
yanvar-fevral	96,3	190,1	112,5	101,4
yanvar-mart	93,2	174,6	113,2	101,6
yanvar-aprel	94,0	166,3	113,5	101,7
yanvar-may	94,5	157,7	113,8	101,9
yanvar-iyun	94,5	149,7	113,9	101,8
yanvar-iyul	94,6	146,0	114,0	101,8
yanvar-avqust	94,0	143,3	114,0	102,0
yanvar-sentyabr	94,7	141,1	113,9	102,1

2018-ci il
2017-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə

yanvar	101,5	117,2	105,5	102,4
yanvar-fevral	101,4	116,3	104,7	102,5
yanvar-mart	102,0	118,8	104,0	102,6
yanvar-aprel	100,9	121,9	103,5	102,5
yanvar-may	100,7	125,1	103,2	102,4
yanvar-iyun	101,0	128,1	103,0	102,5
yanvar-iyul	100,7	129,9	102,8	102,6
yanvar-avqust	101,9	130,5	102,7	102,7
yanvar-sentyabr	102,0	130,6	102,6	102,7

**2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında
tikintinin əsas göstəriciləri
(bütün maliyyə mənbələri hesabına)**

	2018-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən (müqayisəli qiymətlərlə), faizlə
İstifadəyə verilmişdir: Yaşayış evləri, ümumi sahə, min kvadrat metr	1503,6	119,1
Ümumi təhsil müəssisələri, şagird yeri	7260	3,3 d.
Ambulatoriya-poliklinika müəssisələri, bir növbədə gəlişlərin sayı	15	-
Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər, milyon manat	10148,7	88,5
ondan məhsul istehsalı obyektlərinin tikintisinə	7032,5	78,7
xidmət sahələri üzrə obyektlərin tikintisinə	2270,1	123,1
yaşayış evlərinin tikintisinə	846,1	123,9
Ümumi vəsaitdən tikinti-quraşdırma işlərində istifadə edilmişdir - cəmi	7040,6	84,1

Əsas növ kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı, ton
(yanvar-sentyabr ayları)

	2018-ci il	2017-ci il	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən	
			%	+, -
Dənli və dənli paxlalı bitkilər (qarğıdalısız)	3 049 607	2 683 775	113,6	365 832
Dən üçün qarğıdalı	150 998	178 726	84,5	-27 728
Dənli və dənli paxlalı bitkilər – cəmi	3 200 605	2 862 501	111,8	338 104
Pambıq	43 774	54 548	80,2	-10 774
Dən üçün günəbaxan	23 910	29 803	80,2	-5 894
Şəkər çuğunduru (emal üçün)	167 723	173 384	96,7	-5 661
Tütün	3 840	3 691	104,0	149
Kartof	852 833	862 467	98,9	-9 634
Tərəvəz	1 298 077	1 220 641	106,3	77 436
Bostan məhsulları	395 866	434 043	91,2	-38 177
Meyvə və giləmeyvə	588 193	553 338	106,3	34 855
Üzüm	111 159	109 585	101,4	1 574
Yaşıl çay yarpağı	736,3	574,7	128,1	161,6

Əsas heyvandarlıq məhsullarının dinamikası

	2018-ci il	2017-ci il	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
<u>Ət istehsalı (diri çəkiddə), min ton</u>			
Yanvar	39,4	38,1	103,4
Yanvar-fevral	78,2	75,6	103,4
Yanvar-mart	119,2	115,4	103,4
Yanvar-aprel	161,3	155,5	103,7
Yanvar-may	195,3	189,0	103,4
Yanvar-iyun	245,2	237,8	103,1
Yanvar-iyul	280,8	272,5	103,0
Yanvar-avqust	322,9	312,6	103,3
Yanvar-sentyabr	364,7	353,1	103,3
<u>Süd istehsalı, min ton</u>			
Yanvar	151,1	150,2	100,6
Yanvar-fevral	299,8	296,5	101,1
Yanvar-mart	458,2	450,5	101,7
Yanvar-aprel	636,8	630,7	101,0
Yanvar-may	829,1	817,8	101,4
Yanvar-iyun	1 016,8	1 003,5	101,3
Yanvar-iyul	1 199,4	1 184,8	101,2
Yanvar-avqust	1 365,3	1 348,5	101,2
Yanvar-sentyabr	1 550,8	1 523,3	101,8
<u>Yumurta istehsalı, milyon ədəd</u>			
Yanvar	168,6	145,4	116,0
Yanvar-fevral	281,9	278,8	101,1
Yanvar-mart	434,6	425,8	102,1
Yanvar-aprel	579,6	578,1	100,3
Yanvar-may	741,8	739,8	100,3
Yanvar-iyun	887,4	879,4	100,9
Yanvar-iyul	1 022,4	1 015,3	100,7
Yanvar-avqust	1 162,4	1 154,4	100,7
Yanvar-sentyabr	1 295,9	1 303,2	99,4
<u>Yun istehsalı, min ton</u>			
Yanvar-mart	-	-	-
Yanvar-aprel	1,6	1,7	91,1
Yanvar-may	11,8	12,0	98,5
Yanvar-iyun	14,5	14,7	98,6
Yanvar-iyul	14,7	14,9	98,6
Yanvar-avqust	15,2	15,4	98,7
Yanvar-sentyabr	15,6	15,7	99,3

Mal-qaranın sayı
(ayın 1-i vəziyyətinə, min başla)

	İribuynuzlu mal-qara	o cümlədən inək və camışlar	Qoyun və keçilər
2013			
Yanvar	2 678,2	1 289,2	8 569,4
Aprel	2 688,4	1 290,6	8 761,0
İyul	2 696,8	1 292,7	8 740,9
Oktyabr	2 695,4	1 295,8	8 680,8
2014			
Yanvar	2 703,3	1 301,6	8 630,5
Aprel	2 718,9	1 304,9	8 852,8
İyul	2 724,1	1 306,0	8 841,2
Oktyabr	2 721,4	1 305,4	8 767,5
2015			
Yanvar	2 697,5	1 299,2	8 645,4
Aprel	2 701,9	1 298,4	8 784,4
İyul	2 708,2	1 301,3	8 807,4
Oktyabr	2 703,9	1 301,4	8 743,4
2016			
Yanvar	2 708,3	1 303,0	8 677,1
Aprel	2 719,6	1 302,6	8 828,0
İyul	2 724,9	1 303,6	8 823,2
Oktyabr	2 720,8	1 303,8	8 740,7
2017			
Yanvar	2 698,5	1 299,0	8 614,8
Aprel	2 706,8	1 300,8	8 785,5
İyul	2 707,7	1 299,9	8 767,1
Oktyabr	2 702,6	1 298,7	8 667,3
2018			
Yanvar	2 673,0	1 285,8	8 454,3
Aprel	2 684,1	1 290,0	8 659,2
İyul	2 691,3	1 290,7	8 649,0
Oktyabr	2 686,5	1 291,0	8 549,4

Nəqliyyat sektorunda yük daşınması, min ton

	2018-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında	2017-ci ilin müvafiq dövründə	2017-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Cəmi	169 787,3	167 546,0	101,3
o cümlədən:			
Dəmir yolu	10 291,4	10 533,6	97,7
Dəniz	6 175,0	5 961,6	103,6
Hava	150,0	120,7	124,3
Boru kəməri	42 982,1	43 742,6	98,3
neft kəməri	30 881,7	32 072,8	96,3
qaz kəməri	12 100,4	11 669,8	103,7
Avtomobil	110 188,8	107 187,5	102,8

Nəqliyyat sektorunda yük dövriyyəsi, milyon ton-km

	2018-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında	2017-ci ilin müvafiq dövründə	2017-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Cəmi	68 699,6	68 166,6	100,8
o cümlədən:			
Dəmir yolu	3 302,7	3 422,3	96,5
Dəniz	3 339,9	3 156,7	105,8
Hava	648,0	510,1	127,0
Boru kəməri	49 083,0	49 098,9	100,0
neft kəməri	45 071,7	45 311,7	99,5
qaz kəməri	4 011,3	3 787,2	105,9
Avtomobil	12 326,0	11 978,6	102,9

Nəqliyyat sektorunda sərnişin daşınması, min sərnişin

	2018-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında	2017-ci ilin müvafiq dövründə	2017-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Cəmi	1 456 742,1	1 437 470,7	101,3
o cümlədən:			
Dəmir yolu	2 004,0	1 800,4	111,3
Dəniz	12,1	13,9	87,1
Hava	1 911,5	1 846,5	103,5
Metro	168 661,5	166 720,8	101,2
Avtomobil	1 284 153,0	1 267 089,1	101,3
avtobus	1 233 609,1	1 217 778,0	101,3
taksi	50 543,9	49 311,1	102,5

**Nəqliyyat sektorunda sərnişin dövriyyəsi,
milyon sərnişin-km**

	2018-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında	2017-ci ilin müvafiq dövründə	2017-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Cəmi	24 443,9	24 041,7	101,7
o cümlədən:			
Dəmir yolu	352,6	353,3	99,8
Dəniz	5,2	6,3	82,5
Hava	3 894,8	3 761,6	103,5
Metro	1 861,0	1 839,6	101,2
Avtomobil	18 330,3	18 080,9	101,4
avtobus	17 203,4	16 982,6	101,3
taksi	1 126,9	1 098,3	102,6

Pərakəndə ticarət dövriyyəsi

	2017		2018	
	milyon manatla	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	milyon manatla	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Yanvar	2575,7	101,3	2794,6	102,4
Fevral	2350,3	101,7	2520,3	102,6
Mart	3000,1	101,8	3176,8	103,0
I rüb	7926,1	101,6	8491,7	102,6
Aprəl	2299,6	101,8	2397,1	101,9
May	2692,6	102,8	2808,9	102,1
İyun	3264,6	101,4	3448,2	102,9
II rüb	8256,8	101,1	8654,2	102,7
Yanvar- iyun	16182,9	101,8	17145,9	102,5
İyul	2804,4	102,0	2936,4	103,0
Avqust	2735,7	103,1	2884,1	103,7
Sentyabr	3077,8	103,3	3191,7	102,6
III rüb	8617,9	102,5	9012,2	103,1
Yanvar- sentyabr	24800,8	102,1	26158,1	102,7
Oktyabr	3233,1	102,7		
Noyabr	2828,9	103,7		
Dekabr	4405,3	105,4		
IV rüb	10467,3	103,6		
İllik	35268,1	102,5		

**Pərakəndə ticarət dövriyyəsinin məhsul qrupları üzrə
dövriyyəsi və indeksləri**

	Ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları		Qeyri-ərzaq məhsulları	
	milyon manatla	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	milyon manatla	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
2017				
Yanvar	1298,2	100,8	1277,5	101,7
Fevral	1200,6	100,4	1149,7	103,1
Mart	1540,5	100,4	1459,6	103,2
I rüb	4039,3	100,7	3886,8	102,6
Aprel	1131,6	100,7	1168,0	102,9
May	1358,1	101,9	1334,5	103,7
İyun	1571,1	101,6	1693,5	101,2
II rüb	4060,8	101,4	4196,0	102,5
Yanvar-iyun	8100,1	101,0	8082,8	102,5
İyul	1462,2	102,1	1342,2	102,0
Avqust	1420,7	101,3	1315,0	104,9
Sentyabr	1573,1	103,4	1504,7	103,3
III rüb	4456,0	102,3	4161,9	103,4
Yanvar – sentyabr	12556,1	101,4	12244,7	102,9
Oktyabr	1628,7	102,5	1604,4	102,9
Noyabr	1439,0	104,9	1389,9	102,6
Dekabr	2259,6	104,4	2145,7	106,6
IV rüb	5327,3	103,6	5140,0	104,2
Yanvar- dekabr	17883,4	101,9	17384,7	103,1
2018				
Yanvar	1411,4	101,7	1383,2	103,0
Fevral	1279,9	101,8	1240,4	103,4
Mart	1612,8	102,6	1564,0	103,4
I rüb	4304,1	102,0	4187,6	103,3
Aprel	1162,0	101,5	1235,1	102,3
May	1392,6	101,3	1416,3	102,9
İyun	1640,3	102,2	1807,9	103,5
II rüb	4194,9	101,8	4459,3	103,0
Yanvar-iyun	8499,0	101,9	8646,9	103,1
İyul	1522,1	102,4	1414,3	103,7
Avqust	1511,3	104,6	1372,8	102,8
Sentyabr	1601,5	101,1	1590,2	104,2
III rüb	4634,9	102,6	4377,3	103,6
Yanvar – sentyabr	13133,9	102,1	13024,2	103,3

İctimai iaşə dövriyyəsinin dinamikası

	2017-ci il		2018-ci il	
	min manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	min manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Yanvar	88 695,6	100,3	97 479,7	103,5
Fevral	88 766,8	103,4	95 550,8	103,8
Mart	102 270,9	103,7	109 424,1	104,1
I rüb	279 733,3	100,6	302 454,6	103,8
Aprel	86 638,2	102,1	93 079,6	104,6
May	105 914,2	102,3	115 707,6	106,8
İyun	129 853,0	102,5	141 021,6	106,0
II rüb	322 405,4	102,3	349 808,8	105,9
Yanvar-iyun	602 138,7	102,1	652 263,3	104,8
İyul	116 113,7	105,3	126 193,7	106,9
Avqust	108 780,2	105,0	127 431,2	115,3
Sentyabr	118 189,6	104,3	123 713,8	102,9
III rüb	343 083,5	104,9	377 338,7	108,2
Yanvar-sentyabr	945 222,2	103,2	1 029 602,1	106,0
Oktyabr	128 024,4	102,9		
Noyabr	131 083,0	104,1		
Dekabr	197 432,5	105,9		
IV rüb	456 539,9	105,0		
İllik	1 401 762,1	103,4		

Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər (aylar üzrə)

	2017-ci il		2018-ci il	
	milyon manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	milyon manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Yanvar	700,6	97,3	737,5	101,3
Fevral	514,9	99,2	536,7	101,5
Mart	700,4	101,0	729,9	101,9
I rüb	1 915,9	98,6	2 004,1	101,7
Aprel	509,9	103,1	536,3	102,9
May	597,7	101,8	635,1	104,4
İyun	698,8	101,7	730,7	102,8
II rüb	1 806,4	102,2	1 902,1	103,3
Yanvar-iyun	3 722,3	100,4	3 906,2	102,5
İyul	722,4	100,9	759,3	103,7
Avqust	719,4	101,1	770,5	103,6
Sentyabr	815,3	102,1	850,5	101,0
III rüb	2 257,1	101,4	2 380,3	102,7
Yanvar-sentyabr	5 979,4	100,8	6 286,5	102,6
Oktyabr	778,1	102,1		
Noyabr	775,0	101,6		
Dekabr	1 103,5	102,9		
IV rüb	2 656,6	102,4		
İllik	8 636,0	101,2		

**2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında Azərbaycanın tərəfdaş
ölkələrlə xarici ticarət göstəriciləri***

min ABŞ dolları

Ölkələrin adı	Dövriyyə	İdxal	İxrac
Cəmi	19743395,2	6863451,4	12879943,8
o cümlədən:			
İtaliya	3791328,7	218208,4	3573120,3
Türkiyə	2085896,2	1002537,7	1083358,5
Rusiya Federasiyası	1477000,3	1065036,5	411963,8
Almaniya	1055268,9	435700,5	619568,4
İsrail	879482,4	17248,7	862233,7
Çin	753819,6	720660,9	33158,7
Hindistan	657871,6	61867,5	596004,1
Amerika Birləşmiş Ştatları	617810,1	358691,7	259118,4
Cexiya	568697,5	80997,6	487699,9
Tayvan (Çinin əyaləti)	567868,2	11830,3	556037,9
Fransa	504658,8	115812,2	388846,6
İndoneziya	499341,0	36713,1	462627,9
Kanada	480943,4	50146,5	430796,9
Ukrayna	476877,8	277578,1	199299,7
Gürcüstan	421107,9	55533,1	365574,8
Portuqaliya	411700,0	10444,9	401255,1
Birləşmiş Krallıq	411492,3	157930,1	253562,2
İspaniya	392088,6	58280,0	333808,6
Avstriya	272488,5	48620,3	223868,2
Rumıniya	269304,6	35373,7	233930,9
İsveçrə	240831,0	148636,6	92194,4
İran İslam Respublikası	198293,1	179571,7	18721,4
Yaponiya	196631,3	189709,1	6922,2
Yunanıstan	165420,1	6789,3	158630,8
Cənubi Afrika Respublikası	161874,9	161866,2	8,7
Digər ölkələr	2185298,4	1357666,7	827631,7

*) Gömrük məlumatı

Azərbaycanın xarici ticarət saldosu*

milyon ABŞ dolları

Dövr	2018-ci il			2017-ci il		
	Xarici ticarət saldosu	o cümlədən:		Xarici ticarət saldosu	o cümlədən:	
		MDB üzvü dövlətləri	digər ölkələr		MDB üzvü dövlətləri	digər ölkələr
Yanvar	349,0	-200,9	549,9	658,8	-52,4	711,2
Fevral	409,8	-82,3	492,1	753,5	-121,7	875,2
Mart	405,5	-165,8	571,3	628,3	-43,3	671,6
I rüb	1164,3	-449,0	1613,3	2040,6	-217,4	2258,0
Aprel	1462,2	-75,0	1537,2	569,6	-107,8	677,4
May	888,9	-120,7	1009,6	588,0	-94,8	682,8
İyun	486,7	-85,3	572,0	509,5	-34,8	544,3
II rüb	2837,8	-281,0	3118,8	1667,1	-237,4	1904,5
I y/illik	4002,1	-730,0	4732,1	3707,7	-454,8	4162,5
İyul	970,0	-156,8	1126,8	145,8	-129,1	274,9
Avqust	1044,3	-141,0	1185,3	450,4	-93,8	544,2
Sentyabr				283,0	-171,4	454,4
III rüb				879,2	-394,3	1273,5
9 aylıq				4586,9	-849,1	5436,0
Oktyabr				130,1	-160,1	290,2
Noyabr				237,6	-158,6	396,2
Dekabr				75,0	-178,3	253,3
IV rüb				442,7	-497,0	939,7
İllik				5029,6	-1346,1	6375,7

*) Gömrük məlumatı

**2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında ixrac olunan
mühüm növ məhsullar***

Malların adı	2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında		2017-ci ilin yanvar-avqust aylarına nisbətən, faizlə	
	miqdarı	məbləği (min dollar)	miqdarı	məbləği
Təzə tərəvəz, min ton	171,5	156588,9	96,7	107,4
Təzə meyvə, min ton	102,8	129250,7	137,6	133,0
Kartof, ton	66479,2	29598,4	115,5	114,7
Çay, ton	886,0	6042,0	77,5	93,8
Bitki yağları, ton	7475,4	6216,1	101,2	81,8
Məqarın, qida üçün yararlı digər qarışıqlar, ton	1276,9	1300,7	83,1	84,8
Şəkər, ton	29707,4	17374,1	60,6	54,4
Meyvə və tərəvəz konservləri, ton	4107,7	4699,8	114,9	164,2
Meyvə və tərəvəz şirələri, ton	4961,0	6215,0	87,0	101,3
Təbii üzüm şərabları və üzüm suslosu, min dkl	454,1	5232,8	2,2 d.	150,2
Tütün, ton	2070,6	6287,9	76,7	73,6
Bentonit gili, ton	98128,8	5546,9	95,5	85,8
Xam neft, min ton	19934,9	10493533,7	102,6	140,5
Xam neft, min ton (ARDNŞ və ABƏŞ-in məlumatlarına əsasən)	21595,3	10856145,2	99,9	141,9
Reaktiv mühərriklər üçün və digər məqsədlər üçün kerosin, min ton	239,6	131041,6	180,6	2,3 d.
Ağır destilyatlar və ya digər məqsədlər üçün qazoyllar, min ton	497,1	249382,9	118,1	157,6
Maye qaz, ton	66396,7	12347,0	122,7	94,8
Təbii qaz, mln. kub metr	4631,1	877666,2	88,8	94,5
Təbii qaz, mln. kub metr (ARDNŞ və ABƏŞ-in məlumatlarına əsasən)	5897,0	1047401,9	103,8	119,2
Neft koksu, min ton	168,2	10512,7	110,0	114,5
Polietilen, ton	66514,6	63034,4	116,8	110,5
Pambıq lifi, ton	36979,0	57108,6	2,1 d.	2,2 d.
Pambıq ipliyi, ton	5804,1	14433,1	125,7	135,0
Qara metallardan borular, ton	41211,9	33019,5	108,4	127,2
Qara metallardan yarımfabrikatlar, ton	21702,1	9740,8	30,3	44,7
Emal olunmamış alüminium, ton	27744,0	58502,9	118,3	162,3

*) Gömrük məlumatı

**2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında idxal olunan
mühüm növ məhsullar***

Malların adı	2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında		2017-ci ilin yanvar-avqust aylarına nisbətən, faizlə	
	miqdarı	məbləği (min dollar)	miqdarı	məbləği
İribuynuzlu heyvan əti, ton	5010,1	15298,0	78,3	86,6
Quş əti və onun əlavə məhsulları, ton	21845,2	24277,2	116,4	111,0
Kərə yağı, digər süd yağları və pastaları, ton	8018,2	47069,0	78,0	101,7
Kartof, ton	85611,0	21393,6	81,6	95,1
Təzə tərəvəz, ton	11751,0	6444,4	52,9	59,2
Təzə meyvə, ton	72508,0	64164,0	150,2	147,4
Çay, ton	8738,5	33858,0	109,0	109,1
Buğda, min ton	731,0	130955,8	120,4	116,4
Bitki yağları, ton	89166,0	76651,7	105,0	99,4
Xam şəkər və şəkər, min ton	148,9	54476,7	63,8	49,8
Siqaretlər mln. ədəd	6289,8	80950,5	98,4	82,8
Sement və sement klinkerləri, ton	33112,8	7866,4	164,8	182,6
Mineral gübrələr, min ton	183,7	52564,5	157,2	165,8
Polietilen, ton	25390,0	32188,6	134,2	148,2
Rezin şinlər, min ədəd	1180,3	40484,8	100,0	105,9
Polad prokatı, min ton	182,7	137346,0	96,8	117,5
Qara metallardan çubuqlar, min ton	100,6	60431,3	132,0	157,6
Qara metallardan künclüklər, ton	23315,9	19771,3	94,6	111,2
Qara metallardan borular, min ton	141,6	285966,5	2,0 d.	2,4 d.
Məişət kondisionerləri, min ədəd	114,7	27753,0	127,0	135,1
Məişət soyuducuları, ədəd	25941	6189,6	2,1 d.	2,0 d.
Paltaryuyan maşınlar, min ədəd	101,6	18533,5	120,9	134,9
Hesablama maşınları, blok və qurğuları, min ədəd	277,4	42834,7	106,5	85,5
Minik avtomobilləri, ədəd	12525	212522,7	2,6 d.	2,0 d.
Avtobuslar, ədəd	100	5901,4	74,6	64,3
Yük avtomobilləri, ədəd	1332	21747,0	2,2 d.	2,2 d.
Oturacaq, ofis, mətbəx, yataq və digər mebellər, min ədəd	460,9	49759,4	122,5	125,2

*) Gömrük məlumatı

**2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında MDB ölkələri üzrə əsas sosial-iqtisadi göstəricilər
(ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən faizlə, daimi qiymətlərlə)**

	Azərbaycan	Ermənistan	Belarus	Qazaxıstan	Qırğızıstan	Moldova	Rusiya	Tacikistan	Ukrayna
Ümumi Daxili Məhsul	100,7	108,3 ¹⁾	103,7	104,1 ^{1)*}	99,7	104,5 ¹⁾	101,7 ¹⁾	107,2 ¹⁾	103,8 ²⁾
Sənaye məhsulunun ümumi həcmi	101,9	104,4	107,1	104,7	90,7	107,5 ³⁾	103,1	112,9	102,2
Sənaye məhsulu istehsalçılarının qiymət indeksi	130,5	102,8	106,9	118,0	102,9	100,7	110,4	103,5	117,9
Əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlər	87,2	108,5	110,4	121,4	105,1	107,4 ¹⁾	103,2 ¹⁾	126,1	126,5 ¹⁾⁴⁾
Ümumi istifadədə olan dəmir yolu ilə yük daşınması	97,7	107,0	109,8	107,6	118,8 ⁵⁾	112,0	102,9	118,9	95,5
Pərakəndə əmtəə dövriyyəsi	102,7	101,7	109,4	106,5	105,3		102,7	105,4	105,4
o cümlədən satış müəssisələrinin pərakəndə əmtəə dövriyyəsi	106,2	102,2	111,8	107,9	109,0	107,1 ⁶⁾	103,3	128,2	105,0
İstehlak qiymətlərinin indeksi	102,7	102,5	104,7	106,3	101,9	103,9	102,4	103,1	111,7
Əhalinin gəlirləri (faktiki qiymətlərlə)	109,5 ⁷⁾		113,3 ³⁾				105,2 ⁸⁾ *		
Əhalinin mal alınması və xidmətlərə xərcləri (faktiki qiymətlərlə)	105,7 ⁷⁾						108,3*		
Sərəncamda qalan real gəlirlər	107,0 ⁷⁾		107,7 ³⁾				102,2 ⁸⁾ *		
İqtisadiyyatda işləyənlərin orta aylıq əmək haqqı	103,7 ³⁾	103,7*	117,9	108,7*	106,7 ³⁾	113,1 ¹⁾	111,0*	104,7 ³⁾	126,0 ³⁾
İşçi qüvvəsinin müayinəsi əsasında işsizlərin ümumi sayı				100,2*			92,4*		
Məşğulluq xidməti orqanlarından rəsmi qeydiyyatdan keçmiş işsizlərin sayı (dövrün sonuna)	96,5	90,0	54,8	105,6*	109,5	78,0	87,9	102,9 ³⁾	93,9 ²⁾

...ardı

**2018-ci ilin yanvar-avqust aylarında MDB ölkələri üzrə əsas sosial-iqtisadi göstəricilər
(ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən faizlə, daimi qiymətlərlə)**

	Azərbaycan	Ermənistan	Belarus	Qazaxıstan	Qırğızıstan	Moldova	Rusiya	Tacikistan	Ukrayna
İxrac (faktiki qiymətlərlə) - cəmi	96,0 ⁹⁾	116,5	118,7 ³⁾	126,0 ³⁾	98,4 ³⁾	125,8 ³⁾	128,5 ¹⁰⁾	116,9	112,7 ³⁾
o cümlədən									
MDB dövlətlərinə	90,6	136,8	107,8	116,9	116,5	96,1	119,6	132,3	105,7
MDB üzvü olmayan dövlətlərə	96,5	109,9	135,4	127,8	84,4	133,6	130,0	105,2	114,1
İdxal (faktiki qiymətlərlə) - cəmi	100,5 ⁹⁾	132,0	119,9 ³⁾	110,3 ³⁾	120,0 ³⁾	125,0 ³⁾	111,0 ¹⁰⁾	120,3	115,9 ³⁾
o cümlədən									
MDB dövlətlərindən	111,8	121,9	124,0	107,0	98,1	119,6	109,2	114,2	123,4
MDB üzvü olmayan dövlətlərdən	96,8	136,9	113,2	113,4	139,0	126,8	111,2	129,4	113,8

¹⁾ 2018-ci ilin yanvar-iyunu 2017-ci ilin yanvar-iyununa nisbətən

²⁾ 2018-ci ilin II rübü 2017-ci ilin II rübünə nisbətən.

³⁾ 2018-ci ilin yanvar-iyulu 2017-ci ilin yanvar-iyuluna nisbətən

⁴⁾ Qeyri-maddi aktivlərə yönəldilən investisiyalar daxil olmaqla

⁵⁾Yüklərin yüklənməsi

⁶⁾ 2018-ci ilin yanvar-iyulu 2017-ci ilin yanvar-iyuluna nisbətən. Ticarət müəssisələrinin avtomobil və motosikllər nəzərə alınmadan əmtəə satışından əldə olunan gəlirləri

⁷⁾ Milli hesablar sisteminin metodologiyasına əsasən

⁸⁾ Müqayisəlik üçün göstərici 2017-ci ilin yanvar ayında pensiyaçılara 5000 rubl məbləğində ödənilən birdəfəlik müavinət nəzərə alınmadan hesablanmışdır. Ödənişlər hesablanmaqla əhalinin pul gəlirlərinin artım sürəti (faktiki qiymətlərlə) 104,7 faiz, real gəlirləri 101,4 faiz təşkil etmişdir.

⁹⁾ 2018-ci ilin yanvar-iyulu 2017-ci ilin yanvar-iyuluna nisbətən. Müqayisəli qiymətlərlə verilir

¹⁰⁾ 2018-ci ilin yanvar-iyulu 2017-ci ilin yanvar-iyuluna nisbətən. Rusiya Bankının tədiyə balansının məlumatlarına əsasən

* Qiymətləndirmə

Qeyd: Ukrayna üzrə məlumatlar Ukraynanın Dövlət statistika xidmətinin rəsmi saytından götürülmüşdür.

METODOLOJİ İZAHLAR

Ümumi daxili məhsul (ÜDM) milli hesablar sisteminin ən mühüm göstəricilərindən biridir. ÜDM həm istehsal, həm də xidmətlər sahələrində rezident vahidlərin iqtisadi fəaliyyətinin son nəticəsini xarakterizə edir və bu vahidlərin son istehlak üçün məhsul və xidmətlər istehsalı üzrə yaratdığı əlavə dəyərle ölçülür.

ÜDM ölkədə məhsul və xidmətlər istehsalçıları arasında bölüşdürülən ilkin gəlirlərin, yəni muzzdlu işçilərə verilən əmək haqqının, istehsala və idxala görə xalis vergilərin, ümumi mənfəətin və ümumi qarışıq gəlirlərin məbləği, başqa sözlə desək gəlirlər üsulu ilə də müəyyənləşdirilə bilər.

Ümumi daxili məhsuldan istifadə edilməsi (xərclər üsulu) məhsul və xidmətlərin son istehlakını, əsas kapitalın ümumi yığımını, maddi dövriyyə vəsaitləri ehtiyatlarının dəyişməsinə, qiymətlilərin (sərvətlərin) xalis əldə edilməsini və məhsul və xidmətlərin ixrac və idxal saldosunu özündə birləşdirir.

Məhsula və idxala xalis vergilər - subsidiyalar çıxılmaqla məhsula və idxala vergilərdir.

Məhsula görə vergi və idxal (ixrac) vergiləri. Məhsula görə vergilər adətən məhsul və ya xidmət vahidinə görə, yəni rezidentlər tərəfindən istehsal edilən, satılan və ya idxal edilən məhsul və xidmətlərin miqdarına, yaxud dəyərinə mütənəsib olaraq alınan vergilərdir. Onlara əsasən aşağıdakı vergilər aid edilir:

- əlavə dəyər vergisi (ƏDV);
- aksizlər, satışa görə vergilər və s;
- ayrı-ayrı xidmət növlərinə görə vergilər (nəqliyyat, rabitə xidmətlərinə görə vergilər, sığorta vergiləri, reklam, əyləncələrə, oyun və lotereyalara, idman tədbirlərinə görə vergilər və s);
- dövlətin gəlirini artırmaq məqsədilə müəyyən növ məhsul və xidmətlərin istehsalına və yerləşdirilməsinə qanunla inhisar hüququ verilən dövlət müəssisələrinin mənfəəti (fiskal inhisarçıların mənfəəti);
- idxal və ixrac vergiləri, gömrük rüsumları.

Sənaye məhsulunun (işlərin, xidmətlərin) dəyərinə - əsas fəaliyyəti sənaye olan müəssisələr (hüquqi şəxslər) və onların ayrı-ayrı xüsusiləşdirilmiş bölmələri, hüquqi şəxs yaratmadan sənaye fəaliyyəti göstərən fərdi sahibkarlar tərəfindən, habelə ev təsərrüfatları tərəfindən satılmaq üçün istehsal olunmuş sənaye məhsulunun, sənaye xarakterli işlərin, xidmətlərin dəyəri daxil edilir. Bura sənaye müəssisəsinin və fərdi sahibkarın bütün bölmələri tərəfindən kənara satılmış, özünün əsaslı tikintisinə və qeyri-sənaye bölmələrinə verilmiş, özünün əsas fondlarının (vəsaitlərinin) tərkibinə daxil edilmiş, eləcə də əmək haqqı kimi öz işçilərinə verilmiş məmulat və məhsulların dəyəri, həmçinin hesabat dövründə və ya əvvəllər istehsal olunmasından asılı olmayaraq hesabat dövründə kənara, özünün əsaslı tikintisinə və qeyri-sənaye bölmələrinə satılmış özünün istehsalı olan yarımfabrikatların dəyəri daxil edilir. Dəyəri hazır məhsulun istehsalçısı tərəfindən ödənilməyən xammal və materiallardan hazırlanan məmulat bu xammal və materialların dəyəri çıxılmaqla faktiki qüvvədə olan buraxılış qiymətləri ilə sənaye məhsulunun dəyərinə daxil edilir. Sənaye müəssisələrində məhsulun dəyəri zavoddaxili dövriyyənin dəyəri nəzərə alınmadan zavod metodu ilə müəyyən edilir.

Sənaye məhsulunun fiziki həcm indeksi - sənaye fəaliyyəti nəticəsində istehsal edilmiş məhsul kütləsinin müqayisə edilən dövrə nisbətdə dəyişməsinə xarakterizə edən nisbi göstəricidir. 2001-ci ildən tətbiq olunan metodologiyaya əsasən sənaye məhsulunun fiziki həcm indeksi məhsulun natura ifadəsində istehsalına əsaslanmaqla yanaşı, aqreqasiya zamanı çəki kimi dəyər ifadəsində “məhsul buraxılışı” göstəricisi deyil, beynəlxalq təcrübəyə uyğun olaraq “əlavə dəyər” göstəricisi əsasında hesablanır.

Əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlər – bütün növ əsas vəsaitlərin alınmasına, yaradılmasına və təkrar istehsalına yönəldilmiş xərclərin məcmusudur. Əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlər tikinti-quraşdırma işlərinə, quraşdırılması tələb olunan və ya tələb olunmayan, tikili və obyektlərin smetasına daxil olan və ya daxil olmayan maşın və avadanlıqların alınmasına və quraşdırılmasına, işçi və məhsuldar heyvanların

alınmasına, çoxillik əkmələrin və meşə zolaqlarının salınmasına, layihə-axtarış və sair işlərin yerinə yetirilməsinə sərf edilən xərclərin cəmindən ibarətdir. Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin maliyyələşdirmə mənbələri müəssisə və təşkilatların öz vəsaitləri, büdcə vəsaitləri (dövlət büdcəsi və ya yerli büdcələr), əhalinin şəxsi vəsaitləri, bank kreditləri, büdcədən kənar fondların vəsaitləri və digər vəsaitlər ola bilər.

Tikinti-quraşdırma işlərinə sərf edilən vəsait – yeni tikilən, yenidən qurulan, genişləndirilən bütün növ bina və qurğuların layihə-smeta sənədlərində yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulmuş tikinti işlərinə və tikintinin smetasına daxil olan və daxil olmayan avadanlıqların quraşdırılması işlərinə sərf edilmiş vəsaitlərin yekunundan ibarətdir.

Məhsul istehsalı obyektlərinin tikintisi – sənaye, kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq və tikinti fəaliyyət sahəsi obyektlərinin inşasına yönəldilmiş vəsaitin həcmi daxildir.

Xidmət sahələri obyektlərinin tikintisi – ticarət, nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, informasiya və rabitə, daşınmaz əmlak, təhsil, səhiyyə, istirahət, əyləncə və incəsənət və digər xidmət sahələri obyektlərinin inşasına yönəldilmiş vəsaitin həcmi daxildir.

Neft sektoru üzrə əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər – xam neftin, təbii qazın hasilatı və neft məhsullarının istehsalı ilə məşğul olan müəssisələrin əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitləridir.

Qeyri-neft sektoru üzrə əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər dedikdə, neft sektoru üzrə əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər istisna olmaqla, ölkə iqtisadiyyatının bütün fəaliyyət sahələrində əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər başa düşülür.

Xarici mənbələrdən əsas kapitala yönəldilmiş xarici vəsaitlər – xarici sərmayədarlar tərəfindən yeni tikintiyə, yenidənqurma və genişləndirmə üzrə tikinti işlərinə, maşın və avadanlıqların əldə edilməsinə sərf edilən investisiyalar aiddir. Buraya həmçinin tikinti işlərində istifadə edilmiş xarici kreditlər, qrantlar və humanitar yardımlar hesabına istifadə edilmiş vəsaitlər də daxildir.

Daxili mənbələrdən əsas kapitalla yönəldilmiş daxili vəsaitlər – məşəyi xarici vəsaitlər olmayan, ölkədə fəaliyyət göstərən müəssisə və təşkilatların öz vəsaitləri, büdcə vəsaiti (dövlət büdcəsi və ya yerli büdcə), ölkə vətəndaşlarının şəxsi vəsaitləri və ölkə banklarının kreditləri hesabına əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlərin məcmusudur.

Podrat müqavilələri ilə yerinə yetirilən tikinti işlərinin dəyərinə – tikinti müəssisələri ilə tikinti işlərinin həyata keçirilməsini maliyyələşdirən sifarişçi müəssisə və təşkilatlar arasında bağlanmış müqavilələr əsasında tikinti müəssisələrinin öz gücləri ilə yerinə yetirdikləri bütün növ tikinti işlərinin və xidmətlərin dəyəri aiddir. Bu işlərə tikinti-quraşdırma (yeni tikinti, yenidənqurma, genişləndirmə), əsaslı təmir, cari təmir və digər işlərin və xidmətlərin dəyəri daxildir.

İstifadəyə verilmiş yaşayış evlərinin ümumi sahəsi – ümumi sahəyə mənzildəki bütün otaqların sahəsi, mətbəxlərin, dəhlizlərin, sanitar qovşaqlarının, vanna və qarderobların, anbarların, eyvanların, lociyaların və digərlərin sahəsi daxildir.

Yaşayış evlərində mənzillər – daimi yaşayış üçün istifadə olunan, başqa yaşayış mənzilləri ilə daxili əlaqəsi olmayan və özünün pilləkən meydançasına, ümumi dəhlizə və ya bilavasitə küçəyə çıxış yolu olan sahədir. Mənzil bir neçə otaqdan ibarət ola bilər.

Kənd, meşə və balıqçılıq təsərrüfatının ümumi məhsulu dedikdə, bu sahədə (kənd, meşə və balıqçılıq) həm satış, həm də şəxsi istehlak məqsədilə istehsal edilmiş məhsul və xidmətlərin ümumi dəyəri nəzərdə tutulur. O, bitkiçilik və heyvandarlıqda, ovçuluq, meşəçilik və balıqçılıq təsərrüfatlarında istehsal olunmuş məhsulların (xidmətlərin) dəyəri əsasında formalaşır.

Bitkiçilik və heyvandarlığın ümumi məhsuluna istehsal olunmuş bitkiçilik və heyvandarlıq məhsullarının dəyəri, bitkiçilikdə bitməmiş istehsalın dəyərinin dəyişməsi və göstərilmiş kənd təsərrüfatı xidmətlərinin dəyəri daxil edilir.

İstehsal olunmuş bitkiçilik məhsulunun dəyərinə kənd təsərrüfatı bitkiləri məhsullarının – dənli, texniki bitkilərin (yağlı bitkilərin toxumları, şəkər çuğunduru, tütün və s.), kartof, tərəvəz və bostan bitkilərinin, meyvə və

giləmeyvənin, digər bitkiçilik məhsullarının (yemlik kökümeyvəliklər, quru ot, küləş, senaj, silos, güllər və s.) dəyəri daxil edilir.

Bitkiçilikdə bitməmiş istehsalın dəyərinə torpağın becərilməsinə çəkilən xərclər (payız şumlaması, herik şumlanması, məhsulu gələcək dövrlərdə əldə olunacaq payızlıq taxılın əkini üçün zəmin hazırlanması), yatırım xərcləri, bağların becərilmə və saxlanma xərcləri daxildir.

Heyvandarlıqda istehsal olunmuş məhsulların dəyəri kənd təsərrüfatı heyvanlarından alınmış məhsulların (süd, yumurta, yun, dəri və s.) dəyəri, kəsim üçün satılmış mal-qara və quşların dəyəri, arıçılıq və xəzli heyvandarlıq məhsullarının dəyərindən ibarətdir.

Göstərilmiş kənd təsərrüfatı xidmətlərinin dəyərinə tarlaçılıq, açıq torpaqda tərəvəzçilik və gülçülük sahəsində, qorunan torpaqlarda becərilmə üzrə, bağçılıq, üzümçülük sahəsində və digər çoxillik əkmələrə göstərilən xidmətlər, aqromeliorasiya xidmətləri, kənd təsərrüfatı bitkilərinin xəstəlik və ziyanvericilərdən qorunması, gübrələrin hazırlanması və gətirilməsi, heyvanların yetişdirilməsi, məhsul yığımından sonrakı kənd təsərrüfatı xidmətləri, çoxaldılma üçün toxumun emal və hazırlanması, tinglik xidmətlərinin dəyəri daxildir.

Ovçuluq təsərrüfatlarında istehsal olunmuş məhsulun dəyərinə vəhşi heyvanların və ov quşlarının ovlanmasından əldə olunmuş dəyər, ovçuluq təsərrüfatının aparılması (vəhşi heyvanların qorunması, onların sayının və yayılmasının uçotu, ovçuluq təsərrüfatlarının yaradılması və ovçuluq təsərrüfatlarında iqtisadi müşahidələrin aparılması və s.) xərcləri, vəhşi heyvanların və ov quşlarının yetişdirilməsi və ovlanması üçün göstərilən xidmətlərin dəyəri daxil edilir.

İstehsal olunmuş meşəçilik və ağac tədarükü məhsullarının dəyərinə meşəyə qulluq və əsas istifadə ilə bağlı doğranmanın gedişində alınmış oduncaq, meşə əkmələrinin rekonstruksiyası ilə əlaqədar kəsmələr və seçmə sanitariya kəsmələr, meşələrin becərilməsi, bərpası və salınması xərcləri, meşəçilik və ağac tədarükü ilə əlaqədar xidmətlərin dəyəri aid olunur.

Balıqçılıq və dəniz məhsullarının dəyərində ovlanmış balığın, dəniz məhsullarının (xərçəngkimilər, molyusklar, tısbağalar, suitilər, dəniz kirpisi, təbii mirvarilər, mərcanlar, yosunlar və s.) dəyəri, dəniz orqanizmlərinin və bitkilərinin yetişdirilməsinə, mühafizəsinə çəkilən xərclər, biotexniki tədbirlərin yerinə yetirilməsi (süni kürütökmə yerlərinin quraşdırılması balıq ehtiyatlarının artırılması, vətəgə əhəmiyyətli balıqların təkrar istehsalı), balıqçılıq və balıq ovlanması ilə bağlı göstərilən xidmətlərin dəyəri daxildir.

Mal-qaranın sayı haqqında məlumatlar kənd təsərrüfatı müəssisələri üzrə rəsmi statistik hesabat formaları, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatları üzrə kənd ərazi icra dairələrinin (vahidlərinin) hesabatları və seçmə müayinə materiallarına əsasən hesablanması yolu ilə müəyyən olunur.

Nəqliyyat sektorunda yük daşınması - mülkiyyət və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq əsas fəaliyyəti nəqliyyat işi olan hüquqi şəxslər-müəssisələr və hüquqi şəxs yaratmadan avtomobil nəqliyyatı sahəsində fəaliyyət göstərən fiziki şəxslər tərəfindən kommersiya məqsədilə daşınmış yüklərin həcmidir.

Nəqliyyat sektorunda yük dövriyyəsi - nəqliyyat müəssisələri və hüquqi şəxs yaratmadan avtomobil nəqliyyatı sahəsində fəaliyyət göstərən fiziki şəxslərin-fərdi sahibkarların nəqliyyat vasitələrinin daşdığı yükün həcmi daşınmış məsafə ilə əlaqədə ton-kilometrlərlə ifadə edir. Bu göstərici hər bir reys üzrə daşınmış yükün tonla miqdarının daşınma məsafəsinə-kilometrlərə vurulması hasillərinin cəmi kimi hesablanır.

Nəqliyyat sektorunda sərnişin daşınması - ölkə ərazisində və beynəlxalq marşrutlarda bütün növlərdən olan qatarlar, gəmilər, avtobus, taksi, təyyarə və metro vasitəsi ilə daşınmış sərnişinlərin sayını əhatə edir. Sərnişin daşınmasının həcmi, gediş haqqını almaq üçün tətbiq edilən tarif dərəcəsiindən asılı olmayaraq, ölkə daxilində və beynəlxalq xətlərdə daşınmış sərnişinlərin hamısı (ödəniş etmədən getmək hüququ olan sərnişinləri də daxil etmək şərti ilə) daxildir.

Nəqliyyat sektorunda sərnişin dövriyyəsi – sərnişindəşımə nəqliyyatının işinin həcmi məsafə ilə

xarakterizə edir və sənişin-kilometrlə ölçülür. Sənişin dövriyyəsi daşınmış sənişinlərin sayını onların daşınma məsafəsinə vurmaq yolu ilə hesablanır.

Rabitə xidmətlərinin dəyəri - rabitə müəssisəsinin əsas fəaliyyətindən əldə olunan gəlirlərdir və bu göstərici idarə, müəssisə və təşkilatlara, habelə əhaliyə göstərilmiş rabitə xidmətləri müqabilində rabitə müəssisəsinin əldə etdiyi pul vəsaitinin cəmini xarakterizə edir. Buraya poçt rabitəsi, feldyeger və xüsusi rabitə, sənədli elektrik rabitəsi, şəhərlərarası və beynəlxalq telefon rabitəsi, şəhər telefon rabitəsi, kənd telefon rabitəsi, radiorabitə, radio və televiziya yayımı və peyk rabitəsi, naqilli səs yayımı üzrə radiotezliklərin ayrılması, qeydiyyatı, istismarı və nəzarəti, naqilsiz radiorabitə üzrə, mobil telefon rabitəsi, internet xidmətləri, İSDN xidmətləri, ADSL və HDSL xidmətləri, DATA xidmətləri, simsiz yerli telefon rabitəsi xidmətləri və digər rabitə xidmətləri üzrə əldə olunmuş gəlirlər daxildir.

Pərakəndə əmtəə dövriyyəsi - əmtəələrin tədavi sferasından şəxsi istehlak sferasına hərəkətinin son mərhələsini, əmtəələrin əhaliyə satışını əks etdirir.

İaşə əmtəə dövriyyəsi - iaşə şəbəkələri vasitəsi ilə kulinariya məhsulları, xörəklər, yarımfabrikatlar, həmçinin aşpazlıq emalından keçməmiş digər əmtəələrin əhaliyə satışını əks etdirir.

Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər - əhalinin sifarişi ilə, onun şəxsi tələbatını ödəmək üçün göstərilən və haqqı əhali tərəfindən ödənilən xidmətlərin dəyərini əks etdirir.

İxrac - ölkədə istehsal olunmuş və ya başqa ölkələrdən gətirilmiş malların (təkrar ixrac) ölkə sərhədlərindən kənara göndərilməsidir. Ölkənin öz istehsalı sayılan mallara, həmçinin ölkəyə gətirilən və təkrar emal olunaraq əsas kəmiyyət və keyfiyyət göstəricilərini dəyişən xarici mənşəli mallar da daxil edilir.

İdxal - ölkədə istehlak etmək və ya təkrar ixrac edilmək üçün ölkə sərhədlərindən kənardan mal gətirilməsidir.

Xarici ticarət dövriyyəsi - idxal və ixracın dəyərinin cəmidir.

Xarici ticarət saldosu - ixrac və idxalın fərqidir. Əgər ixrac idxaldan çoxdursa müsbət saldo, idxal ixracdan çoxdursa mənfi saldo alınır.

Orta aylıq nominal əməkhaqqı – hesablanmış əməkhaqqı fondunun (vergilər və digər sosial ödəmələr daxil olmaqla) faktiki işləmiş işçilərin sayına (sosial, habelə ödənişsiz məzuniyyət verilmiş işçilər istisna olmaqla) bölünməsi ilə müəyyən edilir.

Büdcə - Azərbaycan Respublikasının müvafiq dövlət hakimiyyəti və özünüidarəetmə orqanları vasitəsilə dövlətə və bələdiyyələrə məxsus vəzifə və funksiyaları yerinə yetirmək üçün lazım olan pul vəsaitinin yığılması və istifadə olunması üçün əsas maliyyə sənədidir.

Büdcə gəlirləri - Azərbaycan Respublikasının, Naxçıvan Muxtar Respublikasının və yerli özünüidarəetmə orqanlarının müvafiq qanunvericilik aktları ilə müəyyən olunmuş qaydada dövlət büdcəsinə, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə və yerli büdcələrə daxil olan vergilər, rüsumlar, digər ödənişlər və daxilolmalardır.

Büdcə xərcləri - büdcə təsnifatına uyğun olaraq dövlət büdcəsindən, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsindən və yerli büdcələrdən qanunvericiliklə nəzərdə tutulan tələbatı ödəmək üçün ayrılan vəsaitdir.

Büdcə kəsiri (defisit) - büdcə xərclərinin gəlirlərlə təmin olunmayan məbləğidir.

Büdcə artıqlığı (profisit) - büdcə gəlirlərinin büdcə xərclərindən artıq olan məbləğidir.

Maliyyə nəticələrinin (mənfəət (+) zərər (-) saldosu) – təşkilatın bütün təsərrüfat əməliyyatlarında, mühasibat uçotu əsasında aydınlaşdırılmış son maliyyə nəticələridir ki, məhsul (mal və xidmətlər) satışından əldə edilən mənfəəti (zərər), əks etdirərək, təşkilatın digər əmlakından, əsas vəsaitlərdən və satışdankənar əməliyyatlardan alınan gəlirlərin bu əməliyyatlara çəkilən xərci qədər azaldılan hissəsidir.

Pul aqreqatı M2 Milli valyuta hesabatlarında, cari hesabatlarda və qeyri-maliyyə təşkilatları və fiziki şəxs depozitlərinin tədavüldə (bankdan kənar) olan nağd pulların həcmi və qalıq vəsaitini özündə əks etdirir.

İqtisadi fəal əhali – məşğul və işsiz əhalinin ümumi sayıdır.

İqtisadi qeyri-fəal əhali – məşğul olmayan, müəyyən dövr ərzində iş axtarmayan və işə başlamağa hazır olmayan 15 və yuxarı yaşda olan şəxslərdir.

Məşğul əhali - Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə zidd olmayan və bir qayda olaraq qazanc (gəlir) gətirən hər hansı fəaliyyətlə məşğul olan Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları, Azərbaycan Respublikasında daimi yaşayan vətəndaşlığı olmayan şəxslər və əcnəbilərdir.

İşsiz əhali – işi və qazancı olmayan, işə başlamağa hazır olub, müvafiq icra hakimiyyəti orqanında işaxtaran kimi qeydiyyatda alınan əmək qabiliyyətli yaşda olan əmək qabiliyyətli şəxslərdir. Bu şəxslər, milli qanunvericiliyə uyğun olaraq işsiz statusu almaq hüququna malikdir.

İşsizliyin səviyyəsi – işsizlərin sayının iqtisadi fəal əhalinin sayında faizlə ölçülən xüsusi çəkisidir.

İstehlak qiymətləri indeksi (İQİ) – orta alıcılıq qabiliyyətli alıcının aldığı malların və istifadə etdiyi xidmətlərin qeydə alınmış məcmusunun dəyərinin ümumi dəyişməsinə səciyyələndirən nisbi göstəricidir. Bu göstərici müəyyən dövr ərzində istehlak edilən malların və xidmətlərin dəyişməz qaldığı şəraitdə əhalinin istehlak xərclərinin ümumi məbləğinin dəyişməsinə əks etdirir. İQİ-nin başlıca təyinatlı istehlak mallarının və xidmətlərin qiymət dinamikasının müəyyənləşdirilməsidir.

Sənaye məhsulları istehsalçılarının qiymət indeksi (SQİ) – baza sənaye müəssisələri və təşkilatlarının təmsilçi mallarının qiymət qeydiyyatı əsasında hesablanır. Qeydiyyat üçün cari ayda istehsal olunan və yüklənən məhsulların faktiki qiymətləri (əlavə dəyər vergisi, aksizlər, məhsulun maya dəyərinə aid olmayan daşınma xərcləri və s. vergi ödəmələri nəzərə alınmadan) götürülür. Sənaye məhsulları istehsalçılarının qiymət indeksi həm məhsullar, həm də iqtisadi fəaliyyət növlərinə görə hesablanır.

Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi (KTQİ) – kənd təsərrüfatı müəssisələri, fermer təsərrüfatları və ev təsərrüfatları tərəfindən müxtəlif kanallar

üzrə realizə edilən kənd təsərrüfatı məhsullarının qiymətlərinin səviyyəsi və dinamikasını xarakterizə edir. Kənd təsərrüfatı məhsullarının qiymətləri üzərində müşahidə kənd təsərrüfatı müəssisələrinin seçmə şəbəkəsi üzrə həyata keçirilir.

Alınmış məlumatlar kənd təsərrüfatı məhsullarının realizə şərtlərinin dəyişməsinin təhlilində və kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının gəlirlərinin dəyişməsində qiymətin rolunun aydınlaşdırılmasında istifadə edilir.

Tikinti işlərinin qiymət indeksi - “Tikinti” iqtisadi fəaliyyət növünü xarakterizə edən qiymət statistikasının sisteminin göstəricilərindən biri hesab olunur və “tərkib elementləri” metodu ilə hesablanır. Tikintidə qiymətlərin dinamikası üçün ən vacib, tipik tikinti məhsullarının - yerüstü tikililər və yol qovşaqlarında istifadə olunan məhsulların müayinəsi aparılır.

İndeksin hesablanması üçün informasiya mənbəyi kimi tikinti təşkilatlarının seçmə şəbəkəsinin statistik müayinə məlumatları çıxış edir. Tikinti işlərinin hər bir növü üzrə hesabat və əvvəlki dövrün faktiki qiymətlərinin müqayisəsi yolu ilə fərdi indeksləri hesablanır. Daha yüksək səviyyələrdə qiymət indekslərinin aqreqasiyası zamanı seçilmiş tipik tikili növlərinin inşasında ilkin iş və elementlərin dəyər qiymətləndirilməsi ilə əsaslandırılmış çəki strukturundan istifadə olunur.

Tikintidə mövcud olan smeta-normativ bazasına əsaslanan tikinti elementləri bundan sonra respublika ərazisini təmsil edən tikililərin standart tipləri üzrə aqreqasiya olunur.

Nəqliyyat sektorunda yükdaşıma tariflərinin indeksləri - ayrı-ayrı nəqliyyat növlərinin yükdaşıma tariflərinin dəyişmə templərinin qiymətləndirilməsi üçün həmçinin, ümumi daxili məhsulun (ÜDM) artma (azalma) tempinin hesablanması üçün istifadə olunan deflyator indekslərin və digər makroiqtisadi göstəricilərin müəyyən edilməsi üçün nəzərdə tutulub. Onlar nəqliyyat təşkilatlarının müxtəlif nəqliyyat növləri vasitəsilə yükdaşımalardan əldə etdikləri gəlirlərdəki qiymət (tarif) amilinin xarakterizə edilməsi üçün istifadə edilir. Yükdaşıma tarifləri indeksləri makro səviyyədə proqnozların verilməsi və müxtəlif iqtisadi

hesablamaların yerinə yetirilməsi zamanı tətbiq edilir. Yükdaşıma tarifləri indeksləri müxtəlif əlamətlərə; yükün növünə, göndərmənin ölçüsünə, çatdırma vaxtına, daşınma məsafəsinə, daşınma ərazisinə, hərəkət edən tərkibin növünə, yükqaldırma səviyyəsinə və s. görə daşınan yüklərin strukturundakı dəyişmələri nəzərə almadan hesabat dövrü üzrə onların dəyişmələrini müəyyən etməyə imkan verir.

Bütün nəqliyyat növlərinin yükdaşıma tariflərinin məcmu indeksi dəmir yolu, boru kəməri, dəniz, daxili sular, avtomobil və hava nəqliyyatı növlərinin yükdaşıma tariflərinin indeksləri əsasında müəyyən edilir.

İxrac əməliyyatlarının qiymət indeksi respublikada istehsal olunan və digər ölkələrə ixrac olunan malların qiymətlərindəki dəyişiklikləri xarakterizə edir. Gömrük rüsumları nəzərə alınmadan özündə malın dəyərini, çatdırılma və gəminin göyertəsinə yükləmə xərclərini əks etdirən FOB qiymətləri onu şərtləndirən əsas amildir.

İdxal əməliyyatlarının qiymət indeksi respublikanın ehtiyacları üçün dünya ölkələrindən alınan malların qiymətlərindəki dəyişiklikləri xarakterizə edir. Gömrük rüsumları nəzərə alınmadan özündə malın dəyərini, idxalatçı ölkənin sərhədlərinə kimi sığorta və yükdaşıma xərclərini əks etdirən CIF qiymətləri onu şərtləndirən əsas amildir.

Pensiyaçılar - Azərbaycan Respublikasının “Əmək pensiyaları haqqında” Qanununda nəzərdə tutulmuş şərtlər daxilində hesabat ilinin əvvəlinə yaşa, əlilliyə və ya ailə başçısının itirilməsinə görə hər ay pul vəsaiti şəklində maddi təminat alan şəxslərdir.

Təyin olunmuş aylıq pensiyaların orta məbləği - təyin olunmuş aylıq pensiyaların ümumi məbləğini sosial müdafiə orqanlarında qeydiyyatda olan pensiyaçıların sayına bölməklə müəyyən edilir.

Yaşa və əlilliyə görə əmək pensiyası baza, sığorta və yığım hissəsindən, ailə başçısını itirməyə görə əmək pensiyası isə baza və sığorta hissəsindən ibarətdir.

Sosial müavinətlər - Azərbaycan Respublikasının “Sosial müavinətlər haqqında” Qanunu ilə müəyyən edilmiş

qaydada ayrı-ayrı kateqoriyalardan olan şəxslərə sosial yardım göstərilməsi məqsədilə aylıq və ya birdəfəlik ödənilən pul vəsaitidir.

Ünvanlı dövlət sosial yardımı - aztəminatlı ailələrə dövlət tərəfindən göstərilən pul yardımudur.

Aztəminatlı ailə - orta aylıq gəliri hər bir ailə üzvü üçün ehtiyac meyarı məcmusundan aşağı olan ailədir.

Ehtiyac meyarı - əhalinin əsas sosial-demoqrafik qrupları üzrə yaşayış minimumundan asılı olaraq ünvanlı dövlət sosial yardımının təyin edilməsi məqsədilə dövlət büdcəsi ilə birgə hər il üçün təsdiq olunan həddir.

Əhali sayının cari hesablanması əhalinin son siyahıyaalmasının yekunları əsasında aparılır və hər il bu ərazidə doğulanların və daimi yaşamaq üçün bu əraziyə gələnlərin sayı əhalinin sayına əlavə edilir, ölənlərin və bu ərazidən köçənlərin sayı isə əhalinin sayından çıxılır. Növbəti siyahıyaalmanın yekunlarına əsasən əvvəlki siyahıyaalınmadan sonrakı dövrdə əhalinin sayı və tərkibi üzrə müvafiq dəqiqləşdirmələr aparılır.

Əhali yaşayış yerlərinə görə şəhər və kənd əhalisinə bölünür. Şəhər yerlərinə şəhərlər və qəsəbələr aid edilir, qalan bütün yaşayış məntəqələri isə kənd yerləri sayılır.

Doğulanlar və ölənlər haqqında məlumatlar Ədliyyə Nazirliyinin rayon (şəhər) qeydiyyat şöbələri tərəfindən tərtib edilən doğum və ölüm haqqında müvafiq akt qeydlərində olan məlumatların hər ay statistik cəhətdən işlənməsi nəticəsində əldə edilir. Doğulanların sayına yalnız diri doğulanların sayı daxil edilir.

Əhalinin təbii artımı – təqvim ilində diri doğulanların sayı ilə ölənlərin sayının fərqinə bərabərdir.

Doğumun ümumi əmsalı – uşaq doğumunun intensivliyini müəyyən edən göstəricidir. Təqvim ilində diri doğulanların sayının əhalinin orta illik sayına nisbəti ilə ölçülür, əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablanır.

Ölümün ümumi əmsalı – əhali arasında ölümün intensivliyini müəyyən edən göstəricidir. Təqvim ilində, müvafiq olaraq ölənlərin sayının əhalinin orta illik sayına nisbətidir, əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablanır.

Təbii artımın əmsalı – əhalinin təbii artımı nisbi göstəricilərlə də səciyyələndirilə bilər. Təbii artım əhalinin orta illik sayına bölünərək orta illik əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablanır və ya doğumun və ölümün ümumi əmsallarının fərqi ilə müəyyən edilir.

Ölümün səbəbləri haqqında informasiya mənbəyi ölümə səbəb olmuş xəstəlik, bədbəxt hadisə, qətl, özünəqəsd, və digər xarici təsirlərlə əlaqədar olaraq səhiyyə müəssisələrində tərtib olunan ölüm haqqında tibbi şəhadətnamələrdəki qeydlərdən ibarətdir.

Ölüm haqqında məlumatların səbəblər üzrə kodlaşdırılması və işlənməsi xəstəliklərin, zədələr və ölümün səbəblərinin X baxılış Beynəlxalq Təsnifatına uyğun aparılır.

Ölümün səbəblərinə görə ölüm əmsalları – göstərilən ölüm səbəblərindən il ərzində ölənlərin sayının bu yaşda əhalinin orta illik sayına nisbəti ilə təyin edilir. Ölümün ümumi və yaş əmsallarından fərqli olaraq, əhalinin 100 min nəfərinə görə hesablanır.

Doğulanda gözlənilən ömür uzunluğu (0 yaş üçün) – doğulanların hər birinin orta hesabla yaşaya biləcəyi illərin sayını göstərir. Burada doğulanların bütün ömrü boyu ölümün səviyyəsinin hər yaş qrupu üzrə göstəricinin hesablandığı ildəki səviyyədə dəyişməz qalacağı şərti qəbul edilir. Doğulanda gözlənilən ömür uzunluğu həyat cədvəllərinin hesablanması nəticəsində alınır.

Nikah kişi və qadının bir-birinə və uşaqlara qarşı hüquq və vəzifələrini müəyyənləşdirən münasibət formasıdır. Ər və arvad arasında hüquqi münasibət, onların nikahlarının Ədliyyə Nazirliyinin rayon (şəhər) qeydiyyat şöbələrində qeyd etdirilməsidir.

Əhalinin təbii hərəkətinin cari statistikasını yalnız hüquqi cəhətdən qeyd olunmuş nikahları nəzərə alır. Əhalinin siyahıyaalınmasında isə rəsmi qeydə alınıb-alınmamasından asılı olmayaraq, faktiki nikahda olanlar da hesaba alınır.

Nikahın ümumi əmsalı – təqvim ilində qeydə alınmış nikahların sayının əhalinin orta illik sayına olan nisbətidir, əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablanır.

Boşanma (nikahın pozulması) – birlikdə yaşayan ər-arvadın nikahlarının son hüquqi ləğvi tərəflərə təkrar nikaha daxil olmaq hüququ verir. Nikahın pozulma faktı Ədliyyə Nazirliyinin rayon (şəhər) qeydiyyat şöbələrində qeydiyyat alındıqdan sonra pozulmuş hesab olunur.

Boşanmanın ümumi əmsalı – təqvim ilində qeydə alınmış boşanmaların sayının əhalinin orta illik sayına nisbətidir, əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablanır.